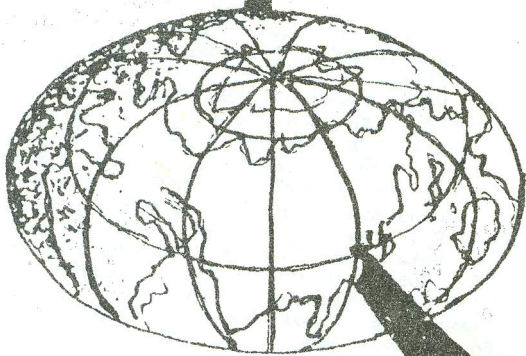

DIỄN ĐÀN

SỐ 15

ngày 26.2.

11. 91

Cho đến ngày 22.2 chúng tôi đã nhận được:

Bãi của các bạn sau đây:

Sơn Cà, Lan Anh, Trung Tâm Liên Kết tại Đức, Trần Văn Thọ, Nguyễn Chính Nghĩa, Nguyễn Anh Xuân, Trọng Nghĩa (Bulgari); H.F.K. ở Varšava (Ba lan); Hoàng Thanh Nhân, Nguyễn Quang, Xuân Hồng, Thạch Thảo (Praha), Quang Thang (Mladá Boleslav); Song Hiên (Lysá n/Labem), Xương Rồng (Mladá Boleslav); Hoài Mong (České Budějovice), Pavel Smrž (Liberec 1); Atakdale (Ostrava); Đoàn Kết, PH, Thanh Hiên (Bratislava); Công Xuân Tùng (Košice).

Tiền ủng hộ của các bạn sau:

Nguyễn Quang, 100K; Vũ Trọng Anh, 100K; Nguyễn Đức Huỳnh, Nguyễn Phong Nam, 100K; Hồng Hà, 50K; Cù Bá Huỳnh, 50K (Praha); Lê Linh, 120K (Psáry); Minh Thái, 150K (Sázava); Thủ An, 200K (Čelákovice); Quảng Nam Tiến, 50K (Libčice N/Vl.); Robin, 50K (Lužec n/Vitavou); Phạm Quốc Tuấn, 50K (Mladá Boleslav); Anh Bằng, 100K (Příbram); Nguyễn Việt Phú, 50K (Mělník); Nguyễn Dũng Tuấn, 100K (Brandýs n/L); Vũ Xuân Phượng, 50K (Hostinné); Nhóm đọc báo Motor, 100K, PNH, 20K, (České Budějovice); Đinh Thị Thu Hồng, 100K (Bavorov); Sơn Thành, 100K (Prachatic); Phan Ngọc, 20K (Klatovy); Nguyễn Văn Hoạt, 100K (Holyšov); Tạ Hữu Đạt, 50K (Humpolec); Vũ Trọng Hiên, 50K (Nejdek); T.V.T.Thân, 20K; Tấn Dũng, 50K (Ústí n/L.); Huỳnh Văn Thịnh, 50K; Lê Đại Giang, 20K (Teplice); Lai Anh Hào, 20K, Nguyễn Hà Hoa, 50K (Lovosice); Nguyễn Anh Ngọt, 50K (Jablonec n/N); Lê Hải, 50K (Mladá Boleslav); Nguyễn Thắng Long, 100K (Klásterec N/O); Bùi Hồng Thắng, 50K (Liberec); Karel Vík, 50K (Třešt); Đỗ Thị Hoa, 50K (Chrast u Chudimi); Phạm Tuấn, 100K (Chomutov); Trần Hữu Nam, 40K; Nguyễn Nam, 50K; Hoàng Anh, 50K (Trutnov); LHT (Jablonec N/J), 100K; Mạnh Linh, 50K (Kostelec N/O); Đỗ Ngọc Lâm, 30K; Trần Văn Thành, 50K (Hradec Králové); Atakdale, 50K (Ostrava); Dương Văn Quang, 50K (Kopřivnice); Hoàng Thị Kiều Anh, 30K; Nguyễn Thanh Tùng, 50K (Bratislava); Nguyenova Jana, 10K; Võ Thành Trung, 50K (Zlaté Moravce); Ngô Gia Hùng, 20K (Skalica); Ing. Anna Phamová, 150K (Piešťany); Nhóm bạn đọc Trnava, 20K; Vũ Văn Cường, 20K; Võ Quang Hòa, 50K (Tisovec); Nguyễn Thành Nam, 50K (B. Bystrice); Thanh Hiên, 60K (Bratislava); Công Xuân Tùng, 50K (Košice); Nông Văn Dương, 50K (Martin).

Đức: Vũ Hồng, 20DM; Cao Tuấn Anh và các bạn, 200K; Đặng Văn Châm, 20DM; Lan Anh, 10DM; Hiếu Giang, 500K; K. Tauer, 50DM; Vương Lê Văn, 10DM; Mạnh Việt, 20DM; Lưu Vĩnh Hùng, 20DM; Nguyễn Xuân Trường, 10DM; Ing. Nguyễn Mạnh Hùng, 500K; Hungary: Trịnh Hoàng Hải, 100K; Liên Xô: Các bạn trưởng bưu điện Moskva 10USD, Các bạn Mgimo, Moskva, 5 USD; USA: Lý Vũ Tiến, 5 USD.

Chúng tôi đã nhận được thư của các bạn sau:

Một bạn đọc công ty Chichomec, một bạn đọc Vinor, Nguyễn Quang, Vũ Trọng Anh, Hoàng Thanh Nhân, Nguyễn Đức Huỳnh, Nguyễn Phong Nam, Đoàn Khả Nghiệp, Miroslava Truongová, Cù Bá Huỳnh, Thạch Thảo (Praha); Ing. Trần Châu, Robin (Lužec n/Vitavou); Đinh Duy Hùng (Vlašim); Xương Rồng, Nguyễn Minh Hải Hoa, Quang Thang, prom. Lubomír Filipec (Mladá Boleslav); Phí Văn Ngưng (Kladno); Nguyễn Minh Hải (Čáslav); Lê Linh (Psáry); Minh Thái (Sázava); Nguyễn Thanh Trung (Jaroměř); Phạm Xuân Thu (Sedlčany); Quảng Nam Tiến (Libčice N/Vl.); Song Hiên (Lysá n/Labem), Từ Thiện (Sušice), Văn Hải Bình, Phạm Việt Đãi, Phạm Hồng Hiên & ĐIBC, Ing. Ngô Văn Chính (Plzeň); Phan Ngọc (Klatovy); Nguyễn Văn Hoạt (Holyšov); Nguyễn Thanh Tùng (Nejdek); Đinh Thị Thu Hồng (Bavorov); PNH (České Budějovice); Lenka (Jindřichov Hradec); Phạm Vĩnh Biên (Táchev); T.V.T.Thân, Tấn Dũng (Ústí n/L.); một bạn đọc (Tanvald); Pavel Smrž, Hoàng Phượng Đạm, Bùi Hồng Thắng (Liberec); B. Sơn Hà, Phạm Tuấn (Chomutov); Lai Anh Hào (Lovosice); Quang Trung (Frydlant v Č.); Lê Đại Cường (Litvinov); Nguyễn Tiến Nhật (Klásterec); Hàn Zu Phượng (Louny); Karel Vík và tập thể (Třešt); Nguyễn Mạnh Cường (Začléc); Đỗ Thị Hoa (Chrast u Chudimi); Nguyễn Nam, Nguyễn Văn Thắng, Hoàng Anh (Trutnov); Nguyễn Văn Mạnh, Lý Ngọc Yến, Trần Văn Thành (Hradec Králové); LHT (Jablonec N/J); Mạnh Linh (Kostelec n/O); Václav Hrdina (Pardubice); Kim Chung (Náchod); Lê Anh Phong (Nová Paka); Nguyễn Minh Hiên (Uherský Brod); Trần Hữu Thắng (Tišnov); Miroslav Křenek (Rapotín); Šubík (Otrokovice); Atakdale, Alois Hochvald (Ostrava); Dương Văn Quang (Kopřivnice); Trần Đình Tổng (Olomouc); Soukup Jiří (Bohumín); Phạm Trần Tuấn, Hoàng Thị Kiều Anh, Huỳnh Ngọc, (Bratislava); Nguyễnova Jana (Zlaté Moravce); Lê Gia Hùng (Skalica); Nguyễn Đức Hạnh (Zvolen); Quốc Phiến (Trnava); Nông Văn Dương (Martin); Công Xuân Tùng (Košice).

Đức: Vũ Hồng, Cao Tuấn Anh, Tạ Quang Trọng, Nguyễn Văn Thoại, Đặng Văn Châm, Nguyễn Công Thắng và TILK tại Đức, Nguyễn Hùng, Lan Anh, Hiếu Giang, Hoàng Phượng; Lưu Vĩnh Hùng; Nguyễn Công Thắng; Thái Bá Tiến, Vương Lê Văn, Mạnh Việt, Trần Văn Thọ, Hoàng Phượng, Nguyễn Chính Nghĩa, BBT báo Cảnh Ấn, Nguyễn Xuân Trường, Nguyễn Anh Xuân, Ing Nguyễn Mạnh Hùng, Liên Xô: T.N.C., Đào Hữu nghĩa; Hungary: Trịnh Hoàng Hải; Pháp: Hồng Lâm; Bulgaria: BBT báo Tiếng Nói; Úc: Lê P. Sương; USA: Lý Vũ Tiến.

Chúng tôi cũng nhận được thiệp chúc tết của các bạn sau (Ngoài các thư chúc tết):

PhDr I.Klinderová, Csc; Hồng Hà (Praha), Minh Châu (Bratislava), Mạnh Hùng (Jaroměř), Lai Anh Hào, Sơn Thành (Prachatic); Võ Quang Hòa (Tisovec), Nguyễn Hà Hoa (Lovosice), Trung - Phượng (Brno), Trần Văn Thành (Hradec Králové), Hà Tiến Dũng (Vrchlabí), Vũ Trọng Hiên (Nejdek); Bùi Hồng Thắng (Liberec) và một số bạn khác...

Ngoài ra chúng tôi cũng nhận được nhiều phiếu đặt báo, nhưng vì khuôn khổ của tờ báo có hạn nên chúng tôi xin phép các bạn không đăng tên.

BBT Điện Dân chân thành cảm ơn và rất mong nhận được sự cộng tác, ủng hộ và góp ý của tất cả các bạn trong thời gian tới.

Những địa chỉ trước đây có ủng hộ cho báo chúng tôi vẫn gửi báo đều, tuy vậy thỉnh thoảng vẫn có bạn than phiền rằng đã lâu không nhận được. Chúng tôi để nghị những bạn đó xem lại, nói ở của mình, nhiều khi có những trường hợp gửi báo như chúng tôi đã đề cập ở những số trước. Nếu bạn nào có nhu cầu gửi báo đảm thì xin cho chúng tôi được biết.

Các bạn chưa gửi phiếu đặt báo xin nhanh chóng gửi đến cho chúng tôi để chúng tôi kịp thời vào danh sách. Vì có một số nơi tất cả người Việt nam đã về nước cho nên báo đến nơi không còn ai để đọc. Để tránh tình trạng trên tự số sau chúng tôi sẽ không gửi báo đến những nơi đã lâu không có thư tự hoặc phiếu đặt báo. Vây mong các bạn chú ý giúp chúng tôi. Các bạn thông báo giúp cho bạn bè cùng bực về tin này.

Xin chân thành cảm ơn

BBT ĐĐ

Nội dung

TIN TỨC	4
KINH TẾ - CHÍNH TRI - XÃ HỘI	
Di mây về gió	8
Quy dự	9
Bằng giá tử điện Kremli	10
Hãy nhìn vào mặt sáng	11
Chiến tranh có lợi cho ai	12
Perestrojka đã chết	14
Vài loại vũ khí	15
Cảm nghĩ một chuyến đi	16
DIỄN ĐÀN PRAHA '90 - '91	
Việt nam, con bệnh hiểm nghèo	17
Cần thiết hơn tự do, dân chủ và đa nguyên	19
Việt nam và nhũ cầu tự cứu	20
VĂN HÓA - VĂN NGHỆ - THỂ THAO	
Học tiếng Nga	24
Chung quanh tôi	25
Thể thao	27
Victor Hugo	28
THƠ: * Nhân Đẳng Điều - Xương Rồng *	
* Người ở em về - Atakdale * Lịch sử những vì sao - Hai-nô * Tung trái - Nguyễn Duy * Suy ngẫm - Cù Lân *	
Đất nước tôi - Cù Lân * Nghĩa trang - Trần Ngọc Tuấn *	
HỘP THƯ BẠN ĐỌC	29

Tạp chí Diễn đàn
do nhóm sinh viên và nghiên cứu sinh
Praha thực hiện

Chịu trách nhiệm: Trần Hồng Hà
Kolej Strahov XI/42
Sparta-kiádní 5
16017 Praha 6

Mọi thư từ, bài vở, tiền ủng hộ xin
các bạn gửi về địa chỉ:

Lê Thanh Nhân
Samizdat Diễn Đàn
PEN CLUB
Národní 11

11 000 Praha 1

Tel. Văn phòng từ 12h đến 16h
232 C9 24 - xin linka 339
Nhà ở: 222 651 linka 04 - p 111
Fax: (42) (02) 22 23 04

Cùng bạn đọc

Các bạn thân mến!

Số Diễn Đàn này ra muộn hơn thường kỳ chỉ vì một lý do đơn giản là tháng vừa rồi vào đúng giữa mùa thi. Tuy biết rằng các bạn rất mong có báo mới nhưng chúng tôi không thể làm khác được bởi vì nhiệm vụ học tập vẫn là trách nhiệm hàng đầu. Mong các bạn thông cảm và thứ lỗi cho nhóm sinh viên - biên tập viên này.

Mỗi lá thư của các bạn là một niềm vui nhỏ, qua đó chúng tôi tìm thấy được thêm nghị lực và ý nghĩa việc làm của mình. Rất mừng là trong thời gian đầu năm BBT nhận được nhiều thư từ khắp mọi miền. Những ý kiến phê bình, đóng góp của các bạn đã làm cho chúng tôi suy nghĩ nhiều, qua đó cố gắng nâng cao chất lượng của tờ báo để Diễn Đàn có được chỗ đứng xứng đáng trong lòng các bạn.

Các bạn thân mến!

Một sự việc hết sức đáng buồn là trước Đại hội bầu cơ may tháng Đảng đã đưa hai bản "Dự thảo cương lĩnh" và "Dự thảo chiến lược" với nội dung "củ nhiều, mới ít" ra để "thảo luận". Những cụm từ đã sáo mòn như "giường cao ngọn cỏ Mác - Lênin", "Đảng là đấng tổ của nhân dân" được mang ra mãi lại làm tắt ngấm những hy vọng trước đây vào công cuộc đổi mới của Đảng. Dân tộc Việt nam sẽ đi về đâu? Câu trả lời hoàn toàn qua sức với một cá nhân hoặc thậm chí một tập thể. Nhưng mỗi chúng ta, là công dân, theo hiến pháp cơ quyền đóng góp ý kiến riêng cho tương lai của dân tộc, trong đó có một phần của bản thân mình.

Người ta có thể chờ một Dương Thu Hương, một Bùi Tín là "thật tình", nhưng không thể chờ ở trước ý kiến của hàng trăm, hàng ngàn con người.

Trong số tôi Diễn Đàn sẽ chờ đón ý kiến của các bạn về những vấn đề sau:

- Bạn nghĩ gì về hai bản "dự thảo".
- Bạn sẽ chờ đón gì ở đại hội bầu sắp tới.
- Hướng đi của Việt nam tùy theo các khả năng có thể xảy ra.

Không phân biệt xa gần, đông, Tây, chúng tôi luôn mong sự đóng góp của các bạn.

BBT

Danh ngôn

Những kẻ độc tài thích đặt tượng của mình ở ngoài đời. Còn vĩ nhân thì tự xây tượng trong trái tim nhân dân.

Alexandre Dumas

Lý trí cần cho thơ, cũng như là một cô gái cần cho cô gái giang hồ.

Victor Hugo

Khi so sánh là không còn yêu nữa.

William Shakespeare

Tin Việt nam

CHỦ NGHĨA BẢ QUYỀN TRUNG QUỐC

Người phát ngôn bộ ngoại giao TQ nói rằng: 'VN phải rút quân khỏi những đảo và những bãi cát thuộc quần đảo Nansha của TQ (tức quần đảo Spratly hay Trường Sa) mà họ đã chiếm đóng bất hợp pháp. Người phát ngôn này gọi sự có mặt của VN trên quần đảo là 'sự can thiệp thô bạo' vào chủ quyền của TQ và nói thêm rằng: 'vị trí của VN là hoàn toàn không thể chấp nhận được đối với chúng tôi'. Lực lượng hải quân TQ đã chiếm được một số đảo trong một cuộc xung đột ngắn với VN hồi năm 1988; quần đảo Hoàng Sa (Paracels) đã bị TQ chiếm từ năm 1974. Đài loan, Philipin và Indonesia cũng đòi một phần Trường Sa. Ngoại trưởng Indonesia Ali Alatas đã đề nghị tổ chức một cuộc hội thảo quốc tế vào năm 1991 về quần đảo này để ngăn ngừa một cuộc xung đột.

(theo News Grid 27/12 và BBC 28/12)

NGUYỄN CƠ THẠCH MẤT CHỨC ?

Người ta nói rằng TQ đã yêu cầu gạt bỏ ngoại trưởng Nguyễn Cơ Thạch, một người kịch liệt phê phán TQ từ cuối những năm 70, như là một điều kiện bước đầu cho việc bình thường hóa quan hệ TQ - VN.

(Tập chí KT Viễn đông 27/12/90)

BUÔN BÁN LX - VN NĂM 1990

Đại sứ LX tại VN nói rằng năm 1990 chỉ có thể chở đến VN 80 - 85% số hàng hóa đã ký kết, và rằng VN đã chỉ cung cấp cho LX 50% số lượng gạo theo hợp đồng.

(News Grid 27/12/90)

VN đã tăng xuất khẩu 20% lên thành 2 tỷ dollar chủ yếu là dầu, gạo, hải sản, cà phê và chè... 40% trong số đó được trả bằng ngoại tệ mạnh. Tổng thu nhập quốc dân tăng 2,4% trong khi được mức tăng dân số, trong khi đó lạm phát tăng trở lại: 9 tháng đầu năm trung bình 2,3% một tháng, tháng 10 là 6,4%, tháng 11 là gần 6,5% và người ta cho rằng cả năm 1991 sẽ lạm phát khoảng 50 - 60%.

(BBC 28/12/90)

TQ TIẾP TỤC CUNG CẤP VŨ KHÍ

Các nhà ngoại giao phương Tây nói rằng vũ khí TQ tiếp tục đi qua biên giới Thái lan, vào cho các phái kháng chiến đang đánh nhau với chính phủ Phnompênh, mặc dù TQ đã công khai đảm bảo rằng họ đã ngưng gửi viện trợ quân sự cho Khmer đỏ từ tháng 9/90.

(News York Time 1/1991)

TOÀN DÂN ĐI XE ĐẠP

Chính phủ VN đã thông qua và áp dụng những biện pháp nghiêm ngặt mọi để chống chọi với sự thiếu thốn nhiên liệu bằng cách hạn chế sử dụng các loại xe ô tô đi quá 450km và bằng cách kêu gọi, khuyến khích mọi người, từ bộ trưởng, đến cấp bộ đảng cao cấp, hãy dùng xe đạp đi làm hàng ngày.

(BBC 9/1/91)

LUẬT VỀ KINH TẾ TỰ NHÂN MÔI

Hội đồng nhà nước VN đã thông qua đạo luật có hiệu lực từ tháng 4/91, cho phép cộng dân trên 18 tuổi - trừ nhân viên và quan chức chính phủ cũng như sĩ quan quân đội - được thành lập các hãng riêng. 'Sự bình đẳng của nó đối với các khu vực kinh tế khác (kinh tế quốc doanh) được công nhận', giới hạn 12 công nhân cho một công ty bị bãi bỏ. Điều luật cũng bảo vệ 'quyền sở hữu', chuyển nhượng và thừa kế, tư bản và tài sản của

ông chủ hãng. Chủ hãng được hoàn toàn độc lập trong quản lý. Tuy nhiên, cần phải có giấy phép đặc biệt của Thủ tướng nếu muốn kinh doanh trong các ngành: vận tải hàng không và đường thủy, dự lịch, xuất nhập khẩu, viễn thông, khai thác, sản xuất chất nổ và chất độc hại, sản xuất các chương trình nghe nhìn và ấn loát.

(News Grid 3/1/91)

AIDS (SIDA) Ở VIỆT NAM

VN phát hiện ra trường hợp mắc bệnh AIDS đầu tiên. Nạn nhân là một phụ nữ 30 tuổi, xuất thân từ một gia đình khá giả. Bà ta đã có những quan hệ sinh dục phức tạp với người nước ngoài. VN đã lập Ủy ban chống AIDS vào năm 1987 nhưng mới chỉ có 46 000 trong tổng số 66 triệu dân được kiểm tra.

(Reuters 10/1/91)

Tin Tiếp Khắc

HAI ĐẢNG - MỘT LIÊN MINH

Ngày 23.2 hội trường Lucerna ở Praha được chứng kiến cuộc chia tay giữa hai phái trong Diễn đàn công dân (OF). Trong những ngày cuối mùa thuân giữa hai phái trở nên gay gắt. Dự luận Tiếp Khắc theo dõi những cuộc tranh cãi với sự lo lắng. Lý do để hiểu là OF với tư cách một tổ chức chính trị trong liên minh cầm quyền quyết định sự ổn định chính trị ở Tiếp Khắc. Cảnh hữu do Václav Klaus đứng đầu muốn chuyển OF thành một đảng cánh hữu. Ngược lại những người theo đường lối ôn hòa (liberal) muốn giữ OF như lúc mới thành lập tức như phong trào chính trị liên kết nhiều đồng tử tưởng khác nhau trong xã hội. Trái với sự chờ đợi cuộc chia tay diễn ra trong không khí hòa bình, hữu nghị. Các đại biểu bỏ phiếu thông qua cấu trúc mới của OF. OF từ nay vẫn là phong trào chính trị, tuy nhiên bao gồm hai thành phần: Đảng dân chủ công dân (cánh Klaus) và Phong trào công dân (những người ôn hòa). Hai tổ chức bầu ra Ủy ban phối hợp chung. Ủy ban này sẽ đại diện cho cả hai tổ chức.

(Mladá fronta Dnes 25.2)

QUÂN ĐỘI XÔ-VIỆT TIẾP TỤC RÚT KHỎI TIẾP KHẮC

Quân đội xô-viết đã rút khỏi 64 trong tổng số 83 doanh trại họ có ở Tiếp Khắc. Diện tích đất đai do quân đội xô-viết sử dụng bao gồm 13 000 ha đất và 6500 ha rừng, mặc dù yêu cầu đất ra lúc đầu chỉ có 4000 ha. Như vậy trên toàn lãnh thổ Tiếp Khắc còn 25,9% lính xô-viết trong tổng số ban đầu 73 500, 12,5% xe tăng, 11,3% xe bọc thép, 13% pháo và súng cối, 28% xe cơ giới, 39,8% máy bay và 230 000 tấn trang thiết bị cơ loại khác.

Các cuộc kiểm tra môi trường sống ở 227 khu vực, nơi đóng quân cũ của quân đội xô-viết cho thấy chỉ có 12 trong số đó có thể được coi là "sạch sẽ". Thiệt hại về môi trường sống tính ra lên tới 243 triệu của rón. Tuy nhiên phía Liên xô chỉ công nhận 74,7 triệu.

(Mladá fronta Dnes 2.2)

KGB BỊ TRỤC XUẤT

Chính phủ Tiếp Khắc đã quy định thời hạn trục xuất sáu nhân viên Cơ quan an ninh quốc gia Liên xô (KGB). Đến giữa năm nay họ phải kết thúc hoạt động và rút khỏi Tiếp Khắc. Bộ trưởng Bộ nội vụ Tiếp Khắc Langos thậm chí còn đề nghị coi hoạt động của các nhân viên KGB nói trên là bất hợp pháp ngay từ bây giờ.

(Mladá fronta Dnes 2.2)

TIỆP KHẮC GIA NHẬP HỘI ĐỒNG CHÂU ÂU

Ủy ban bộ trưởng các nước Hội đồng châu Âu trong phiên họp đặc biệt ngày 31.1 tại Strasburk đã công nhận Tiệp khắc là thành viên chính thức của tổ chức này. Quyết định này sẽ chính thức có hiệu lực từ ngày 21.2.

(Mladá fronta Dnes 1.2)

KINH TẾ TIỆP KHẮC

Trong hội nghị Diên đàn kinh tế thế giới diễn ra vào cuối tháng 1.90 tại thành phố Davos, Thụy Sĩ, Bộ trưởng tài chính Tiệp khắc Václav Klaus đã phát biểu và kêu gọi sự kiên trì trong việc định giá bước chuyển tiếp của Tiệp khắc hướng tới kinh tế thị trường. Ông nhấn mạnh: "Chúng tôi đang thay đổi cơ cấu và điều đó không thể làm xong trong một hay vài ngày được."

Bộ trưởng kinh tế Tiệp khắc Vladimír Dlouhý dự đoán rằng tổng sản lượng quốc dân năm nay sẽ giảm 5%, lạm phát tăng lên 30% và tỷ lệ thất nghiệp sẽ vào khoảng 8 đến 10% (khoảng 750 000 người).

Ông Václav Klaus còn khẳng định rằng Tiệp khắc tiến về phía trước nhanh hơn bất cứ nước nào khác trong phe XHCN cũ, chính sách tiền tệ được cải thiện, việc định giá cũng nhắc bị loại bỏ, bao cấp được thu hẹp lại, các cơ quan lập kế hoạch trung ương bị giải tán và các bước tiến tới tự hữu hóa đã được tiến hành.

(Mladá fronta Dnes 4.2)

TỔNG THỐNG BULGARY ZELJU ZELEV THĂM TIỆP KHẮC

Ngày 4.2 tổng thống nước Cộng hòa Bulgaria Zelju Zelev cùng phụ nhân đã đến Praha, mở đầu chuyến đi thăm hữu nghị Tiệp khắc. Tổng thống là người không đảng phái, là nhà văn và đứng trong phe đối lập với chính phủ cộng sản trước đây. Ngay ngày hôm đó tổng thống đã gặp gỡ với tổng thống Tiệp khắc Václav Havel trên thành Praha và cũng ký vào bản Tuyên bố về mối quan hệ giữa hai nước. Tổng thống Václav Havel coi bản

tuyên bố đó là nền tảng cho những hiệp ước trong tương lai giữa hai nước, đồng thời khẳng định rằng ở cả hai nước đang có những chuyển biến rất giống nhau. Cùng ngày tổng thống Z. Zelev đã hội đàm với thủ tướng chính phủ liên bang Tiệp khắc Marián Čalgý về các vấn đề phát triển quan hệ kinh tế giữa hai nước. Ngay hôm sau vị tổng thống Bulgaria bay đến thăm Bratislava, hội đàm với các nhân vật quan trọng trong quốc hội và chính phủ Cộng hòa Slovakia. Buổi tối cùng ngày Z. Zelev rời Bratislava, kết thúc chuyến đi thăm Tiệp khắc.

(Mladá fronta Dnes 5-6.2)

MORAVA - NƯỚC CỘNG HÒA THỨ BA ??

Ngày 11.2 hội nghị bàn tròn Morava lần thứ ba được tổ chức để bàn về vị trí của Morava và Slezsko trong Liên bang Cộng hòa Séc và Slovakia. Kết quả lớn nhất của hội nghị là đã bầu ra được một hội đồng 10 người có toàn quyền bàn bạc với các đại diện Séc và Slovakia về vị trí và vai trò trong tương lai của Morava và Slezsko trong liên bang. Các chuyên gia cũng đã chuẩn bị soạn thảo hiến pháp của Morava và Slezsko.

Đã từ mấy tháng nay các cuộc tranh cãi về vai trò của mảnh đất nhỏ bé nằm giữa nước Tiệp khắc, miền đất vùng Bohemia và Slovakia vẫn diễn ra âm ỉ và dai dẳng, càng ngày càng có tính thời sự lớn hơn, nhất là từ khi cuộc tranh cãi về quyền bình đẳng giữa hai nước cộng hòa tạm thời lừng khừng. Dân Morava và Slezsko đấu tranh dưới mọi hình thức, từ biểu tình đến các tuyên bố thông qua các đảng phái chính trị của mình, các cuộc họp bàn họp và đến thời gian cuối vấn đề đã trở thành điểm nóng trong các kỳ họp quốc hội và chính phủ nước Cộng hòa Séc cũng như liên bang. Cũng như trước đây cái cơ gây ra mâu thuẫn là sự phân chia không công bằng ngân sách quốc gia. "Morava phải nộp tiền cho vùng Séc", đó là lời thường được nghe thấy ở Morava. Đằng sau đó là những đòi hỏi về quyền lực và sự bình đẳng trong cai quản vùng đất của mình, từ hình thức tự trị trong khuôn khổ Cộng hòa Séc cho đến biến cả Tiệp khắc thành liên bang gồm ba nước cộng hòa, trong đó Morava và Slezsko sẽ ngang hàng với Cộng hòa Séc và Cộng

hòa Slovakia. Ngay cả tổng thống Havel cũng có phân vân về dự án này mặc dù tạm thời phía Slovakia vẫn chưa tỏ ra có thiện ý ban về vấn đề đó. Không chỉ có các đảng phái hợp pháp ở Morava đấu tranh cho mục tiêu trên mà hiện nay đã có những tin tức về một đảng bất hợp pháp với tên gọi "đảng dân tộc chủ nghĩa Morava tiến bộ" đang chuẩn bị những hoạt động "không bạo động" hướng tới một thể chế liên bang ba nước như trên.

(Theo báo chí TK từ 2--11.2)

7 NGƯỜI LÍNH TIỆP KHẮC TRỞ VỀ NƯỚC

Ngày 16.2 chuyên cơ TU 154 của Tiệp khắc đã từ Rijad, thủ đô Arab Saudi trở về cùng 7 người lính từ đội quân phòng chống chất độc hóa học của Tiệp khắc tham gia khối đồng minh chống Irak đóng ở Arab Saudi. Theo tuyên bố của Bộ quốc phòng những người lính này trở về hoàn toàn vì lý do cá nhân chứ không phải vì sợ hãi. Theo lời tuyên bố này không chỉ Tiệp khắc thay đổi người trong các đội quân của mình ở vùng vịnh. Chuyên bay đặc biệt trên trước đó đã chở thêm đến Arab Saudi 37 lính, tính nguyện tăng cường cho đội quân của Tiệp khắc ở đó.

(Mladá fronta Dnes 11.2)

ÂN XÁ TỰ NHÂN VÀ SỰ GIA TĂNG NẠN TỘI PHẠM

Quyết định ân xá tự nhân của tổng thống Václav Havel hồi tháng giêng năm 1990 không phải là lý do chủ yếu dẫn đến mức tăng tỷ lệ tội phạm chưa từng có từ trước tới nay ở Tiệp khắc. Một số lượng đáng kể trong số 16 000 tù nhân được ân xá tại Cộng hòa Séc không tội phạm. Gần một nửa số kẻ phạm tội bị truy tố ở Tiệp khắc trong năm 1990 trong quá khứ chưa lần nào bị xét xử hay vào tù. Kết luận bất ngờ này do Viện nghiên cứu tội phạm hình sự và các biện pháp ngăn ngừa Praha rút ra sau các cuộc điều tra và thống kê.

(Lidové noviny 15.2)

TỔNG THỐNG NICARAGUA TỐI THĂM TIỆP KHẮC

Theo lời mời của tổng thống Tiệp khắc Václav Havel, ngày 17.2 bà Violeta Chamorro, tổng thống Nicaragua đã tới thăm chính thức Tiệp khắc. Hai bên đã hội đàm về các vấn đề chính trị và đặc biệt quan tâm tới mối quan hệ kinh tế giữa hai nước. Theo bà Chamorro vấn đề nan giải nhất đối với nền kinh tế Nicaragua là các môn nợ nước ngoài. Nicaragua hiện nay nợ Tiệp khắc 150 triệu đô-la. Bà tổng thống đề nghị phía Tiệp khắc giúp đỡ để Nicaragua có thể trả được món nợ này. Hai bên thỏa thuận thành lập một ủy ban chung để nghiên cứu và đánh giá các khả năng giải quyết. Đồng thời phía Tiệp khắc tuyên bố sẵn sàng xóa nợ cho Nicaragua 25 triệu đô-la, số tiền lãi sinh ra từ các khoản cho vay. Trong thời gian ở thăm Tiệp khắc bà Chamorro và những quan chức cùng đi cũng tiếp và thăm một số cơ quan chính phủ và các tổ chức chính trị ở Tiệp khắc.

(Lidové noviny 18-19.2)

VÁCLAV HAVEL SẼ ĐI THĂM TRỤ SỞ KHỐI NATO

Tổng thống Tiệp khắc Václav Havel sẽ là người đầu tiên trong số những người đứng đầu nhà nước các nước khối Warszawa tới thăm trụ sở khối NATO tại Brusel. Ngày 21.3 V. Havel sẽ gặp gỡ với Hội đồng khối NATO tức cơ quan đại diện cao nhất của khối này về mặt chính trị.

(Mladá fronta Dnes 6.2)

HỘI LÂM CẤP CAO BA NƯỚC TIỆP KHẮC, BA LAN, HUNGARY

Ngày 15.2 cuộc hội đàm cấp cao ba nước Tiệp khắc, Ba lan và Hungary được tiến hành tại Hungary. Tham gia cuộc hội đàm có các vị đứng đầu ba quốc gia, Václav Havel, László Balassa, Árpád Göncz và các thủ tướng chính phủ Marián Čalgý, Jan Krzysytof Bielecki và József Antall. Sau cuộc hội đàm tại Budapest các vị đại diện ba nước tới thành phố Visegrád, nơi năm 1335 diễn ra cuộc gặp gỡ tương tự giữa vua Séc, Ba lan và Hungary. Tại đây ba bên ký bản Tuyên bố long trọng, trong đó nhấn mạnh quyết tâm chung của ba nước hợp tác mật thiết trong lĩnh vực chính trị cũng như kinh tế.

(Lidové noviny 16.2)

Tin Thế giới

TODOR ŽIVKOV SẼ RA TRƯỚC VÀNH MỒNG NGUYỄN

Cựu tổng bí thư Đảng cộng sản Bulgaria sẽ ra tòa vào ngày 25.2. Ông ta sẽ phải trả lời về việc sử dụng trái phép 26,5 triệu leva tiền công quỹ cho việc mua ô tô, nhà và các thiết bị khác cho các quan chức cao cấp của chính quyền cũ và phải trách nhiệm về sự khùng bỏ các dân tộc thiểu số ở Bulgaria, cụ thể là đối với những người Thổ Nhĩ Kỳ. Trong khi trả lời các nhà báo ông ta thừa nhận trách nhiệm của mình đối với những sai lầm khi ở cương vị lãnh đạo 33 năm qua, nhưng cương quyết cho rằng ông ta không gây ra các tội ác chống lại dân tộc. T.Živkov dẫn ra rằng, ông ta tham gia vào cuộc sống chính trị vào thời kỳ khi Bulgaria chịu áp lực chính trị từ phía ngoài và năm ngoài khả năng của ông ta. "Chúng tôi thường xuyên suy nghĩ về những gì xảy ra ở Liên xô, và hàng chục năm qua chúng tôi không thể vượt qua được những sự ngưng đó. Sự phát triển trong những năm qua cần phải được đánh giá một cách sáng suốt trong bối cảnh của sự đối đầu, nghi ngờ và thù hận giữa các thể lực chính trị lớn ở châu Âu và thế giới. Vì những lý do chính trị và lịch sử nhất định chúng tôi phải theo đúng "luật chơi" được đặt ra bởi sự cần thiết phối hợp hoạt động với một trong những siêu cường quốc. Hiện nay một số người định dùng chúng tôi như phương tiện để đạt được các tham vọng và mục đích chính trị của mình. Những tội không cho phép mình trở thành đồ chơi trong tay bất cứ một nhóm chính trị nào." - T. Živkov tuyên bố.

(Mladá fronta Dnes 21.2)

NHỮNG NGƯỜI TRÍ THỨC BỊ BỎ TỬ

Các nhà kinh tế Öchen-O'ming và Wang-Pin-Tchao, hai trong số bốn người trí thức Trung quốc bị qu, tội "chuyên bị lật đổ nhà nước" và "tuyên truyền phản động" đã bị phạt tù 13 năm. Vụ án diễn ra tại Bắc Kinh, kết thúc ngày 12.2.

(Mladá fronta Dnes 13.2)

SỐ PHẬN CÁC CĂN CỨ QUÂN SỰ MỸ Ở FILIPIN

Filipin sẵn sàng để lại trên lãnh thổ mình các căn cứ quân sự của Mỹ nếu phía Mỹ chịu trả tiền thuê theo đúng mức Filipin yêu cầu. Filipin đòi tiền thuê mỗi năm 825 triệu đô-la và kết thúc sự có mặt của quân đội Mỹ trên lãnh thổ mình vào năm 1998. Trong khi đó Mỹ chỉ đồng ý trả 520 triệu đô-la một năm và thêm 200 triệu trong khuôn khổ giúp đỡ phát triển kinh tế Filipin.

(Mladá fronta Dnes 18.2)

HUNGARY KHÔNG ĐỊNH GIA NHẬP KHỐI NATO

Hungary bác bỏ tin tức cho rằng nước này sẽ trở thành thành viên chính thức của khối NATO. Tuy nhiên nước này có ý định xây dựng mối quan hệ tốt với các nước thành viên khối NATO và với các tổ chức của khối này.

(Mladá fronta Dnes 20.2)

THÀNH TRÌ CUỐI CÙNG CỦA CHỦ NGHĨA STALIN

Ở CHÂU ÂU HANG RUNG CHUYÊN

Hơn 100 000 người ngày 20.2 vừa rồi đã tập trung tại quảng trường trung tâm ở Tirana, thủ đô Albania và lật đổ tượng Enver Hodža, người sáng lập ra ĐCS Albania. Các lực lượng cảnh sát từ sáng hôm đó đã canh gác toàn bộ thành phố. Ngày 19.2 250 sinh viên trường đại học mang tên Enver Hodža đã tổ chức bãi khóa và tuyệt thực. Họ đòi đổi tên trường đại học. Hàng nghìn công nhân đã đình công để ủng hộ các sinh viên. (Enver Hodža sáng lập ra ĐCS Albania và cầm quyền ở Albania trong thời kỳ 1945-1985).

(Mladá fronta Dnes 20.2)

TRẠM QUỲ ĐẠO SALJUT 7 ĐỔNG CHÁY

Trạm quỹ đạo Saljut 7 cùng với modul Kosmos 1686, với trọng lượng khoảng 40 tấn, ngày 7.2 vừa rồi đã đi vào tầng khí quyển thấp, tại độ cao thấp hơn rất nhiều mảnh và bốc cháy. Một số mảnh chửa cháy hết rơi xuống Nam Mỹ, vùng biên giới giữa Argentina và Chile.

(Mladá fronta Dnes 9.2)

MAN TỘI PHẠM TẮNG NHAM Ở LIÊN XÔ

Tình trạng tội phạm ở Liên xô đang phát triển với tốc độ đáng lo ngại. Năm 1990 số vụ phạm tội ghi nhận được là 2 786 000, tăng 13,4% so với năm trước.

(Mladá fronta Dnes 21.2)

NHỮNG LỜI PHÁT BIỂU CÙNG HẠN CỦA BORIS JELCIN

Ông Boris Jelcin, chủ tịch nước Cộng hòa Liên bang Nga, ngày 20.2 vừa rồi trong kỷ họp quốc hội Nga đã lên tiếng đòi tổng thống Liên xô Mikhail Gorbachov từ chức tức khắc và kêu gọi Hội đồng liên bang (bao gồm những thành viên tối cao của các nước cộng hòa) trực tiếp nắm quyền lực ở Liên xô. Trong diễn văn được thông qua ngày 20.2 Xô viết tối cao Liên xô kêu gọi tất cả các dân tộc ở Liên xô, các quốc hội và xô viết các nước cộng hòa hãy kiên quyết ủng hộ sự ổn định về chính trị và xã hội, đồng thời ủng hộ các cơ quan trung ương và tổng thống được bầu ra theo hiến pháp. Những lời của ông Jelcin đã gây ra sự xôn xao trong xô viết tối cao.

(Mladá fronta Dnes 21.2)

BẢO CHỈNH QUÂN SỰ Ở THÁI LAN

Tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang Thái Lan đã lật đổ chính phủ dân sự của thủ tướng Chatichai Chunchavan. Theo tuyên bố của những người đảo chính Hội đồng dân tộc vì hòa bình và trật tự bao gồm những phân vật cao cấp trong quân đội và cảnh sát để nắm lấy quyền lực trong đất nước. Các vị tướng lĩnh hứa rằng trong vòng sáu tháng sẽ tổ chức bầu cử. Những người tổ chức cuộc đảo chính không có đồ màu này giải thích rằng mục đích của cuộc đảo chính là chấm dứt nạn tham nhũng ở Thái Lan.

(Mladá fronta Dnes 25.2)

BIỂU TÌNH ĐÁP LẠI BIỂU TÌNH

Ngày 23.2, nhân dịp Ngày quân đội và hải quân xô viết, một cuộc mít tinh lớn với sự tham gia của khoảng 100 000 người đã được tổ chức ở Mátxcơva. Những khẩu hiệu trong buổi mít tinh chủ yếu ca ngợi quân đội, biểu lộ sự ủng hộ ĐCS LX và lên án chính sách "phá vỡ" của những người đơn chủ và đặc biệt B. Jelcin.

Câu trả lời cho cuộc mít tinh trên là cuộc biểu tình của 200 000 dân Mátxcơva ngay ngày hôm sau. Những người biểu tình ủng hộ B. Jelcin và đòi M. Gorbachov phải từ chức.

(Mladá fronta Dnes 25.2)

KHỐI VARSÁVA CHẤM DỨT TÔN TẠI VỀ MẶT QUÂN SỰ

Tại Budapest, trong các ngày 23, 24 và 25.2 đại diện của sáu nước thành viên khối Hiệp ước Varsá-va đã ký kết văn kiện, trên cơ sở đó kể từ ngày 31.3.1991 tất cả các cơ quan quân sự cũng như những hoạt động quân sự trong khối này sẽ chấm dứt tồn tại.

(Mladá fronta Dnes 25.2)

CÔNG ĐOÀN ĐOÀN KẾT BẦU CHỦ TỊCH MỚI

Bầu chủ tịch mới thay cho Lech Wałęsa là nội dung chủ yếu của Đại hội lần thứ ba Công đoàn Đoàn kết hợp tại Gdańsk vào cuối tháng hai. Fa số trong số 500 đại biểu đại diện cho 2,3 triệu công đoàn viên đã bỏ phiếu chọn Marian Krzaklewski, nguyên là người lãnh đạo công đoàn ở vùng Glezsko-Dabrow, vào chức vụ này. Vì chủ tịch mới có nhiệm vụ chủ yếu của công đoàn là làm thế nào để phối hợp hài hòa hoạt động của mình và mục tiêu của cuộc cải cách kinh tế.

(Mladá fronta Dnes 25.2)

TÌNH HÌNH CHIẾN TRANH TẠI VÙNG VỊNH PÉC-XÍCH

Cuộc chiến tranh tại vùng Vịnh đã bước sang tháng thứ 2 nhưng tất cả vẫn chưa được ngã ngũ. Đánh nhau trên mặt đất vẫn chưa xảy ra và theo phía Đồng minh thì nó sẽ được tiến hành khi nào họ thấy cần thiết và thích hợp. Tuy vậy đã xảy ra những vụ đụng độ trên biên giới giữa Ả-rập-Xê-ut và Cô-ô-et. Ngày 30/9, quân đội Iraq đã tấn công thành phố biên giới Chaphdghi của Ả-rập-Xê-ut với mục đích lôi quân đội Đồng minh vào cuộc chiến trên bộ. Khi cuộc chiến trên bộ diễn ra thì thì số thiệt hại về lính của Mỹ và của Đồng minh sẽ lớn hơn và điều đó sẽ làm cho phong trào phản chiến tăng mạnh. Theo thông báo của của phía Đồng minh thì sau 30 giờ chiến đấu họ đã giành lại được Chaphdghi. Theo các nguồn tin của Anh thì phía Iraq mất 300 lính, khoảng 200 bị thương. Phía Mỹ mất 11 lính và 3 xe thiết giáp mà 1 trong số đó có thể bị chính máy bay Mỹ bắn do nhầm lẫn. Iraq thông báo đã bắt một số lính nữ Mỹ và sẽ đối xử với họ theo đúng Hiệp ước Gieneve về tù binh chiến tranh. Theo Mỹ thì tại thành phố Vopira, cách Chaphdghi 55km, Iraq đã tập trung một số lượng lớn quân đội, khoảng 5 - 6 sư đoàn (mỗi sư đoàn có 50.000 lính), chuẩn bị cho một cuộc tấn công quy mô lớn vào Ả-rập Xê-ut. Trong đêm 1/2, Iraq đã tấn công bằng xe tăng và trong khi đánh nhau với lính thủy đánh bộ Mỹ đã mất ít nhất 3 xe tăng. Trong khi đó Mỹ và Đồng minh tiếp tục dùng không quân ném bom và bắn tên lửa vào các vị trí chiến lược của Iraq (đập phá thành, các nhà máy điện, cầu, ...). Mỹ cũng đã sử dụng căn cứ quân sự Moron của mình ở Tây ban nha cho các máy bay B52 cất cánh. Tính đến 3/2 phía Đồng minh đã 37.000 lần oanh tạc Iraq.

Lớp đầu do Iraq thả ra biên ngày một lan rộng đã đe dọa sự thiếu nước dùng cho Ả-rập Xê-ut và dân chúng có thể sẽ chỉ được dùng nước theo sự phân phối. Theo các chuyên viên thì Iraq đã đổ ra biển 1,75 tỷ lít dầu với chi phí 128kmva điện tích 10km vuông. Trong những ngày qua Iraq tiếp tục bắn tên lửa Kachiusa và Scud sang Izrael và Ả-rập Xê-ut. Phần lớn chúng bị hệ thống Patriot bắn cháy nhưng mảnh vỡ của tên lửa cũng gây ra cho 2 nước này một số thiệt hại về người và của (1 người chết ở Izrael và 4 ở Ả-rập Xê-ut). Ngày 11/2, Iraq đã tổng động viên tất cả đàn ông từ 18 tuổi trở lên, kể cả sinh viên, vấp lính. Những người lính dáo ngu Iraq đã khai rằng tình thần chiến đấu của quân đội Iraq đã giảm xuống rất nhiều. Hàng ngày họ chỉ được nhận 5 thìa cơm, một mẫu bánh mì và một ít nước. Theo Mỹ thì Iraq đang âm mưu hủy diệt Cô-ô-et. Iraq đã đốt khoảng 200 gian khoan dầu của Cô-ô-et.

Ngày 13/2, Mỹ đã ném bom phá tan một hầm trú ẩn tại thủ đô Bagdad làm khoảng 288 người chết và công việc cấp cứu vẫn đang tiếp tục. Vụ ném bom này đã gây ra phản ứng ở nhiều nước, kể cả ở Mỹ. Iraq đòi LHQ phải lên án tội ác này và trong tuyên bố của mình có viết: 'Lực lượng không quân hèn nhát của TT Bush hèn nhát và đồng minh hèn nhát của ông ta đã tiến hành cuộc ném bom này một cách quý quyết và có kế hoạch định trước, và chúng sợ ngay cả những đứa trẻ Iraq'. Phía Mỹ và Đồng minh tỏ thái độ dửng dưng về chuyện này nhưng cũng khẳng định là dân thường đã được Iraq bố trí trong các hầm quân sự này như là một cái lả chần. Theo các phong viên tại Bagdad thì có khoảng 25 cái hầm như vậy, mỗi cái gồm hai tầng, ở trên cho dân thường và ở dưới dùng cho mục đích quân sự. Gần bờ biển Cô-ô-et Mỹ đã tập trung một lực lượng lớn lính thủy đánh bộ gồm 31 tàu chiến với 30.000 lính chuẩn bị cho việc đổ bộ. Ngày 17/2, Nam Triều tiên tuyên bố tham gia vào liên minh chống Iraq nâng tổng số nước trong liên minh lên 33. Nhưng không phải tất cả các nước đều có quân đội tham gia đánh nhau trực tiếp. Ví dụ như Đức chỉ bố trí 1600 lính ở Thổ Nhĩ Kỳ và tàu chiến ở Địa trung hải, giúp đỡ chiến tranh và tại chính (giúp Anh 800 triệu Mác, giúp Mỹ 8,3 tỷ).

Trong những ngày gần đây LX tiếp tục cố gắng tìm kiếm một giải pháp cho việc kết thúc chiến tranh tại vùng Vịnh. Ngày 11/2, Đặc phái viên của TT M. Gorbachov, J. Primakov đã bay sang

Iraq hội đàm với S. Husajn. Ngày 15/2, Iraq tuyên bố sẽ rút quân ra khỏi Cô-ô-et nhưng với điều kiện là Izrael cũng phải rút khỏi phần đất của Ả-rập đang bị Izrael chiếm đóng. Nhưng kế hoạch này của Iraq đã bị Mỹ và Đồng minh bác bỏ ngay tức khắc vì theo họ Iraq phải rút quân vô điều kiện. Duy chỉ có Maroc coi đó là 'một bước tiến bộ' cho hòa bình ở trong vùng'. Ngày 17/2, ngoại trưởng Iraq Tarik Ariz bay đến Matxcova và ngày 18/2 Gorbachov đã trao cho Ariz kế hoạch hòa bình 8 điểm của LX để chuyển lại cho TT S. Husajn. LX sẽ đợi câu trả lời của S. Husajn trong vòng 2 ngày. LX cũng thông báo kế hoạch của mình cho Mỹ, ANH, Pháp và các nước phương Tây khác. Ngày 21/2, S. Husajn tuyên bố vẫn giữ kế hoạch hòa bình của mình đưa ra hôm 15/2 và Iraq luôn sẵn sàng chiến đấu nếu nó không được chấp nhận. Cũng trong hôm đó, T.Ariz lại bay sang LX lần nữa. Lần này kế hoạch hòa bình 8 điểm được chuyển thành 6 điểm bao gồm:

- Iraq đồng ý thực hiện nghị quyết của HĐBA LHQ 660 vô điều kiện và sẵn sàng rút quân đến vị trí của ngày 1/8/90, một ngày trước khi xâm lược Cô-ô-et.
- Việc rút lui sẽ tiến hành ngày thứ hai sau khi ngưng bắn và kết thúc trong vòng 21 ngày và rút khỏi thủ đô Cô-ô-et trong vòng 4 ngày.
- Tất cả tù binh sau 72 giờ ngưng bắn sẽ phải thả hết.
- Lực lượng giám sát việc rút quân sẽ do HĐBA LHQ quyết định.

Tổng thống Mỹ G. Bush thành thật coi trọng những nỗ lực vì hòa bình của Liên xô. Để đáp ứng lại với kế hoạch này, phía Đồng minh trao cho Iraq một tối hậu thư: đến ngày 23/2, 18h giờ Âu châu, Iraq phải bắt đầu tiến hành rút quân vô điều kiện và phải kết thúc trong vòng 1 tuần. Trong vòng 48h phải rút tất cả lực lượng khỏi thủ đô Cô-ô-et và phải tạo điều kiện cho sự quay trở về của chính phủ hợp pháp Cô-ô-et, phải trao trả tù binh và hải cốt của binh lính bị chết.

18h ngày 23/2 đã trôi đi mà không có một dấu hiệu rút quân nào từ phía Iraq. Tổng thống Bush tỏ ý đàng tiếc là Iraq đã không thực hiện theo tối hậu thư và ông tuyên bố cuộc chiến tranh sẽ được tiếp tục theo kế hoạch.

(TV và báo chí Tiếp từ 1-23/2)

TIN TỨC CUỐI CÙNG:

2h sáng (giờ châu Âu) ngày 24/2, quân đội Mỹ và Đồng minh bắt đầu cuộc tấn công trên bộ giải phóng Cô-ô-et. Dưới sự yểm trợ của pháo binh và trực thăng, quân Đồng minh chia làm bốn hướng đồng loạt tấn công vào lãnh thổ Cô-ô-et. Theo thông báo của Đồng minh thì họ đã bị bất ngờ khi chỉ gặp phải sức kháng cự yếu ớt của quân đội Iraq và kế hoạch họ đề ra cho ngày đầu tiên đã được thực hiện trong vài giờ. Đồng thời với việc tiến quân trên bộ, không quân Đồng minh tiếp tục ném bom Bagdad và phía nam Iraq. Tính đến hôm nay quân Đồng minh đã tiêu diệt gần 300 xe tăng của Iraq, bắt 30 ngàn lính, làm tan rã 21 sư đoàn và đồng thời số thiệt hại của phía Đồng minh là rất nhỏ. Quân đội Cô-ô-et cùng với Đồng minh đã chiếm lại thủ đô Cô-ô-et. Lính du của Mỹ đã nhảy xuống phía nam Iraq, sát với biên giới Cô-ô-et để ngăn chặn không cho số lực lượng còn lại của Iraq rút về hợp với lực lượng trong lãnh thổ Iraq.

Hôm qua 26/2, Iraq tuyên bố sẽ rút quân khỏi Cô-ô-et và sẽ thực hiện toàn bộ những nghị quyết của LHQ và đề nghị ngưng bắn giữa hai bên. Nhưng Mỹ và các đồng minh của mình đã không chấp thuận với lý do: sáng kiến này chỉ là một âm mưu giành thời gian cho việc tập trung lại lực lượng của S. Husajn và vì thế theo họ, quân đội Đồng minh vẫn tiếp tục tiến công theo kế hoạch và mục tiêu chỉ là giải phóng Cô-ô-et khỏi Iraq chứ không phải là chiếm đóng Iraq và lật đổ S. Husajn.

(TV và báo chí Tiếp từ 25-27/2)

Mục Tin tức do Triệu Đức Tuấn phụ trách.

ĐI MÂY VỀ GIÓ

Theo The Economist 9.2.1991.

Những tin buồn đáng mừng về sự sụp đổ của CNCS năm ngoài đèn này dường như đến hơi sớm đối với Liên xô. Ở châu Á điều đó chưa bao giờ được viết đến. Từ Bình nhưỡng đến Bắc kinh và Hà nội, các nhà lãnh đạo già của lực lượng cộng sản to lớn châu Á đã thất bại thêm sự thống trị của họ vì lo sợ chủ nghĩa Mác ở đây sẽ bị tiêm nhiễm bởi khủng hoảng ở châu Âu. Hiện nay các nhà cầm quyền ở Việt Nam lại còn kiệt sức hơn nữa sự thống trị của họ. Họ kết luận rõ ràng, niềm hy vọng lớn nhất rằng hệ tư tưởng của họ có thể tồn tại được là dựa trên sự cắt đứt quan hệ với phương Tây và thất bại tính hữu nghị đoàn kết anh em với các đường lối cứng nhắc khác ở châu Á - Trung quốc, Bắc Triều tiên. Một nạn nhân của hệ chính trị đó là hy vọng đang tắt dần về hòa bình ở Cam pu chia. Nạn nhân khác là ngay bản thân người Việt Nam.

Tin tức mới nhất về Cam pu chia qua là tồi tệ. Ngày mùng một tháng hai vừa qua bộ trưởng ngoại giao Indonesia và thứ trưởng ngoại giao Pháp đại diện tổng thư ký LHQ đã đến Hà nội. Mục đích chuyến thăm của họ là thuyết phục sự phản đối của Việt Nam về kế hoạch hòa bình ở Cam pu chia do Hội đồng bảo an LHQ gồm năm nước thành viên thường trực soạn thảo.

Tương lai của Việt Nam phụ thuộc rất lớn vào kế hoạch này. Nếu không được thực hiện thì Mỹ, Anh và Nhật sẽ tiếp tục ngăn cấm ngân hàng quốc tế và quỹ tiền tệ quốc tế cho Việt Nam vay vốn, điều đó có nghĩa là sẽ chẳng có mấy vốn tư nhân đầu tư vào được Việt Nam. Người Việt vẫn chưa để quên bất cứ một sang kiến nào cho các sứ giả. Cuối cuộc đi thăm của các nhà ngoại giao nói trên, Việt Nam vẫn tiếp tục giữ nguyên lập trường rằng việc giải tán một phần chính quyền Cam pu chia hiện nay nằm trong kế hoạch hòa bình do LHQ dự thảo không thể chấp nhận được đối với chính quyền ở Nông - pênh. Người Việt thường quên mất rằng, Hun Sen - thủ tướng chính phủ Cam pu chia, thật sự đã chấp nhận ý kiến đó về nguyên tắc trong cuộc họp ở Paris vào tháng mười hai năm trước.

Những người có thể làm nên hòa bình vẫn tiếp tục tìm kiếm khả năng, những cuộc nội chiến ở Cam pu chia xem ra tiến tới mạnh mẽ hơn. Sau khi các nhà ngoại giao rời khỏi Việt Nam, có tin đưa rằng, Khơ me đỏ bắt đầu dùng cả xe tăng. Sau vài ngày chính quyền Cam - pu chia thông báo rằng họ sẽ tổ chức bầu cử giữa họ với nhau vào năm 1992, ba phe đối lập nói rằng họ sẽ không công nhận cuộc bầu cử đó.

Bị phê phán bởi lập trường không khoan nhượng, Việt Nam trả đũa trở lại bởi sự cứng đầu cương quyết đòi đảm bảo không cho Khơ me đỏ trở lại nắm quyền lực ở Cam pu chia. Đó cũng là ý kiến đáng để băn khoăn, tuy nhiên không ròn rã lắm như thế nào. Ý kiến này đạt được một khi Trung quốc, một thế lực duy nhất bên ngoài đặt ý muốn của mình vào Khơ me đỏ, lại từ chối chấp nhận ý kiến đó.

Một trong những người lãnh đạo trong nước, nạn nhân của đường lối ngoại giao ngây một kho khăn của Việt Nam (vừa rồi cũng đã đứng ra ủng hộ Iraq trong chiến tranh ở vịnh Pexic), là ông Nguyễn Cơ Thạch, bộ trưởng ngoại giao lâu năm. Cũng với mười một thành viên bộ chính trị, ông Thạch cho rằng Đảng cộng sản Việt Nam phải nắm độc quyền chính trị. Khác với đại đa số ủy viên bộ chính trị, ông cũng dường như hiểu được sự nguy hiểm của nền kinh tế Việt Nam sâu sắc như thế nào.

Liên xô hứa cung cấp cho Việt Nam trong năm 1990 là 3 triệu tấn dầu và 2,5 triệu tấn phân hóa học với giá hạ, trả bằng rúp. Đến nay, ngay cả một phần ba mỗi loại hàng trên chưa thấy đến. Từ ngày một tháng giêng năm nay Việt Nam phải trả bằng dolar và theo giá quốc tế cho tất cả những gì muốn mua của người đi đầu trước đây. Ông Thạch thấy rõ ràng, Việt Nam chỉ có thể thỏa mãn các chất liệu cơ bản thông qua sự giúp đỡ của phương Tây. Điều này đưa ông ta đến gần với vấn đề giống như Gorbachov gặp phải: thuyết phục thế nào các nước phương Tây đưa con mắt mù nhìn vào cái gì đang xảy ra ở trong nước ông ta.

Những đối thủ của ông Thạch không nhìn tình hình theo cách đó. Trong cuộc họp sáu ngày của BCH TƯ Đảng tháng trước, họ đã công khai chỉ trích ông Thạch "theo Liên xô" - nay từ này được dùng khi chỉ trích người khác (tuy nhiên điều này còn phụ thuộc vào lập trường của Gorbachov).

Một trong những sai sót lớn nhất của ông Thạch, theo đồng nghiệp của ông ta nghĩ, là sự nghi ngờ về sự khởi đầu của họ hiện nay đối với Trung quốc. Trong những ngày này họ và những người Trung quốc đang xích lại gần nhau hơn, tập trung lại cùng nhau một cách hỗn độn trong tập đoàn một đảng. Người Việt Nam cũng hy vọng vào việc đàm phán nhanh với Trung quốc về vấn đề Cam pu chia, điều mà có thể dẫn đến bỏ qua kế hoạch của LHQ và bỏ qua sự chịu đựng của hậu cứ tự do ở Cam - pu - chia (một trường hợp nguy hiểm).

Ông Thạch phản đối. Với hàng nghìn năm cầm thú giữa Trung quốc và Việt Nam, chỉ nên thành lập một liên minh tạm thời trong hoàn cảnh khó khăn mà thôi. Ông Thạch giải thích. Hơn nữa về điểm này, ông thấy rằng, lãnh đạo Trung quốc đã bội nhợ ông từ lâu nay. Lý Bằng phát triển ảnh hưởng của mình, có thể đó là nghề của ông ta, nếu như hai nước đạt đến sự hiểu nhau thật sự.

Bộ chính trị hiện đang bị chia rẽ bởi các đối thủ khác. Nguyễn Văn Linh, tổng bí thư Đảng được nghi như muốn thử phá vỡ các lực lượng cơ sở cấp tỉnh được xây dựng bởi anh em ông Thọ: Lê Đức Thọ, chết cuối năm ngoài, Mai Chí Thọ, bộ trưởng nội vụ, người nắm quyền an ninh. Đi đến sự kết thúc này, ông Linh đã ủng hộ phê bình công khai các viên chức Đảng ở cấp tỉnh, đa số họ là những người của ông Thọ, trong khi đó thì ông lại cầm đầu phê bình các lãnh đạo cấp cao.

Điều căng thẳng nhất trong Đảng tuy nhiên vẫn là giữa các thế hệ. Cuộc họp BCH TƯ Đảng tháng hai đã cho ra "Dự thảo cương lĩnh chính trị xây dựng CNXH trong thời kỳ quá độ", do Bộ chính trị thảo năm ngoài. Những ủy viên trẻ hơn (hơn rất ít) của BCH TƯ cảm thấy rằng tài liệu với nội dung lỗi thời này, ngoài những điều khác được nói tới, vẫn kêu gọi sự sụp đổ không thể tránh được của CNTB và thành công của CNXH, có thể là một sự chân thực về sự thất bại của đảng Cộng sản. Họ muốn dự thảo được viết lại trước đại hội VII, họp vào tháng năm năm nay.

Đảng hiện nay bị phân chia một cách tồi tệ, rằng ông Linh có thể sẽ không xuống chức trong đại hội Đảng, mặc dù ông ta hứa sự từ chức. Có thể sẽ xảy ra rằng, đại hội Đảng sẽ bị hoãn lại cho đến khi các nhà lãnh đạo Đảng được tin là họ sẽ thành công theo ý muốn của họ. Trong khi đó lực lượng an ninh nội vụ còn giữ nguyên không thay đổi. Họ thành lập nên đến vị mới mà họ cho là tin tưởng, đa số đối viên của đơn vị đó xuất thân từ Nghệ an, nơi sinh của Hồ Chí Minh. □

Người dịch H.H.

quý dữ

BBT : Có lẽ chúng ta đều đã nghe nói tới danh tiếng của hệ thống mật vụ Đông Đức cũ. Sau đây là những số liệu chi tiết về những hoạt động của nó, bắt đầu trên tạp chí The Economist, ngày 01/12/90

Trong số tất cả những vấn đề đang đối đầu với nước Đức mới thống nhất, di sản của Stasi-cục an ninh quốc gia Đông Đức cũ-có vẻ là độc hại nhất. Những tình trạng căng thẳng nhất do việc sát nhập kinh tế và chính trị rồi sẽ qua đi trong vài năm. Nhưng liệu thuộc về Stasi, tổ chức mà trong 40 năm trời là tặc thủ trong hoạt động gián điệp ở nước ngoài và rình mò ở trong nước, có thể sẽ tác dụng dài đằng đẵng hơn nhiều.

Sac thế? Stasi đã bị đánh trọng thương, sắp của nó, ông Erich Mielke thì đang trong tù. Đúng, những sự việc không đơn giản. Để biết tại sao bạn đọc hãy xem cái mà ông Mielke đã phát triển và điều hành trong 30 năm, từ 1957 đến 1989.

Stasi có khoảng 85000 nhân viên, hơn 30000 trong số đó làm việc tại các trụ sở nhân nhân vùng ngoại ô Berlin, ngoài ra còn có khoảng 500000 chi điểm không chuyên nghiệp. Stasi sở hữu trên 2000 kết động sản, làm việc ở gần 6000 điểm khác nữa. Stasi có kho vũ khí lớn thứ hai chỉ sau quân đội, thậm chí có cả một trung đoàn tên là Felix Dzerzinsky, người lập ra Cheka (tiên thân của KGB) ở nước Nga để làm "đội cận vệ" của riêng nó. Ngân sách cho nó năm 1989 hơn phải làm hoa mắt các cơ quan tình báo khác: 3,6 tỉ' mác Đông Đức, tức khoảng 1 tỉ' đô la.

Người ta gọi Stasi là nhà nước trong lòng một nhà nước, hàm ý che giấu nó là một tổ chức độc lập. Nhưng không phải thế, Stasi tự coi mình là là "chân và thanh gươm" của đảng Cộng sản thống nhất-tức Cộng sản. Trong thực tế, cả hai phụ thuộc lẫn nhau. Nếu không có Stasi đảng không thể nắm quyền lâu thế, Stasi thì là con thuyền không bánh lái nếu không có đảng.

Chỉ riêng bộ phận tương đối nhỏ của để chế củ Mielke, phòng HV-A với khoảng 4000 nhân

viên, tập trung vào việc hoạt động gián điệp ở nước ngoài, đặc biệt là Tây Đức. Nhưng bộ phận này đã đặc biệt thành công nhờ điệp viên bậc thầy Markus "Misa" Wolf, người được đào tạo tại Nga. Nhiều điệp viên của ông Wolf đã leo lên đến chức vụ trọng yếu ở Tây Đức...

Đào tạo bọn khủng bố
Stasi cũng nhúng sâu vào việc khủng bố quốc tế. Nó giúp đào tạo các nhóm Palestin, đối chọi thông tin về các cơ quan tình báo phương Tây, kể cả Israel, với các phân tử cực đoan người Ả rập. Stasi dùng thủ pháp để nó không giúp đỡ tích cực cho việc chuẩn bị tấn công khủng bố sang phương Tây.

Tại sao lại như thế? Thủ thuật các nước Ả rập đã giúp ông Honecker ra khỏi sự cô lập quốc tế đầu những năm 70. Vì thế Stasi và những nước như Libya, Syria và Iraq rất thích giúp nhau

trong "cuộc đấu tranh chống đế quốc". Thủ hai Đông Đức đã từ bỏ hiểm chống những kẻ khủng bố bằng cách cho chúng tự do đi lại trên đất nước mình.

Rình mò

Trên 20000 nhân viên chuyên nghiệp của Stasi được sử dụng tích cực vào việc điều khiển mạng lưới chi điểm của nó, những kẻ chi điểm lại được phân cấp tỉ mỉ. Trong thang bậc của Stasi, một kẻ chi điểm có thể là IM (cộng tác viên không chính thức), FIM (cộng tác viên không chính thức và điều khiển những cộng tác viên không chính thức khác), GMS một IM cấp thấp, IMB, IMI, IMK... Những người này thu thập thông tin chuyên cho ZAIG - nhóm người xử lý thông tin của Stasi với 1000 nhân viên, có lẽ đây là nơi bận bịu nhất ở Đông Đức Cộng sản, ZAIG gửi những bản báo cáo tóm lược lên Bộ chính trị.

Đứng đầu của ông Mielke là, mọi người đều khá nghi. Tai mắt của Stasi phải có mặt ở khắp nơi: trong các nhà máy, công sở, trong các lễ mừng vũ trang và tất nhiên trong các nhà thờ và các nhóm chống đối nổi lên hồi những năm 80. Các điệp viên Stasi trà trộn trong đám đông khi các đội thể thao tăng tốc đến đấu với các đội phương Tây sang thăm, để xem ai không ủng hộ cho đội nhà. Thiết bị nghe trộm được gắn dúi gần bàn ăn trong các quán ăn, trong nhà xí công cộng, thậm chí cả vào những phòng tắm trong nhà hát opera ở Dresden. Trên 2000 nhân viên Stasi chủ đầu vào kiểm tra thủ tục, 1500 khác thì chủ chuyên nghe trộm điện thoại. Các báo cáo trên ngập, Stasi đã để lại những hồ sơ tài liệu, đầy tổng cộng khoảng 170 km, kể cả những báo cáo về khoảng 6 triệu người, trong đó 2 triệu là người Tây Đức. Chỉ riêng về nhà văn chống chế độ, ông Erich Loest, đây vài ngàn trang.

Làm sao Stasi có thể kiểm được nhiều kẻ giúp đỡ đến thế? Một số người lập luận cho rằng là bởi vì "sự kính trọng quá mức đối với chính quyền một cách đặc trưng của người Đức". Những người khác lưu ý rằng sau 12 năm độc tài quốc xã, ngay lập tức sau đó là quân đội Xô-viết chiếm đóng và một nền độc tài nước Đức mới, phần lớn dân chúng Đức đã không có ý chí phản kháng.

Thế những câu trả lời chính thì hết sức thẳng thắn: Stasi tuyên bố người họ phân biệt cách nói rằng đó là một nhiệm vụ yêu nước để giúp nhà nước chống gián điệp và bện phá hoại từ phương Tây, một phần bằng cách cho tiền và các khoản phụ cấp, và thưởng thi công cách tổng tiền. Nói chung tổng tiền là bình thường, còn nhiều trường hợp xấu xa hơn nhiều. Ví dụ một đứa trẻ bị bắt khi đi trộm trong cửa hàng, người ta báo nó sẽ được tha tội nếu nó báo tin tức về cha mẹ nó. Một ông già về hưu không nhận được thuốc Tây mà ông ta cần, trừ khi ông nhận theo dõi những nhà báo nước ngoài. Stasi biết điểm yếu của mỗi người, nếu không nó sẽ tìm ra... Vì thế nạn nhân và nhân viên của Stasi thường là một.

Phi công

Là Stasi đã cố gắng giữ thế, những người thông trị Đông Đức cũ, đặc biệt là ông Honecker vẫn không rút ra được những kết luận xác thực về những chính sách của họ từ những thông tin mà họ kiểm được. Không phải vì các bản báo cáo đều sai bét. Các tài liệu được phát giác từ khi Stasi sụp đổ cho thấy rằng Stasi đã đầu tư cung cấp cho các ông chủ một bức tranh chuẩn xác về cuộc sống Đông Đức: Hàng hóa ít và lịch vụ thời tiết, lương bổng thi nghề nản và điều kiện làm việc tồi tệ, nổi bực tức ngày càng tăng về những kẻ quan liêu thô lỗ...

Kết quả đáng kể duy nhất là ông Mielke quyết định thành lập một đội siêu mật vụ viết tắt là OIB. Thành viên của các bang tình nghi này được đưa vào những công việc chính trong đời sống kinh tế và các lực lượng vũ trang. Từ đó họ báo cáo một cách độc lập với những mật vụ

khác về mọi phương hướng mà họ thấy. Trong tháng vừa qua khoảng 2000 siêu mật vụ bị phát hiện. Những ngân sách khác "nằm vũng" vẫn chưa bị phát giác. Stasi đã làm nhiều việc để xoa dịu vết của họ.

-Tiếp tục sự nghiệp

Để làm việc này trước hết Stasi đã trở trộn vào những nhóm "công dân" đang chiếm giữ các vấn đề ở Đông Berlin về những nơi khác sau cuộc đảo mạng không đổ máu năm 1990. Thành viên của các nhóm này, nhiều người thuộc cảnh sát và thời đó vẫn còn hy vọng vào một nước Đức độc lập XHCN, cũng nhận rằng họ đã bị lừa bịp vào việc phá hủy hồ sơ Stasi, vì những kẻ "giúp đỡ" lý luận rằng nếu không tính báo CIA và Tây Đức sẽ lấy mất hết. Ông thủ văn phòng MV-A, lúc đó chưa bị chiếm giữ đã kịp thu thập những thành quả làm gián điệp ở nước ngoài. Trưởng phòng MV-A cuối cùng cũng đồng ý rằng không còn lại gì có thể đe dọa được các điệp viên của ông ta. Cũng cũng không không nói rằng không có điệp viên nào bị chuyển sang tay KGB. Các quan chức phương Tây ngồi ngó điều này.

Thứ hai, Stasi cũng đã trở trộn vào Ủy ban nhà nước Đức lập ra để giải tán Stasi. Điều này không có gì ngạc nhiên vì chính quyền Cộng sản đã cai quản (hoặc cố gắng cai quản) Đông Đức cho tới ngày bầu cử tự do tháng 3/90.

Thứ ba, chiến dịch chống Stasi đã không nước nhích được mấy ngày cả sau khi chính phủ mới lên cầm quyền ở Đông Berlin, và bộ trưởng nội vụ mới cũng đã tỏ ra rất lễ mễ trong vấn đề này.

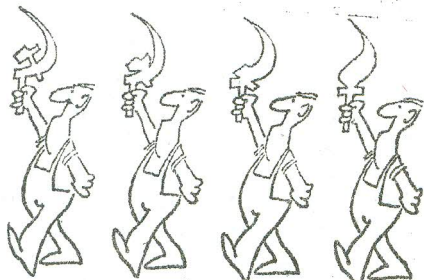
Tại sao phải lo lắng?

Một số người hỏi tại sao phải làm những chuyện này. Bớt chấp Stasi, báo tường vẫn đó và nước Đức vẫn được thống nhất. Quan điểm đó thường thấy ở Tây Đức hiện là ở Đông Đức. Những người phê phán quan điểm trên đưa ra ba luận điểm chính: Thứ nhất nạn nhân những tội ác của Stasi - những người bị tù đầy bừa bãi và thể xác cũng như tinh thần - phải có cơ hội đạt được sự công bằng. Điều đó có nghĩa là không phải sản lượng tất cả các nhân viên Stasi. Những nỗ lực là xác định những kẻ đặt dây chính rồi thu thập những bằng chứng và kết tội.

Thứ hai, những nhân vật cao cấp của Stasi phải loại ra khỏi những vị trí có thể lực trong các công sở, tư pháp, kinh doanh, các trường đại học và lực lượng vũ trang.

Thứ ba, nhiều người đó cảm thấy quét Stasi đi không phải là để dành chút nào khi họ nhắc lại quá trình bãi trừ quốc xã từ cuối những năm 40. Họ nghi ngờ rằng việc đó có thể tiến hành được. Có những lời kêu gọi thăm tra lại những nghị viên Đông Đức sau tổng tuyển cử 02/10/90.

Về quan hệ với Stasi. Tại sao lại chỉ những người này thôi? Các nhà phê bình hỏi! Chính trị nghị viên không phải là lĩnh vực duy nhất trong xã hội cần phải được giữ trong sạch - và có lẽ như thế đó, thì Stasi cũng có những người giúp việc ở cả Tây Đức nữa chứ... □

**BẢNG GIÁ
TỦ ĐIỆN KREMLI**

Zdeněk Mlynář

Lời người dịch

Zdeněk Mlynář (1930) tác giả cuốn hồi kí này nguyên ủy viên Bộ chính trị (BCT) Đảng CS Tiệp khắc (ĐCSTK), ủy viên ban bí thư TW ĐCSTK thành viên ban lãnh đạo Dubček 1968, do có quan điểm khác với ban lãnh đạo Liên xô (LX) về vụ 21.8.68 phải tỵ nạn chính trị ở Áo.

"Bảng giá tủ điện Kremlí" cho bạn đọc thấy gì xảy ra ở hậu trường, cũng những nhân vật liên quan đến sự kiện này. Vì khuôn khổ thời gian, chỉ xin dịch những quan trọng nhất và lược bỏ những suy nghĩ của tác giả cũng những đoạn nói về quan hệ tác giả với những nhân vật của sự kiện.

CHƯƠNG III

TRƯỚC TÒA ÁN KREMLI

Trong cuộc họp BCT 20.8.68 lúc gần nửa đêm, Černík đột ngột xin phát biểu, ông vừa được bộ trưởng quốc phòng Dzur điện cho biết quân đội LX cũng các đơn vị bên nước hiệp ước Varšava đã vào lãnh thổ TK, lần đầu tiên tôi có cảm giác bị sốc như khi đụng ô tô. Tôi chỉ còn cảm thụ được như trong rạp cine những gì diễn ra xung quanh. Černík giãi thích chi tiết rằng bộ trưởng Dzur thực chất bị hai sĩ quan LX bắt trong phòng làm việc, chỉ được phép gọi điện cho thủ tướng báo tin này và không thể làm gì được hơn, rằng có lẽ ở các bộ tư lệnh khác cũng tương tự như vậy.

Sau một hồi thảo luận tự nhiên Dubček cho biết: trước đó ba ngày nhận được thư của Brežněv và thấy cần thiết cho BCT biết nội dung. Cuộc họp bị kích động đặc biệt. Bước thứ toàn những điều nhằm nhĩ theo khuôn mẫu của Mockva, về những điều "chống LX", "chống XHCN" và như vậy những thỏa thuận ở Čierna và Bratislava bị vi phạm. Ai đó đề nghị Dubček gọi điện cho Brežněv, nhưng Dubček bác bỏ theo kiểu Janos và nói: "Họ sẽ tự gọi đến". Tôi (Mlynář) đưa ra dự thảo quyết nghị, hay thực chất là Lời kêu gọi toàn thể đồng bào (TK).

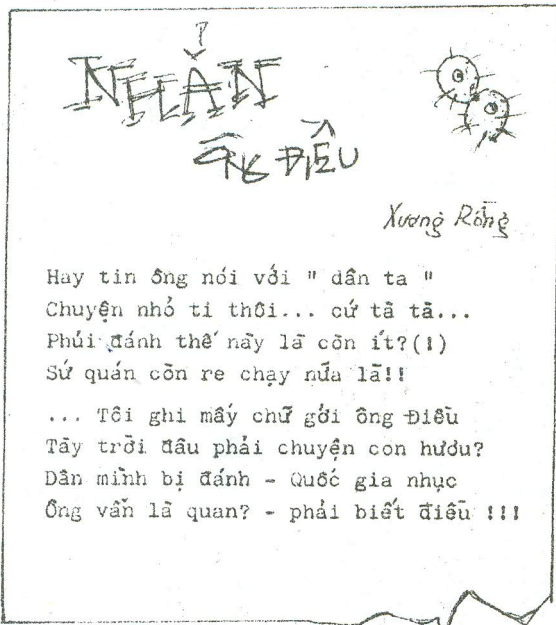
Khi Alexander Lubček tuyên bố giải tán cuộc họp BCT thì đã là nửa đêm về sáng 21.8.68 hành lang quanh phòng họp như tờ ong. Hàng chục cán bộ cao cấp và phóng viên chạy đi chạy lại, họ đứng thành từng toán và mong đợi một chỉ thị nào đó. Nhưng chẳng có một chỉ thị nào cả. Mặc dầu vậy, một vài việc quan trọng cũng được quyết định một cách ngẫu hứng.

Bộ trưởng bưu điện-diệp viên LX Karel Hoffman cộng tác với tình báo LX Salgovic (có quan an ninh quốc gia) và Sulek (TTXTK) theo kế hoạch định trước, ngăn cản phát thanh và truyền hình. Sau câu thứ nhất tuyên bố của BCT TW ĐCS TK đã phát thanh cầm tay. Tướng tử Oldřich Švetstka-tổng biên tập báo Quyền lợi đưa ra lệnh cấm in bản tuyên bố này và tự mình chuẩn bị một nội dung khác. Với sự tham gia kiên quyết của Smrkovský và nhờ sự sẵn sàng của nhân viên đài phát thanh mà chương trình phát dự bị được thực hiện ngay lập tức, sau 2h sáng, bản tuyên bố của ban lãnh đạo Dubček được phát lên không trung và được đưa in trên báo Quyền lợi đó.

Vấn đề quan trọng thứ hai được ngẫu nhiên đề
 đem ra bàn là triệu tập đại hội bất thường
 ECSTK (lần thứ XIV) theo sáng kiến của thành ủy
 Praha, mà bí thư là B. Simon. Ngay đêm đó Simon
 bàn với Dubček có nên triệu tập ngay không?
 Theo tôi biết lúc ấy Dubček không dứt khoát.
 Tôi nghĩ rằng ông ta sợ các đại biểu (đại hội)
 sẽ bị tấn sát và không tin rằng trong tình
 hình hiện tại có thể tổ chức được đại hội. Nhưng
 cuối cùng ông ta không phản đối thành ủy Praha
 triệu tập đại hội. Ngay đêm đó công tác tổ chức
 được khẩn trương chuẩn bị. Đại hội bất thường
 lần thứ 14 ECSTK đã nhóm họp ở nhà ăn của một
 xí nghiệp thuộc tổng hãng CKD Praha Vysocany.
 Tiếng máy bay quân sự cho xe tăng và lính đến
 sân bay Praha Ruzyn' gầm rú mỗi lúc một rõ hơn,
 thỉnh thoảng gào thét trên mái nhà trụ sở BCHTW
 đang. Trụ sở đang vắng đến: cả bộ huyện, xí
 nghiệp và phóng viên giải tán về địa phương mình
 về ban biên tập. Chỉ còn một phần ban lãnh đạo
 và một số nhân viên hành chính giúp việc ở lại
 trụ sở BCHTW. Gần sáng tôi ngồi trong phòng
 làm việc của Dubček, cạnh Dubček còn có Smrkov-
 sky, Kriegel, Spacek, Simon, Sadovsky, Slavik,
 Jakeš và Kapek. Số người này tôi nhớ chắc
 chắn, những người không ngồi lại tôi cũng không
 thể quên được: Bilák, Kolder, Švestka, Indra
 Volenik, Erban.

Khoảng 4h sáng (21.8) một chiếc Vonga đến
 của sứ quán LX cùng xe bọc thép và xe tăng chạy
 đến trước trụ sở BCH TW. Lính dù Nga mũ nồi đỏ,
 áo lính thủy bên trong, bluson ngoài, tay làm
 làm tiêu liên tu chiến xa nháy xuống. Xe tăng
 và lính bao vây kín trụ sở, lính chân dầy đặc
 các lối vào. Một tập sĩ quan và một trung đội
 lính dù tiến vào trụ sở.

1. Qđrich Cernik: Nguyên thủ tướng thời kỳ đó
2. Cierna nad Tisou: Thành phố biên giới Tiệp-
 Xô, tại đây 29.7.68 đến 1.8.68 diễn ra đàm
 phán giữa ban lãnh đạo ECSTK và ban lãnh đạo
 ECCLX.
3. Bratislava: Ý nói cuộc gặp gỡ đại diện 6
 đảng CS (LX, Tiệp, Đông Đức, Ba lan, Hung, Bun
 ở Bratislava. Diễn ra trước ngày đàm phán
 Cierna nad Tisou.
4. Janos: Âm chỉ Janos Kadar tổng bí thư đảng
 Hungari.
5. Smrkovsky: Josef Smrkovsky nguyên chủ tịch
 quốc hội Tiệp khác thời kỳ đó. □

HÃY NHÌN VÀO MẶT SÁNG

(The Economist, 26.1.1991)

Tôi tâm và chết chóc đang hoành hành ở Đông
 Âu. Người ta nói rằng Ba lan, một năm sau khi bắt
 đầu chương trình nghiêm ngặt chống lạm phát, là
 một nỗi vô cùng kinh khủng. Số liệu thống kê
 được viện dẫn để chứng minh cho mức độ bất công
 của dân chúng: tiền lương thực tế giảm, nạn thất
 nghiệp tăng, sản xuất hạ ghe gớm, một sự suy sụp
 nói chung về mức sống. Nhưng hãy nhìn kỹ hơn vào
 những số liệu thống kê, hãy nhìn vào những gì
 thực sự đang diễn ra trên đường phố và trong các
 hãng, hãy nhìn xem cuộc sống của nhân dân thay
 đổi ra sao! và thế là rõ ràng sự việc không đến
 mức tồi tệ như người ta tô vẽ.

Đúng là cái cách ở Ba lan đã có những sai lầm
 của nó. Quá trình từ hữu hoá diễn ra vẫn chậm
 chạp. Lạm phát còn 5% trên tháng, một sự cải
 thiện lớn so với năm trước, nhưng vẫn còn là vấn
 đề đáng lo ngại. Hiện nay tất cả những sai lầm
 trên đã cho thấy rằng cuộc cải cách là chưa đủ
 táo bạo. Cuộc sống ở Ba lan trong năm ngoài đúng
 là khá khổ khăn nhưng không đến nỗi tồi tệ như
 những năm trước.

Các số liệu chính thức quá phóng đại mức độ
 giảm sút sản xuất (người ta nói rằng năm ngoài
 nó giảm một phần ba). Một lý do là các số liệu
 của những năm trước đó đều bị các nhà quản lý
 công sản thổi phồng lên để kiếm tiền thưởng hoặc
 tăng lương. Công suất của họ được đánh giá dựa
 theo kế hoạch chứ không phải dựa theo thị
 trường. Bây giờ ngược lại, các nhà quản lý bị
 xử giục báo cáo các xen công suất của họ để
 trốn thuế!

Nếu như nhà máy nào đấy đang sản xuất những
 đôi giày "pha chân" hoặc các cỗ máy vô dụng ít
 hơn số lượng cách đây một năm thì càng tốt.

... Một nhà máy thép ở Silesia thấy rằng nó
 không thể tiếp tục làm loại thép có chất lượng
 cao và được bao cấp mạnh như trước đây trước khi
 có chế độ ngân sách mới, vì thế nó bắt đầu sản
 xuất với số lượng thấp hơn loại chất lượng thấp
 mà có thể bán sang Đức và có lãi. Việc các nhà
 máy giảm sản xuất để thay đổi công nghệ hoặc để
 cải tiến chất lượng, thậm chí cả việc nhà máy
 đang vỡ nợ, đều là những dấu hiệu tuyệt vời của
 việc kiên trì lại nền công nghiệp. Nhiều nhà
 kinh tế nói rằng số liệu phả sản ở Ba lan hãy
 còn là quá thấp.

Những cái mà thực sự bóp méo các số liệu
 thống kê chính thức là ở chỗ hầu hết chúng được
 đưa toàn bộ lên nền kinh tế quốc doanh. Họ không
 tính nổi sự phát đạt trong khu vực kinh doanh tư
 nhân. Bất cứ du khách nào tới Ba lan đều thấy
 điều đó. Các đường phố trong mỗi thành phố Ba
 lan đã có chỗ, nơi có thể mua bất cứ cái gì. Các
 đoàn người xếp hàng đã biến mất.

Thực ra cũng có một số ước tính về quy mô của
 bộ phận kinh tế tư nhân. Cơ quan thống kê của
 chính phủ Ba lan cho rằng sản lượng của công
 nghiệp tư nhân tăng trên 50% vào năm 1989,
 và khu vực này có khoảng 1,8 đến 2 triệu người.

... Thu nhập trung bình trong khu vực kinh tế
 tư nhân bằng khoảng ba lần so với kinh tế nhà
 nước, nhưng không ai biết chắc điều đó.

Còn sự giảm sút mức sống 30% mà thường được
 nói đến? Con số này xuất phát từ sự so sánh số
 liệu năm 1990 với số liệu năm 1989 - một năm
 siêu lạm phát; nếu so với năm 1987, thì tiền
 lương thực tế chỉ giảm có 2 đến 3%.

Thậm chí điều này vẫn chưa

tính đến, những sự thay đổi không thể đo lường được. Các bà nội trợ Ba lan đã thôi không phải xếp hàng hai tiếng đứng chờ mỗi ngày và bây giờ họ có nhiều loại mặt hàng để lựa chọn.

Một sự thay đổi ít được đề cập đến trong mức sống của Ba lan là đồng tiền Zloty đã có giá hơn trước đây (so với đô la). Theo giá chợ đến, lương tháng trung bình của người dân Ba lan vào tháng 7.1987 là 40 đô la, trong tháng 10.1990 là 131 đô la.

Những con số sai lầm nhất là những số liệu về nạn thất nghiệp. Các nhà bình luận trong và ngoài nước thích nhắc đi nhắc lại rằng nạn thất nghiệp đã đi từ con số không lên đến 1,2 triệu trong năm qua, tức là đến 7% lực lượng lao động. Nhưng số không muốn nói đến trong thời kỳ công san, khi mà nạn thất nghiệp chính thức không tồn tại. Khi chính phủ bắt đầu cắt tiền thất nghiệp, hàng ngàn người, kể cả các bà nội trợ, mà xưa nay chưa đi làm bao giờ, xông đến đăng ký để kiếm thêm vào khoản thu nhập không khai báo của họ.

Bộ lao động nghi ngờ rằng khoảng 1/2 số người thất nghiệp là bị sa thải thật sự, những bằng chứng khác cho thấy rằng ít nhất là ở một số vùng thì tỉ lệ đó thấp hơn nhiều. Ở phần lớn các thành phố lớn, quang cáo tìm công nhân đăng hằng tuần mà vẫn chưa thấy ai đến xin việc.

Nếu tình hình không thực sự đến mức xấu như vậy, tại sao chính phủ vẫn chưa nói ra? Một phần là bởi vì năm ngoái bộ trưởng tài chính và cựu thủ tướng muốn dùng chính sách chuẩn bị tinh thần cho nhân dân đối với trường hợp xấu nhất...

Sự thật nữa là sự kêu ca của dân chúng đã tăng lên rất nhiều cũng với sự tự do báo chí. Rất có thể là cách đây 5 năm sự việc còn tồi hơn bây giờ nhiều. Nhưng ngược lại thời gian đó không có cách nào để phê phán chính phủ và hoàn toàn không có cách nào để báo phiêu loại bỏ nó đi.

CD lược dịch

Vui... Vui...

Mới rồi V.L. sang thăm Trung Quốc cùng Đặng Tiểu Bình dạo chơi ở trong rừng, bỗng gặp một yêu quái ở núi Hoa qua Sơn. Yêu quái đòi bắt hai nhà chính trị này để ăn thịt (vì nếu ăn thịt hai nhà chính trị này thì có thể sống được hàng ngàn năm). Bác Đặng vừa chạy vừa viết vào một mảnh giấy: "Nếu người dung bắt ta thì ta sẽ cắt cho người nửa lãnh thổ Trung Hoa." Yêu quái nhất tở giấy mà Đặng vứt lại, đọc và cười khẩy, tiếp tục đuổi bắt hai người. Đặng sợ qua giục L.: "Chú có cách nào thì nói đi". L. cười và viết gì đó sau đó vứt lại đọc dương. Một chốc sau yêu quái cầm mảnh giấy của L. đọc và bỗng hốt hoảng quay đầu bỏ chạy!

Đặng phục quá hỏi L.: "Chú viết cái gì mà nó sợ bỏ chạy thế?". N.V.L. khiêm tốn đáp: "À em viết là con dương này dẫn đến CNXH".

*

Ở một nước nghèo đói họ có ông chủ tịch tên là Đỗ Tu. Tại. Một ngày kia ông hơi rảnh rồi việc nước nên ông dong gia thượng dân và xếp hàng vào một cửa hàng thịt bò để thử nhân viên. Nhưng vì trời nóng ông bị chen chúc, hàng chèn kín nên ông bị nẹp chặt, rạ không được, vaocung không xong. Vì nóng quá ông buột miệng: "Tôi là Đỗ Tu. Ai cho tôi mua trước để tôi con về lo việc nước". Liên lục ấy một thanh niên đứng sau ông huých vào ông và thét lên:

- Tôi và bạn bè tôi đây, đỡ đại học còn chưa ăn thua gì nữa là ông Đỗ Tu Tại!

Sưu tầm (H.F.K) Ba lan.

Chiến tranh có lợi cho ai ?

Từ những giờ đầu tiên của buổi sáng ngày 17-1-1991 cho đến hôm nay không quân Mỹ và đồng minh đã ném hàng nghìn tấn bom xuống Iraq. Những bản tin tức và thông báo như chỉ nói đến việc tấn công hủy diệt những mục tiêu quân sự mà im lặng trước sự mất mát, thiệt hại to lớn của những người dân thường về tội ĐOÀN QUÂN THẬP TỰ CHỒNG LẠI TÊN ĐỘC TÀI KHÁT MÁU Saddam Hussein được dẫn đầu bởi những người bảo vệ dân chủ và tử đạo với mục tiêu cao cả: giải phóng Kuwait khỏi móng vuốt quân xâm lược.

Có phải ở đây mọi chuyện đều rõ ràng rành mạch như là trong chuyện cổ tích, nói cái

thiện đấu tranh với cái ác không?

NHỮNG MỐI DÂY LỊCH SỬ

Năm 1972 Iraq quốc hữu hóa công ty Iraq Petroleum Company và nguồn lợi từ dầu mỏ bắt đầu chảy vào ngân quỹ quốc gia. Tháng 3-1975 trong hội nghị các nước xuất khẩu dầu mỏ tại Angieri, vương quốc Iran và phe đồng minh Iraq Hussein cũng ký một hiệp định, theo đó Iran sẽ ngừng ủng hộ những người Kurd nổi dậy chống Iraq, đáp lại IRAK SE THỜI ĐÓI CHƠI QUYỀN trên vùng châu thổ sông Satt-al-Arab đang phân tranh. Cuộc cách mạng hội giáo IRAN tháng 2 năm 1979 lật đổ quốc vương đưa giáo chủ Khomeini lên vị trí đứng đầu nhà nước. Thay cho những quan hệ láng giềng tốt đẹp như trước ta mong đợi là những vụ bán phá ngày càng tăng các thành phố Iraq dọc theo biên giới. Những cuộc tấn công của Iran bắt lợi phen đối vẫn tiếp tục cho đến khi tháng 6 năm 1980 quân đội Iraq tràn qua biên giới bắt đầu hành động trừng phạt. Xung đột càng dữ dội xảy ra bao nhiêu cang kho chứa dầu bấy nhiêu Iraq nhiều lần đề nghị một giải pháp hòa bình nhưng Khomeini luôn né tránh bằng cách đưa ra những điều kiện không thể chấp thuận được. Chiến sự tiếp tục xảy ra Đốc ngoắt chỉ xảy ra sau cái chết của giáo chủ Khomeini, hiệp ước hòa bình được ký kết mùa hè năm 1988. Điều đó rõ ràng là cuộc chiến tranh vô cùng vô nghĩa, kéo dài 8 năm không chỉ là tội ác của hai bên tham chiến mà cả của những kẻ ủng hộ, cung cấp vũ khí cho cả hai bên.

Như người ta được biết, khi bắt đầu cuộc chiến tranh Iraq có trong ngân quỹ khoảng 40 tỉ đô la. Tám năm chiến đấu bao vệ biên giới phía đông thế giới Arap - như cách nói của báo chí A rap - với sự ủng hộ của phương Tây quân đội Iraq bảo vệ cho cả những vương quốc dầu mỏ có trên bán đảo này. Saddam Hussein lúc đó tha hồ được báo chí phương Tây tâng bốc, nhất là ở Pháp. Tất nhiên người ta tính toán rằng là cả Iran lẫn Iraq đều sẽ kiệt quệ vì chiến tranh và sau đó sẽ không còn vấn đề gì với hai nước này nữa. Điều tiên đoán không thành hiện thực Iraq trở thành một cường quốc trong vùng với quân đội được vũ trang hiện đại và đầy dạn kinh nghiệm chiến đấu.

CÔNG GẮNG XÓA BỎ NHỮNG MÓN NỢ

Sau chiến tranh, Iraq muốn thanh toán những món nợ sao cho nhanh chóng nhất. Trở ngại lớn nhất vào lúc đó là giá dầu thấp trên thị trường thế giới, 14 đô-la một barrel. Iraq kêu

gọi những người anh em Ả rập trong tổ chức OPEC dành cho mình tỷ lệ khai thác cao hơn và tăng giá dầu lên ít nhất 20 đô la một barel. Khi mà mọi đe dọa từ phía Iran không còn các công ty khai thác độc quyền không cho phép những nhà xuất khẩu Ả rập chấp nhận những đòi hỏi này của Irak.

Xung đột giữa Irak và Kuwait như vậy không phải bắt đầu từ ngày 2-8-90. Hơn nửa người ta còn được biết, Kuwait khai thác dầu dựa trên đường biên giới không rõ ràng - cả trên lãnh thổ Irak. Cuộc xâm chiếm quân sự Kuwait không phải là biện pháp dùng đũa và hộp pháp để giải quyết mâu thuẫn này, vì vậy nó bị đa số các nước Ả rập đồng tình phản đối.

Nhưng tốc độ can thiệp của Mỹ và đồng minh vào cuộc xung đột không cho người Ả rập đủ thời gian và không gian để tự giải quyết mâu thuẫn trên. Bất chấp những bất đồng lẫn nhau, người Ả rập cố đủ khả năng để tự giải quyết những vấn đề của mình mà không cần sự can thiệp từ bên ngoài.

Đối với phương Tây đây là một cơ hội đã được chờ đợi từ lâu, làm sao để "xử lý" được một chính thể cứng cổ không chịu nghe lời. Họ nhanh chóng gạt người Ả rập qua một bên và nắm mọi việc vào tay mình, bắt đầu đe dọa chiến tranh Irak.

NHỮNG VIỆN CẢNH ĐE DỌA CÁC CƯỜNG QUỐC

Viện cảnh sự thông nhất của các nước Ả rập đã không làm yên lòng các nước lớn thắng trận Anh, Pháp ngay từ thời kỳ sụp đổ của đại vương quốc Osman, khi mà các đồng bằng cây thược trên bán đảo họ phân chia các vùng ảnh hưởng.

Do đó họ tiến hành một đường lối chính trị sao cho ở đây không thể xuất hiện một Bismarck Ả rập mới. Sự ủng hộ thiết lập nhà nước ISRAEL cũng dựa trên cố gắng tạo ra trong vùng một nhân tố ngoại lai đóng vai trò một tàu sân bay không thể đánh chìm trong khu vực rất nhạy cảm về chính trị này.

Chắc chắn người ta vẫn còn nhớ những chiến dịch điện cường và cuộc chiến tranh của phương Tây chống lại tổng thống Ai cập Nasir (1952-1970) người có cơ hội trở thành người thông nhất thế giới Ả rập. Người Ả rập là một dân tộc kiêu hãnh và yêu chuộng tự do, họ không thể chịu nổi ý nghĩ số phận của họ được định đoạt tại thủ đô các cường quốc khác. Họ có gần 200 triệu người tổng cộng, lãnh thổ Ả rập vì vị trí chiến lược, vì nguồn lợi dầu mỏ mới cho (hay mới họa) luôn luôn là tấm bia cho sự áp bức và xâm lược. Do đó tên bạo chúa Ả rập được danh dự tiên trước những nhà dân chủ nước ngoài, với sự hiệp diện và quan tâm của họ, người Ả rập đã có nhiều kinh nghiệm cay đắng.

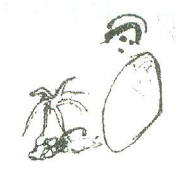
Đối với mỗi một người sáng suốt, mục đích của cuộc chiến tranh này rõ ràng là để hạ bệ Hussein, kẻ có thể trở thành một Bismarck Ả rập mới và làm tổn hại đến những quyền lợi chiến lược của Mỹ trong vùng. Ngay người Mỹ cũng không giấu diếm điều đó. Lời kêu gọi giúp đỡ của vương quốc Kuwait độc lập chỉ là một sự che đậy hợp thời. Ở Cận đông có không ít những lãnh thổ bị xâm chiếm, thôn tính bằng vũ lực như cao nguyên Golan của Syria, miền nam Li băng, bờ tây sông Jordan... bởi Israel, một phân ba đảo Síp bởi Thổ Nhĩ Kỳ. Những hành động xâm lược này đều bị Liên hợp quốc lên án, cách đây nhiều năm những chàng có gì xảy ra cả Các hành động xâm lược trên đều bị lên án ngang nhau nhưng sự công bằng không thể được lựa chọn, sự trừng phạt phải rơi xuống đầu tất cả những tên đi xâm lược.

BỨC TRANH TỔNG QUÁT

Không, đây không phải là sự biến hóa cho chính quyền Irak, điều đó tốt nhất hãy để người dân Irak tự định đoạt. Cái chính là làm sao cho người đọc có một cái nhìn tổng quát về

V. G. P.

em về

Tuyệt rồi, tuyệt rồi, tuyệt rồi ...
 Sân bay chìm giữa đất trời trắng tinh
 Em ngồi lặng lẽ bên anh,
 Nét hồn thiên đống hóa thành ưu tu.
 Những mong cho chóng hết gió,
 Để với bất nỗi đợi chờ Hải quan.
 Những rồi lại sợ thời gian,
 Trôi đi nhanh để với vãng xa nhau.
 Có gì không nói nên câu,
 Một vầng tóc xóa, mái đầu nghiêng nghiêng.
 Tay anh nắm cánh tay em,
 Mà nghe rõ cả tiếng tim đập dồn.
 Vung vè gửi lại cõi hồn,
 Nói trọn mang một nỗi buồn mênh mông.
 Ngoài trời lạnh dưới độ không,
 Tuyệt rồi là ta cho lòng tái tê.
 Người đi người ở đứng về...
 Để trong anh khối bộn bề nhớ thương.
 Người về vui với quê hương,
 Cho thơ anh phải tìm đường về theo.
 Ngồi ngang trạm nổi thương yêu,
 Múa vòng trái đất sớm chiều nhớ em.
 Lặng im... cứ thế, lặng im,
 Qua đời mắt biết trái tim ngổ lồi.
 Em về... người ở, người đi,
 Yêu em xin chờ đứng ngồi với ai.
 Máy bay đã cất cánh rồi,
 Bông khuâng tay vẫy lên trời "Ahoj".
 Tuyệt rồi! Tuyệt rồi cứ rồi,
 Minh anh đợi cả vòm trời trắng tinh.

Atekdale (Ostrava)

cuộc chiến trong vùng vịnh, nơi mỗi ngày hàng ngàn người vô tội bị cướp đi mạng sống. Nhưng rõ ràng chưa phải cạn hết các giải pháp để giải quyết cuộc khủng hoảng bằng con đường hòa bình. Nhưng lời nói nguy hiểm che đậy cho chiến tranh bạo lực đạo đức chỉ là giá dối. Chiến tranh luôn luôn là con đường xấu nhất để giải quyết xung đột và cuộc chiến này cũng không phải là ngoại lệ. Thực tế Saddam Hussein không chịu khuất phục trước sự đe dọa và hành động quân sự của Mỹ và đồng minh đã nâng cao vị trí của ông ta trong con mắt của hàng triệu người Ả rập có lòng tự hào dân tộc. Hàng trăm nghìn người trong số họ từ Jordan đến Maroc sẵn sàng chiến đấu - như những người lính tình nguyện trong quân đội của Hussein. Mỹ và đồng minh phải biết rằng ngay cả sự bại trận của người Ả rập cũng không bao đảm cho hòa bình lâu dài trong khu vực. Ngược lại nó còn tạo thêm sự căm ghét của họ đối với những kẻ can thiệp ngoại bang.

Giải pháp hiệu lực duy nhất cho cuộc khủng hoảng là ngừng ngay lập tức mọi hành động quân sự, triệu tập hội nghị hòa bình quốc tế với sự tham gia của tất cả các bên tham gia. Chỉ một giải pháp cho toàn bộ các vấn đề ở Cận đông, hàng đầu là vấn đề Palestine mới đảm bảo cho sự công bằng và nền hòa bình lâu dài trong vùng.

Ở Trung cận đông cũng cần bắt đầu quá trình hòa hoãn như quá trình Hensinky của châu Âu.

PhDr. Karel Saby Csc.
 Lê thanh Việt dịch.

PERESTROJKA đã chết

Theo The Economist 02-02-91

Quần tháng 1-1991 nhà nước Liên Xô tuyên bố đổi các loại tiền giấy 50 và 100 rúp, mỗi người được quyền đổi nhiều nhất 1000 rúp trong thời hạn 3 ngày, đồng thời mỗi người không được phép rút qua 500 rúp / tháng ra khỏi các quỹ tiết kiệm. M. Gorbachov đã loại bỏ đi rất nhiều thủ chủ không chỉ những đồng rúp vô dụng.

Nếu anh muốn phá những triển vọng của cuộc cải cách thì trường ở Liên Xô, cơ lẽ anh hãy thử làm một trong những điều sau: tấn công vào khu vực kinh tế tư nhân, phá hủy lòng tin vào đồng rúp, làm xói mòn sự tin tưởng vào hệ thống ngân hàng, và tạo ra ấn tượng rằng chính phủ đang cố gắng làm nhân dân nghèo đi chứ không phải giàu lên. Ông Gorbachov đã làm được tất cả những việc trên cùng một lúc, bằng cuộc

tịch thu tiền tệ một cách vụng về. Kết quả là Perestroika đã chết.

Một số nhà kinh tế cấp tiến của ông Gorbachov và một số cố vấn kinh tế nước ngoài thấy cần thiết phải có một cuộc cải cách tiền tệ đúng đắn, như là một cách để đối phó với trữ lượng tiền lạm phát ở Liên Xô. Chúng nào cần bằng tiền tệ chưa được lập lại, bất cứ cố gắng nào nhằm cải cách thị trường đều sẽ sa lầy.

Nhưng cái cách tiến tệ là một biện pháp dữ dội và nguy hiểm, chỉ dùng được với hai điều kiện an toàn cơ bản. Thứ nhất, nó phải chứng tỏ được rằng nỗi đau do nó gây ra phải được chia đều cho mọi người (Chang hạn mỗi người được đổi với tỷ giá 1:1, sau đó là 1:5, ...) Thứ hai, phải có những biện pháp khắc kèm theo để trị căn bệnh. Nếu không, những triệu chứng của nó sẽ sớm muốn xuất hiện trở lại. Cải cách phải như một cuộc phẫu thuật.

Chính phủ mới của ông Gorbachov đã lao vào cuộc mô sẽ mà không có thuốc tê, không cần biết rằng vết thương sẽ ra sao.

Phương pháp của họ thật thô thiển: bắt nhân dân đổi loại tiền 50-100 rúp, nhiều nhất là 1000 rúp trừ khi họ chứng minh được trước một hội đồng rằng họ kiếm được một cách hợp pháp nhiều hơn thế, đồng thời giới hạn nghiêm ngặt số tiền mà họ có thể rút từ quỹ tiết kiệm ra mỗi tháng. Ý tưởng của việc này là trừng phạt bọn mafia

kinh tế đang phát đạt. Trọng thực tế nó chịu trách nhiệm trừng phạt tất cả mọi người, trừ bọn mafia- những kẻ chấp chận đã chuyên lợi nhuận của chúng thành bất động sản, vàng, dollar để phông ngựa hành động nói trên.

Nói cho cùng, Người Nga đã học được bài học cay đắng trước việc chính phủ sẽ tịch thu tiền của họ. Các vị Bolshyevic đã thu tài sản của địa chủ và chủ nhà máy của nước Nga Sa hoàng, Stalin đã truy nã những người 'kulak' tức là những nông dân bắt đầu phát đạt dưới chính sách kinh tế mới của Lê nin. Dân gian còn nhớ rõ cái cách tiến tệ của Stalin hồi 1947. Vì vậy mà phải cần có một thời gian và thuyết phục cần thận thì người dân Soviet mới thấy rằng họ có thể bắt đầu làm giàu mà không sợ bị trừng phạt.

Sự tin tưởng như thế đã biến hết, trong điều kiện Soviet hiện nay, 'âm an thì nhất thiết phải có tiền mặt để mua nguyên vật liệu, giấy phép, ... Bằng việc tấn công vào khoản tiền mặt chính phủ Soviet đang tấn công bộ phận năng động nhất của nền kinh tế. Ông Gorbachov giao quyền cho KGB kiểm tra kinh doanh nếu muốn. Lý thuyết là để chống tham nhũng, nhưng thực tế là tất cả các nhà doanh nghiệp, kể cả người lương thiện, đều run.

Qua cuộc tịch thu tiền tệ vừa qua, tổn thất rất lớn, vậy Gorbachov đã được cái gì? Hầu như không được gì cả. Ông đã giảm được khoảng 5% lượng tiền mặt- một thành tích táo lao. Thậm hệt ngân sách vẫn không kiểm soát được, ..

Một lời giải thích tốt cho chính phủ Soviet, là nó đang cố gắng thanh thật, nhưng bất tài, để ổn định thì trường. Dù Gorbachov muốn chửi kiểu quân phiệt Pinochet cũng không ổn. Nhưng người khả dĩ giúp được ông duy nhất nền kinh tế thị trường vào hoạt động thì đã bỏ ông, ví dụ như ở Baltic, và tính báo thù ở Kremlin đang gia tăng. Nhảy bên hơn các nhà chính trị, các nhà kinh doanh Tây phương đã nhìn thấy sự phá sản của chính sách kinh tế Soviet.

Đầu tiên nền chính trị của ông Gorbachov đảo ngược, nay nền kinh tế đã mất hết sự điều khiển. Phải công nhận rằng sau gần sáu năm Perestroika, các cách kinh tế hầu như chưa bắt đầu và công suất kinh tế quả là thậm hại. Những ít ra kinh doanh tư nhân đang trải rộng, cuộc tranh luận về cải cách đã được mở rộng và ông Gorbachov chiêu mộ quanh mình được những cố vấn có quan tâm nhiều đến thị trường hơn là Marx. Trước kia còn có những hy vọng về sự thay đổi khá quan ở phía trước. Nay mỗi hy vọng đã tiêu tan. □

CD lược dịch.

● hai-nơ

Dịch
Nguyễn Thị Thảo

Có một đôi trai gái yêu nhau
Người thiếu nữ bỗng đem lòng phụ bạc
Quay trái tim đi tìm tình yêu khác
(Bỏ chàng trai bỏ vợ)
Chàng trai lạnh lẽo cô đơn
Trái tim nhớ ôm quá nhiều đau khổ
Nên một hôm trái tim bùng nổ
Những mảnh tim bay đi khắp phương trời

★
Những mảnh tim bay đi khắp phương trời
Nước thường thành ánh sáng
Cứ đêm đêm hiện về lấp lánh
Nói những lời chung thủy khổ đau
Vì thế hai yêu nhau
Người ta thường nhìn lên trời sao hạn ước.

(Bản dịch Cao Xuân Hạo)

VÀI PHƯƠNG TIỆN CHIẾN TRANH Ở VÙNG VĨNH

TÊN LỬA PATRIOT CHỐNG TÊN LỬA SCUD

Khi được lệnh của bộ chỉ huy tối cao ở Bagdad, những người lính Irak từ hôm ngày trang cũng với hệ phóng tên lửa lên đường. Mặt mã của NATO gọi thứ tên lửa này là Scud (đọc là scad), mỗi quả Scud dài hơn 10 m và bộ phận thẳng bằng trong, khi bay có sải cánh dài hơn 2 m. Từ lúc hệ phóng tới vị trí qui định đến khi hoàn tất các thao tác để có thể sử dụng là khoảng thời gian 60-90 phút, nhưng 15-30' là khoảng thời gian qua ít ỏi để vệ tinh có thể phát hiện nó. Tuy nhiên khi một tên lửa được phóng lên, nó sẽ tạo ra tín hiệu mạnh đến mức các máy móc trên vệ tinh cũng như trên các máy bay có hệ thống điện sóng AWACS ngay lập tức ghi nhận được. Ba chiếc máy bay loại này không ngừng hoạt động trên bầu trời Thổ-nhĩ-kỳ, Ả-rập Sết và phía đông địa-trung-hải, cũng ghi nhận được sự xuất phát của bất kỳ máy bay tên lửa trong bán kính 400 km và cũng một lúc chúng theo dõi được tới 300 vị trí khác nhau. Hệ thống AWACS phát hiện một Scud nào đó được phóng lên, ngay lập tức nó thông báo cho bộ phận phóng không về hướng và mục tiêu của tên lửa. Ngay sau đó hệ thống radar của phân tên lửa Patriot theo dõi Scud ở độ cao 100 km, và với sự giúp đỡ của máy điện toán, nó có thể tính thời điểm thích hợp nhất để phóng tên lửa Patriot. Để vượt 500 km Scud cần 10 đến 12 phút. 7,8 hoặc 10 giây trước khi Scud đến đích, một hoặc hai quả Patriot được phóng lên. Trên độ cao 10 km một trong hai tên lửa sẽ gặp tên lửa đối phương và tiêu diệt nó an toàn, tên lửa thứ hai không dùng đến sẽ tự nổ sau vài phút.

BANGCỐ BẾT ?

Những giai thoại về Victor Hugo

* Victor Hugo có một câu nói: "Một tâm hồn cao cả phải nương nhờ trong một thể lực mạnh mẽ", khi đã bước vào tuổi già, ông thường đi bách bộ và mang theo một cây gậy sắt nặng khoảng 20 kg cứ vừa đi vừa ném.

* Nhà đại văn hào rất khỏe: ông thường nói có ba loài trên thế giới có dạ dày to:

- Cá voi
- Voi
- Chính ông.

* Về sức mạnh dục tính, Hugo nói: "Đêm tân hôn tôi đã ân ái với vợ tôi chín lần mà không thấy mệt."

* Hugo không những là một nhà văn, ông còn là một kỹ sư và kiểm tra rất giỏi.

* Phong cách viết văn của ông cũng khá độc đáo, viết xong tờ nào liền xuống đất tờ đó. Sau đây người thư ký của ông đi nhặt rồi ghép lại. □

Thăm tin

* Nếu các bạn cần thu hình bằng VIDEO KAMERA các sự kiện chính trị, văn hóa, sinh nhật, đám cưới v.v... xin liên hệ đến địa chỉ sau:

Phạm Tuấn - PIŠEČNA 5049 - CHOMUTOV 43005

* Một nhà đạo diễn phim người Tiệp cần một cô gái Việt Nam hiện đang sống tại vùng Krkonoše (tức Vrchlabí và các vùng lân cận) để quay một bộ phim tài liệu. Mọi liên lạc xin qua BBT.

Irak được Liên xô trang bị khoảng 1600 Scud, Irak đã sử dụng một quả trong cuộc chiến tranh với Iran. Tất cả những tên lửa này lúc đầu có tầm bay 300 km, chúng thuộc thế hệ đầu tiên của tên lửa có điều khiển, hiện nay nhiều nước tiên tiến đã không dùng nữa. Nhờ các chuyên gia Ai Cập và Brasil, Irak đã cải tiến tầm bay thành ba loại: Al Hussein với tầm bay 500 km, Al Abbas 900 km và Al Abbid 2000 km, loại thứ ba chỉ có thể sử dụng hệ phóng cố định nên không thể sử dụng trong cuộc chiến tranh hiện nay.

PHÂN TÊN LỬA PATRIOT có chiều dài 5,3 m, đường kính 41 cm, nặng 907 kg. Nó có thể bắn trúng mục tiêu ở độ cao 24,4 km trong khoảng cách 110 km. Mỗi lần phóng có 4 tên lửa, mỗi khẩu đội có 8 đài như thế. Mỗi khẩu đội có thể tự lập chiến đấu và đồng thời bắn tới 9 mục tiêu. Tất nhiên phải có radar và thiết bị dẫn đường. Patriot là sản phẩm của những năm 70, còn Scud ra đời trước đó 20 năm. Scud là tên lửa điều khiển bằng chương trình định sẵn, không thể thay đổi trong khi bay, vì thế nó không thể tránh Patriot. Còn tên lửa Patriot là loại chủ động, có thể tự điều chỉnh hướng bay nhờ bộ phận thu và phát trong tên lửa. Thế nhưng Scud thường hướng tới mục tiêu dưới một góc rơi lớn nên Patriot chỉ có thể hạ nó trong khoảng cách gần mà thôi. Hệ thống phóng thủ này tỏ ra rất có hiệu quả nhưng lại quá tốn kém, mỗi quả Patriot trị giá 1 triệu dollar. Các hệ thống định vị và dẫn đường, trên không-mặt đất tốn hàng tỷ dollar.

Theo Mladá fronta 02.02.91
HNH lược dịch

TÊN LỬA TOMAHAWK (Mỹ)

Tên lửa Tomahawk thực hiện được nhiệm vụ của một máy bay ném bom. Nó được lập chương trình với một kế hoạch hướng dẫn nó bay từ "mốc xuất phát" nào đó đến đích, và nó có một bộ những bức tranh/điện tử/vẽ địa hình mà nó sẽ bay qua để máy radar đo độ cao so sánh. Những chương trình bản đồ nổi trên tôn rất nhiều công và không thể lằm trên tàu phóng, người thủ thuật nhất bản đồ lằm sẵn vào tên lửa và điều khiển nó tới điểm mốc xuất phát. (Sau đó nó tự đi theo chương trình)

Khi tên lửa Tomahawk đến gần mục tiêu, nó không dùng radar nữa mà chuyển sang hệ thống dẫn đường sắc sảo hơn. Hệ thống này so sánh cái nó nhìn thấy qua bộ phận cảm biến (sensor) nhạy ánh sáng với những bức tranh của mục tiêu trữ trong bộ nhớ của nó.

Mỗi tên lửa Tomahawk chỉ mang được đầu đạn nặng 455 kg hoặc 166 quả bom con mã nó có thể thả lằm 3 đợt. Tomahawk cũng rất hay hỏng. Trong số 104 quả Tomahawk Mỹ bắn ra trong ngày đầu tiên của cuộc chiến tranh với Irak, có lẽ 10 đến 20 quả bị hỏng dọc đường. Tomahawk không thể thay đổi đường đi, chọn mục tiêu khác hoặc chuyển trở lại cạnh mục tiêu bị phá như thế nào. Mỗi quả trị giá 1 triệu dollar nhưng trong nhiều trường hợp nó rẻ hơn là đúng máy bay ném bom.

BOM LASER

Bom laser mang một cái cảm biến (sensor) nhỏ ở đầu và những cái cánh nhỏ. Hai bộ phận đó liên hệ với nhau qua bộ điều khiển vi mạch (microchip). Nếu cái cảm biến hướng thẳng vào một vật gì đó phần xạ chùm tia laser - được phân biệt bởi độ sáng và màu - thì quả bom cứ bay như thế. Nếu ánh sáng laser bị lệch khỏi tâm cái cảm biến, quả bom sẽ sử dụng các cánh nhỏ để đổi hướng bay và góc rơi cho tới khi nào ánh sáng laser rơi lại đúng tâm. Tia laser thì chiếu từ máy bay ném bom và có hệ thống điện tử tự động điều chỉnh cho nó luôn rơi đúng mục tiêu trong khi máy bay di động.

Theo The Economist 26.01.91
CD trích dịch

CẢM NGHĨ MỘT CHUYẾN ĐI

Hà Quỳnh

Berlin - thủ phủ nước Đức, cái tên quen thuộc nhưng cũng gợi nhiều tò mò. Sau thế chiến thứ hai, thành phố bị chia ra làm hai phần Đông - Tây bởi bức tường dày hai lớp. Dưới chân bức tường đó đã có bao nhiêu người bỏ mạng vì liều mình vượt qua phía Tây bởi một hệ thống súng máy và mìn được bố trí dày đặc. Đến nay bức tường không còn nữa nhưng hình bóng nó vẫn như còn lẩn quất đâu đây trong ánh mắt hân hoan của người dân Đức thông nhất, đánh dấu một thời kì chia cắt, đắng cay.

Kể từ khi bức tường Berlin sụp đổ thì làn sóng tỵ nạn ồ ạt trào qua phía Tây. Theo con số thống kê của LB Đức về người tỵ nạn tính đến ngày 31.10.90 đã lên tới 162081 người đến từ mười nước khác nhau. Việt nam đứng vào hàng thứ năm với tổng số 8297 người đang sống rải rác tại các trại tỵ nạn ở Đức. Trong số đó mới có 21 người được chính thức công nhận tỵ nạn, 92% bị từ chối và bác đơn tỵ nạn, 5,7% được xét đôn ngoại lệ.

Đến Berlin lần này người ra đón chúng tôi là Vinh, một sinh viên đang theo học Đại học kỹ thuật Berlin, người cách đây mười năm đã từng vượt biên ra đi. Sau vài vòng thăm bộ quanh khu trung tâm coi "tứ bản giấy chết" chúng tôi về ký túc xá nơi anh ở. Một lúc sau Hiều và Dũng, hai người bạn của Vinh tới. Chúng tôi ngồi kể chuyện Praha, Tiệp khắc cho các anh nghe. Bông Hiều chia cho chúng tôi một bài báo từ Việt nam mà anh vừa nhận được qua thư nhà. Dưới dấu đề T81 trở về từ CHDC Đức, tác giả của bài báo là Huỳnh Kim ghi theo lời kể của đại úy Hà Văn Sinh, sĩ quan cục chính trị quân khu 9 đi hợp tác lao động, anh là đảng viên phụ trách công tác tổ chức tại nhà máy lắp ráp điện tử Oppach ở Dresden. Trong bài báo có đoạn: "Tôi sang Tây Berlin và Tây Đức mấy lần, có tìm hiểu về các trại tỵ nạn nhân đạo dành cho người VN bỏ Đông Đức ra đi, trong đó có hàng trăm đảng viên. Rất nhiều người trong số đó muốn đi tìm thiên đường tự do. Người VN nào sang đó đều phải vào trại và bắt đầu đời lều trại theo chế độ cấp phát. Muốn ra khỏi trại phải nộp đủ 8000 dollar Mỹ (khoảng 50 triệu đồng VN)..."

Tối hôm sau chúng tôi đến thăm trại Oranienbamm. Qua tiếp xúc với anh chị em trong trại, chúng tôi mới rõ không hiểu con số 8000 dollar đại úy Sinh lấy từ đâu ra? Anh ta tự nghĩ ra hay do là căn bệnh hoang tưởng mà trong các đảng viên thường gặp? Trong căn phòng 30 m² với tám người ở giường tầng bằng giông sợi nổi anh Vũ người đàn ông khoảng 40 tuổi kể: "Chúng tôi qua đây được hơn một năm, có một số mới qua. Ngày đầu mỗi đến đây chúng tôi hoàn toàn vô phương, song an ủi chúng tôi rất nhiều là kiểu báo ở đây. Họ đã tính nguyên thay phiên nhau đón tiếp, thông dịch và đưa chúng tôi vào trại, chỉ báo những điều cần thiết. Chúng tôi hoàn toàn không nhận thấy sự phân biệt về giới hạn và địa rành...". Tiếp lời anh Vũ, anh Thảo nói: "Chúng tôi ra đi bởi chúng tôi không muốn trở về VN với một chế độ không thể chấp nhận được. Họ đã lừa dối, đàn áp, bắt bớ từ đây nên chúng tôi ra đi để tìm tự do"

Bao trùm trong trại là một không khí chờ đợi, tuy đã bớt đi về lo âu. Một anh từ Tiệp sang tâm sự: "Tôi biết, đôi với các anh chị những người ở lại, chúng tôi ra đi là chạy trốn, hen nhất, tìm một sự sung sướng nhưng chẳng lẽ khô như vậy còn chưa đủ hay sao? Tôi

muốn phục vụ đất nước làm chủ nhưng ai cho tôi quyền công hiến ở đó?" Một thoáng xót xa trong giọng nói của anh. Qua chỗ các bạn gái, khi đất vẫn đề đại úy Sinh nêu ra trong báo: "Sông không đủ nhiều có gái đã chấp nhận cảnh "đi đủ" để kiếm dollar. Không thiếu cảnh các cô đã bị máy ống viết kiểu nghèo rớt mòng tới đến trại dụ dỗ báo lãnh - nhưng khi hành lạc xong nó đẩy ra đường cho cảnh sát hốt". Các chị em đã không giấu nỗi xúc động: "... em là phận con gái nên chịu thiệt thòi nhiều... Song chuyện đó ở chỗ chúng em hoàn toàn không có". Chúng tôi ra về trong những ánh mắt tiễn đưa bồi hồi, còn nhiều điều chưa nói lên lời.

Những ngày tiếp theo, Vinh, Hiều và Dũng đưa chúng tôi đi thăm một số gia đình kiểu báo. Đến một gia đình như gia đình chị Chi, bác Tâm, chú Đành, chị Lâm... điều đang nói ở đây là dù mỗi người ra đi vì hoàn cảnh và lí do khác nhau, họ vẫn hướng trọn tình cảm về quê hương. Các bác, cha mẹ luôn hướng cho con cái học và nói tiếng Việt (tuy lúc cãi nhau thì bon trẻ, xai tiếng Đức cho nhanh) một việc làm hiếm thấy trong các gia đình Việt kiều tại Tiệp khắc. Khi chúng tôi hỏi Vinh: "Sao ở đây cả chục năm rồi anh không tính chuyện xin quốc tịch Đức?" Anh cười: "Minh đâu có tính ở lại đây lâu dài mà vào quốc tịch Đức làm chi?". Vậy đây, trong một con người ra đi ai không nuôi ước vọng trở về nói sự, số? Bằng giọng buồn chị Chi kể khi chúng tôi đến hỏi: "Số đi cơ những tin đồn về kiểu báo ở bên này cũng vì nhiều lí do. Có một số chị em vì vội vã muốn được ra trại sớm đã làm cho một vài gia đình tan nát. Người ở đầu thì cũng đám bầy loại người. Đứng về phía cá nam để kết tội tất cả bà con ở đây."

Gặp gỡ anh chị em trong hội sinh viên học sinh tỵ nạn Tây Berlin, có lẽ vì cùng trang lứa nên chúng tôi nhanh chóng làm quen và dễ dàng nói chuyện. Tuổi trẻ ở đâu cũng vậy, nhất là tuổi trẻ VN, chúng ta cũng có một suy nghĩ và trăn trở cho tương lai đất nước - tương lai của chính mình.

Tam biệt Berlin, chuyện đi ngân quỹ xong đã để lại trong chúng tôi biết bao cảm xúc. Tuy có một thiếu sót nhớ những người vẫn còn mang nặng nỗi hận học, cay đắng với những gì đã bị mất mát trái qua, nhưng chúng tôi tin rằng thời gian sẽ làm dịu đi nỗi đau ấy. Xin hãy vì Tổ quốc Việt nam mà quên đi những thù hận riêng của mình! Một câu hỏi được đặt ra: Biết đến bao giờ? Nhưng đứa con của Tổ quốc được sống với đúng nghĩa là con người trên mảnh đất mình sinh ra?... □

Berlin - Praha

LƯU Ý

Gần đây có một số người Việt thư đến hỏi anh Hoàng Thanh Minh (Huỳnh Thanh Minh) hiện đang tỵ nạn tại Đức là ai? Chúng tôi xin trả lời anh Minh KHÔNG PHẢI LÀ ĐẠI DIỆN CỦA TRUNG TÂM LIÊN KẾT NGƯỜI VIỆT NAM TẠI TIỆP KHÁC nói riêng và phong trào thanh niên - sinh viên ở Tiệp khắc nói chung. TTLKVN tại TK hoàn toàn không chịu trách nhiệm về những hành vi của anh Minh. Những lời phát biểu của anh Minh là ý kiến riêng của cá nhân, chưa kể các điểm về mối liên quan của anh Minh với chúng tôi là sai sự thật.

TTLK người VN tại TK

Chúng tôi xin chân thành cảm ơn bạn đọc xa gần đã viết cho mục Diễn Đàn Iraha 20-21. Lần này xin giới thiệu với các bạn ba bài viết từ những "miền đất" khác nhau. Bài thứ nhất là của một bạn ở Bungari, nói vĩa mới ra đời từ "Tiếng nói", một ngôn ngữ mới của Phong trào Dân chủ của người Việt ở Đông Âu. Bài thứ hai của một bạn đọc ở Ost-rava. Trong số này chúng tôi cũng giới thiệu bài viết của một người ở hải ngoại, anh Philip Quang Anh Thái, viết cho báo NGƯỜI DÂN. Xin mời các bạn tham khảo và cũng tranh luận.

việt nam, con bệnh hiểm nghèo

Mọi nhà nước độc tài đều mang một căn bệnh nguy hiểm, bởi vì trong lòng nó chưa đựng một mâu thuẫn hiển nhiên giữa hệ tư tưởng lý thuyết và đời sống thực tiễn của xã hội.

Theo bản chất, con người mang sẵn trong mình chủ nghĩa cá nhân. Đó là cái mà tạo hóa ban cho con người, là lẽ dĩ nhiên, là điều không thể chối cãi. Nhưng các nhà tư tưởng Cộng sản và Phát xít đã phá vỡ quy luật tự nhiên này, hoài vọng về một xã hội không tưởng mang tư tưởng "tập thể", "cộng đồng". Chủ nghĩa Cộng sản cũng như chủ nghĩa Phát xít đã vẽ được một mảnh đất màu mỡ - đó là những tầng lớp dân nghèo và đương nhiên họ mong muốn một cuộc sống "công bằng", mọi người trong xã hội đều giống nhau! Bởi vậy cả hai thứ chủ nghĩa này đã bắt rễ nhanh chóng trong xã hội loài người và phát triển với mức độ chưa từng thấy. Chỉ trong một thời gian ngắn một loạt các nước độc tài Cộng sản và Phát xít được thành lập.

Nhưng vốn không hợp với lẽ tự nhiên, nên mặc dù đã phát triển nhanh chóng như vậy, các chế độ độc tài này đã và đang lần lượt chết "yểu". Giống như những mầm non lạc loài sinh ra trên nương đất quá màu mỡ - lớn thì lớn rất nhanh, mà không hề ra hoa kết quả, và chỉ cần điều kiện môi trường thay đổi ít nhiều là đã lập tức bị úa tàn. Đây là lẽ thường tình vì mọi tư tưởng, cũng như mọi giống loài, sinh ra nhưng không hợp với lẽ tự nhiên, không chịu được thử thách của ngoại cảnh, tất yếu sẽ bị diệt vong.

Các nước độc tài Phát xít và Cộng sản đều được xây dựng dựa theo hệ tư tưởng phi tự nhiên hệ tư tưởng "cộng đồng", "tập thể" - nhưng trong đời sống thực sự của mọi thành viên trong xã hội vẫn trị vì tư tưởng cá thể. Chủ nghĩa tập thể chỉ là hình thức, tồn tại trên văn bản, giấy tờ, trở thành một thứ bùa mê để công khai

lừa bịp lẫn nhau, còn mọi người vẫn phải sống với cái riêng của mình theo bản năng. Đây là mâu thuẫn cơ bản về tư tưởng trong các nhà nước độc tài, biến chúng thành những con bệnh hiểm nghèo - con bệnh độc tài.

Các nước Đông Âu đã và đang "chữa bệnh" cho mình. Con đường và cách thức tiến hành ở mỗi nước đều có khác nhau, nhưng qui chung chỉ là một: từng bước phục hồi chủ nghĩa cá nhân, làm cho xã hội phát triển hợp với lẽ tự nhiên.

Đây là "căn bệnh" nan giải, việc chữa chạy hoàn toàn không dễ dàng. Có nhiều thứ thuốc, có những thứ thuốc công hiệu cho đối tượng này, nhưng không công hiệu cho đối tượng kia, thậm chí có thể gây nên ngộ độc. Ấy là con phụ thuộc vào "thể trạng" và sức chịu đựng của từng đối tượng. Việc bắt mạch kê đơn này là nhiệm vụ của giới trí thức trong mỗi xã hội.

Nước Việt nam cũng đang mắc "chứng bệnh" này, nhưng có điều hơi khác biệt về mức độ so với các nước Cộng sản Đông Âu - Việt nam mang bệnh trầm trọng và nguy hiểm hơn nhiều.

Trước hết vì hai giai cấp xã hội căn bản của chúng ta - nông dân và công nhân - chỗ dựa căn bản của tư tưởng Cộng sản nghèo hơn và kém văn minh hơn, so với những tầng lớp tương tự ở Đông Âu. Nghĩa là tư tưởng Cộng sản ở nước ta vẽ được mảnh đất màu mỡ hơn. Người Việt nam "suốt đời lam lũ", không tác đất, không manh áo che thân lạnh lặn, sao có thể tránh khỏi không hưởng ứng "giấc mơ" một sớm một chiều thay đổi cuộc đời. Nhưng đó chỉ là giấc mơ phi tự nhiên. Ngoài đời thực đây rẫy bất công, người nghèo vẫn hoàn nghèo, như số phận mà tạo hóa đã an bài. Tệ hại hơn chế độ Cộng sản đã tước đi của con người cả cái quyền được làm giàu, được mưu cầu hạnh phúc cho bản thân mình. Song dân tộc Việt nam đã đi trong giấc mơ này để chiến

thắng tất cả các cường quốc Pháp và Mỹ. Nhưng những chiến thắng này đã không giúp ích cho người Việt nam trong đời thực, đã làm cho Việt nam trở nên "say" và khiến cho căn bệnh độc tại thêm trầm trọng hơn!

Nhân đây cũng cần lưu ý bạn đọc một điều, rằng riêng "cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước", trên thực tế, chỉ là một cuộc nội chiến giữa hai miền Nam- Bắc và ai cũng rõ là miền Bắc đã "Nam tiến", gây chiến với miền Nam. Nó chỉ khác cuộc nội chiến bình thường ở chỗ: người Mỹ đã "dại dột" can thiệp quá sâu vào công việc nội bộ của miền Nam, trong khi người Nga và phe XHCN đã "khôn ngoan hơn", chỉ "giúp" miền Bắc lương thực, vũ khí, quân trang, quân dụng và cố vấn quân sự. Giả sử lúc miền Nam cộng hòa có thể đứng vững trước sức tấn công của các lực lượng Cộng sản, thì chắc chắn người Mỹ đã không dại gì nhảy vào "đánh hôi". Và những người Cộng sản đã lợi dụng sự kiện này, thổi phồng "tội ác xâm lược" của đế quốc Mỹ, biến cuộc nội chiến thành cuộc kháng chiến chống xâm lược ngoại bang, để dễ dàng thu hút nhân dân đứng về phía mình, vì ai cũng rõ là dân tộc ta vốn có truyền thống chống ngoại xâm.

Như vậy là trong khi toàn thế giới lo làm giàu và cố gắng để chung sống hòa bình thì người Việt nam lại thả sức bắn nhau, vì một bên là "Đỏ" còn bên kia là "Trắng". Nước Việt nam ở vào vị trí của hai con gà chọi. Người Nga và phe XHCN là ông chủ của con gà chọi miền Bắc còn người Mỹ là ông chủ của con gà chọi miền Nam. Kết quả là toàn thế giới được xem một trận "chọi gà" ngoạn mục, kéo dài dằng dẳng gần 20 năm... Bao nhiêu máu của dân tộc ta đã đổ cho cuộc chiến tranh vô nghĩa này?

Chắc chắn sẽ có lúc nào đó các thế hệ tương lai sẽ đánh giá lại cuộc chiến tranh này! ... Nhưng chúng ta hãy trở lại vấn đề chính.

Chúng ta vừa nói rằng những chiến thắng trong các cuộc chiến tranh chống Pháp và Mỹ đã làm cho "căn bệnh" độc tài của đất nước ta thêm trầm trọng và khó chữa hơn. Bởi vì trước mắt nhân dân đảng Cộng sản Việt nam vẫn còn mang dáng dấp "một vị anh hùng huyền thoại, đã cứu dân tộc khỏi bị tiêu diệt ngay trên bờ vực thẳm". Mặc dù trong thực tế, đại bộ phận trong đảng Cộng sản Việt nam đã biến thành đội quân ô hợp, thì nhau bóc lột mọi tầng lớp lao động.

Những phân tích về diễn biến của "căn bệnh" độc tài Việt nam trên đây cùng bản chất dân tộc Á châu với nhận thức chính trị văn hóa lạc hậu của nhân dân ta và mức độ báo thủ ghê gớm của

ĐS' vui

◆ Ba người bạn góp tiền mua chung một cái bánh ga tô để mừng sinh nhật bạn gái. Họ vào cửa hàng đồ ngọt mua một cái giá 30 đồng, mỗi người góp 10 đồng. Khi họ đi khỏi người bán mới phát hiện ra rằng đã bán nhầm cho họ cái bánh rẻ tiền hơn, giá 20 đồng, liền sai anh giúp việc đem tiền trả lại ba người. Anh này thủ một đồng vào túi và chỉ đưa cho mỗi người một đồng. Như vậy mỗi người bỏ ra có 9 đồng

$3 \times 9 = 27$
anh giúp việc giữ một đồng nữa là
 $27 + 1 = 28$
mỗi người được trả lại một đồng, tổng cộng
 $28 + 3 = 31$
Mà lúc đầu chỉ có 30 đồng, vậy thì một đồng lấy ở đâu ra?

◆◆ Có một chiếc cân tạ. Ban đầu chế tạo ra bốn quả cân, sao cho có thể cân được từ một đến bốn mươi cân!

Xem kết quả trang 24

đảng Cộng sản Việt nam sẽ làm cho quá trình dân chủ hóa (tức là "chữa bệnh") ở nước ta trở nên khó khăn, phức tạp. Việc áp dụng "phương án Đông Âu" vào hoàn cảnh Việt nam sẽ không phải là dễ dàng.

Nhưng "căn bệnh" này trước sau đều phải tự chữa chạy. Bản năng của mọi giống loài là yêu chuộng tự do. Ở con người bản năng này càng mạnh mẽ hơn gấp bội. Trong khi đó chế độ độc tài là một cơ cấu hủy diệt tự do. Vì vậy con người trước sau cũng phải phá vỡ cơ cấu này. Nghĩa là quá trình dân chủ ở nước ta sớm muộn cũng sẽ diễn ra. Hơn bao giờ hết, lúc này mỗi người Việt nam, đặc biệt là tầng lớp trí thức, cần phải tỏ rõ trách nhiệm của mình trước vận mệnh dân tộc. Chúng ta sẽ mang tội và hổ thẹn trước lương tâm, trước các thế hệ mai sau, nếu làm ngơ, để mặc Đảng CSVN muốn làm gì thì làm! Cần phải đoàn kết lại với nhau thành một khối thống nhất, đấu tranh bằng mọi hình thức hợp pháp, công khai, thức tỉnh nhân dân đứng lên làm chủ số phận của mình.

Thế giới đang chuyển mình! Lẽ nào nước Việt nam cứ tụt hậu mãi mãi?! Lẽ nào chúng ta cam chịu cuộc sống mãi mãi lầm than, để cho biết bao người con yêu của đất nước phải trốn lủi, lẩn mò, tha phương cầu thực, hứng chịu nỗi nhục tương tự như chúng ta - dưới danh nghĩa "hợp tác lao động" trên các nước xã hội chủ nghĩa "anh em" ??? □

Trọng Nghĩa
Bulgari - Varna

Cần thiết hơn tự do, dân chủ và đa nguyên

Atakdale

Đất nước Việt nam đang sa sút về kinh tế muốn tiến tới là một nước phồn thịnh chắc chắn là phải có thời gian chứ không thể một sớm một chiều. Mong muốn ấy có đạt được hay không theo tôi nghĩ không phải sự đòi hỏi tự do, dân chủ đa nguyên mà cần thiết hơn hết lúc này là luật pháp, là việc lập lại kỷ cương của xã hội. Luật pháp đúng đắn, kỷ cương nghiêm minh là cơ sở để tự do dân chủ được thực hiện.

Thiết nghĩ: tự do là rất quý. Khát vọng tự do của loài người có từ trước hồng hoang nguyên thủy, đến bây giờ vẫn không có gì quý hơn. Nhưng tự do chân chính trong thời nay đang bị lấn lộn với sự bừa bãi vô chính phủ. Tạm lấy ví dụ ở các nước Đông Âu. Trước cuộc cách mạng nhưng thì đất nước an ninh trật tự hơn bây giờ rất nhiều. Riêng chỉ ở Tiệp khắc bỗng mất thấy tai nghe tới đả chúng kiến bao nhiêu vụ sủ đá, lộn xộn, tranh lộn, đánh người vô cơ, nhất là tấn công thô bạo đối với người nước ngoài (kể cả nhân viên sứ quán). Hai chữ tự do bị lạm dụng đến mức người chân c chân chính bị mất tự do, kẻ lăm ăn căn bậy thì tha hồ lăm mưa lâm gió. Báo chí thì loạn xạ ngẫu những tranh ảnh nữ khóa thân và những pha giao hợp các kiểu kỳ quái, và lời lẽ thô thiển đáng lẽ không nên sử dụng. Trước cảnh tình người dân Rumani lại nổi tiếu thối Ceausescu mà thốt lên "thời trước kia kinh tế như thế này". Cộng với sự sa sút về đời sống kinh tế trong bước chuyển tiếp họ lại so ước "bao giờ cho đến ngày xưa".

Dân chủ và đa nguyên: Tôi hiểu đa nguyên gắn liền với dân chủ. Trong phạm vi bài viết này tôi không có ý định bàn sâu về mục này, chỉ nghĩ rằng: Khi đọc lại lịch sử của các triều đại phong kiến Trung quốc và Việt nam đều thấy một điều là ở nước nào, thời kỳ nào tồn tại một triều đại phong kiến thì thời ấy, nước ấy ổn định mọi mặt và phát triển. Ở Trung quốc với nhà Chu 800 năm tồn tại, nhà Hán 500 năm thái bình và ở Việt nam ta nhà Lê 300 năm thịnh vượng. Nếu đất nước ở trong tình trạng của Đông chu liệt quốc, rồi Hán-Sở tranh hùng, tam quốc, hay tồn tại song song 12 sứ quân thời Đinh, Trịnh-Nguyễn cuối Lê thì đất nước, dân linh chìm trong nỗi thống khổ khôn lường.

Đa nguyên chưa hẳn là hay vì nếu tổ chức chính trị nào cũng mang tư tưởng bán vị cực bộ, bất thần phục nhau thì cũng chỉ tạo nên sự rối loạn hơn mà thôi, vụ Oatoghet ở Mỹ là một điển hình chứng tỏ các đảng phái đối lập tìm mọi cách triệt tiêu nhau chứ đều phải tôn trọng quyền dân chủ của nhau. Đến phủ 3 anh em Nguyễn Nhạc, Nguyễn Huệ, Nguyễn Lữ vì tranh quyền chỉ huy mà phải đánh nhau. Người Việt nam ai mà chẳng biết câu tục ngữ "Lắm thầy nhiều ma, lắm cha con khó lấy chồng". Có lẽ trong thời đại đa nguyên làm người dân thường còn khó khăn hơn lắm một vị quan chức.

Cuối cùng thì vẫn chỉ còn một đảng được quyền lãnh đạo, không đảng này thì đảng khác. Tôi thật sự không tin thành sự việc hôm qua 1 công dân vì phạm pháp luật bị tổng giam, hôm nay 1 đảng mới lên nắm quyền tuyên bố tha tù và hồ hoàn rằng như thế là tự do!

Tất cả những điều trên đều ở ngoài lẽ. Tôi chú ý đến vấn đề luật pháp. Tất cả các tổ chức chính trị cũng như tổ chức kinh tế đều có luật lệ của nó. Một khi luật pháp nghiêm minh, đứng đắn thực hiện có hiệu quả theo chức năng và quyền hạn của nó thì xã hội ổn định, lòng người thoát khỏi những ám ảnh không cần thiết ở đời. Bộ luật Hồng đức của Nguyễn Trãi thạc ra để giúp triều Lê hưng thịnh 3 thế kỷ là một ví dụ - (Nghe tin Ý

đã dịch và nghiên cứu bộ luật này). Tôi với nước ta chỉ có luật pháp nghiêm minh mới bảo đảm nhân quyền cho tất cả, luật pháp là tất cả, là trên hết, mọi người được hưởng quyền bình đẳng, dân chủ trước pháp luật, không phân biệt màu, người nào ngoài vòng pháp luật cả.

Tình hình xã hội Việt nam trong mấy năm gần đây có thể tóm tắt trong bài ca đến gần sau:

- Thứ nhất là loạn quốc ca,
- Thứ nhì loạn gia, thứ ba loạn tiên.
- Thứ tư là loạn chuyên viên,
- Thứ năm là loạn nhân viên văn phòng.
- Thứ sáu là loạn ông Nghè,
- Thứ bảy là loạn con phe đảng đường.
- Thứ tám là loạn kỳ cường,
- Thứ chín là loạn tuyên đường anh hùng.
- Thứ mười là loạn lung tung...

Từ loạn thứ 4 đến thứ 7 là nói về nạn thất nghiệp, loạn thứ mười là nói về nạn xuất huyết h hoặc bùng nổ về lưu thông phân phối. Tất cả đã mất tính ổn định vốn có của xã hội.

Để dẹp được loạn trên các bình diêm hoạt động của xã hội ta không có sức mạnh nội lực pháp luật cả. Lúc này pháp luật có thể phải dùng đến có thể tận bạo, có thể phải lên án. Hình phạt trị nước phải nghiêm, phải thật sự bình đẳng. Tôi đồng ý với lương thu không là người thi hành pháp luật phải có hai yêu tố là hiểu biết và có lương tri. Ai đã đọc truyện "Tam quốc diễn nghĩa" hẳn biết nhân vật Tào Tháo. Đó là người rất tôn trọng phép tắc và xử lý nghiêm minh nên quân được tất cả các anh hùng hảo kiệt. Tào Tháo là một lòng vì Tháo, cho nên suốt 50 năm bình nghiệp Tháo thu phục nhiều tướng tài của đời trước mà không có trường hợp nào bỏ Tháo mà đi cả.

Chuyện kể rằng: Một lần theo dân quân đi qua một đồng lúa chín vàng. Tháo ra lệnh ai mà lỡ hái hạt một cọng lúa của dân sẽ bị chém đầu. Tháo đi trước, bỗng nhiên ở bụi lùm một con chim sẻ bay vụt ra lăm con ngựa giắt mình lồm lồm giậm vào một đụn lúa bên đường. Quan hành pháp chiếu lệnh thì hành đem Tháo ra chém. Tháo không một lời kêu ca phản đối. Các tướng sĩ kêu xin tha tội chỉ cho Tháo vì Tháo là chủ tướng. Cuối cùng quan hành pháp ra lệnh chém đầu tướng trướng bằng cách phạt chém tóc trên đầu của Tháo.

Ở Tiệp khắc tôi đi xe bus trong nội thành với cái vé 1 káp nếu ai không có vé mà lái xe phạt hiện được sẽ bị phạt 100kcs. Lúc đầu tôi cho là quá đáng nhưng sau mới thấy phải khắc nghiệt như thế người ta mới "tự giác".

Cảnh nước ta xuống cấp nhiều về đạo đức, làm kỷ cương lỏng lẻo, nạn tham ô, móc ngoặc, ô dũ, trộm cắp, tranh lộn rồi phạm vi nguyên tắc trật tự... một phần do cái sự dân chủ quá trớn của Cao phượng chân "giáo dục là chính" đã làm cho pháp luật dần dần mất đi sức mạnh với cơ cấu nó. Trái cái tạo ra quá nhiều mà tỷ lệ người trở thành lương thiện qua ít. Ngược lại nhiều người lương thiện qua trái cái tạo trở nên hung tàn gấp bội lần. Người Công sản thường nói "Đã từ để quốc là trường học công sản" thì nhà tù của ta cũng sẽ là trường học cho lũ mành, côn đồ, trộm cắp. Ra khỏi nhà tù chúng sẽ tinh khôn hơn, nhiều mưu mẹo hơn đối phó với các cơ quan nghiệp vụ. Và thế là xã hội càng có nhiều tử nhân thì sau đó tỷ lệ rối loạn trật tự sẽ tăng lên theo cấp số nhân. Và đất nước nghèo nàn cũng một phần do luật pháp không nghiêm khắc sinh ra. Điều kỳ quái là năm nào các xí nghiệp, các bộ các ngành cũng hoàn thành kế hoạch, cũng liên hoan tưng bừng mừng công rầm rộ mà đất nước lại vẫn cứ thụt lùi.

Như' lại trong thời kỳ chống Pháp có một cục trưởng Trần du Châu vì tham nhũng mà bị tử hình (mặc dù làm việc do các cấp lãnh đạo cũng thấy xót xa). Bây giờ ở Việt nam cơ' vô văn Trần du Châu đã vi phạm nghiêm trọng quân lệnh về pháp luật ở mỗi ngành, mỗi địa phương mỗi lĩnh vực hoạt động xã hội. Báo chí cũng đã vạch mặt, chỉ tên khá nhiều, nhưng cuối cùng cũng chỉ bị phê bình, cảnh cáo, thuyết chuyện, cũng làm là bị về hưu, thậm chí kẻ có chức, có quyền, có ô che còn thách thức đủ luận, thách thức pháp luật. "Thường bất chính bả tặc loạn" Tôi nghĩ đất nước ta còn đề ra nhiều Trần du Châu mà không xử lý được vì pháp luật chưa được thực hiện chức năng, quyền hạn của nó, để cuối cùng công lý bị bất lực, kỷ cương bị chĩa đạp. Cho nên việc lập lại kỷ cương là công việc khó khăn nhất hiện nay, cũng đòi hỏi phải trả giá. Có được luật pháp đúng đắn, làm cho mọi người thông hiểu luật pháp, chấp hành nghiêm chỉnh luật pháp đâu phải là chuyện dễ dàng. Không có luật pháp đúng đắn, không được thi hành nghiêm chỉnh luật pháp thì sẽ không có tự do dân chủ.

Tôi tin đất nước có kỷ cương, pháp luật có hiệu lực trên mỗi lĩnh vực chính trị- kinh tế-xã hội thì lòng người sẽ phần khởi. Cái ác bị trừng trị, cái thiện được bảo vệ. Người lương thiện, chân chính yên tâm lao động xây dựng tổ quốc.

Tôi mở ước tối một thời của nhà Lê: thóc gạo ngoài đồng không bị mất, đi đêm khuya không gặp kẻ cướp, tối ngủ trong nhà cửa không phải cái then, cửa rồi ngoài đồng không ai nhét, nhà nhà đều có tiền, đàn sắc ngân vang.

2/1991

Vì thanh: Viết xong bài này tôi lại tự hỏi không biết ý kiến của mình sẽ đi tới đâu? Nhà nước Việt nam ai là người nghe? Về tôi liên tưởng tới những bài viết gay gắt, quyết liệt đầy tâm huyết của nhà văn Đường thu Hường, lời kiến nghị rất thành thật, rất trực diện và chính chắn của nhà báo Thanh Tín thì bài viết của mình sẽ chẳng là cái gì. Tuy thế, không viết ra nó cũng ngượng ngấy trong túi tê' báo cơ' thể không chịu nổi đâu!

VIỆT NAM VÀ NHU CẦU TỰ CỨU

(Tập chí Người Dân, California)

Viên ảnh về một sự đổi thay về mặt chính trị tại Việt nam ngày càng gần và hầu như đã trở thành hiển nhiên đến độ không ai còn nghi hoặc nữa, dù là một người bị quan nhất cho đến những kẻ ngoan cố nhất.

Những vấn đề còn lại cần phải đặt ra và thảo luận là:

- Bao giờ?
- Biên chuyện sẽ diễn ra dưới hình thức nào?
- Lực lượng nào sẽ làm biên đổi cục diện?
- Làm thế nào để người dân được sống tự do, dân chủ, phồn vinh?

A-BAO GIỜ?

Để có thể có được câu trả lời, việc nhận định về những sự kiện dẫn tới sự đổi thay là điều cần thiết.

Mâu thuẫn chính hiện nay tại đất nước chúng ta là mâu thuẫn giữa một thiếu số cầm quyền Bộ Chính Trị cộng sản và tuyệt đại đa số quần chúng. Một bên nhất quyết muốn áp đặt trên đầu người dân một chủ nghĩa lỗi thời, tới độ (chính thiếu số này cũng biết) mà mục đích chỉ nhằm cố bám lấy địa vị hiện có của mình. Bên còn lại là 65 triệu người đói khát, lâm than, bí bức, tù túng.

Giải quyết mâu thuẫn này không những là một nhu cầu cấp bách mà còn là nghĩa vụ của mỗi người Việt nam. Cấp bách vì càng để lâu, khả năng phục hồi xứ sở càng khó khăn. Nghĩa vụ vì mỗi người phải tích cực trong việc tự cứu, tự cứu bản thân mình và tự cứu những thế hệ sau. Vì tính toàn diện và sinh tử của vấn đề nên sự mâu thuẫn này không chỉ đơn thuần và thụ hẹp trong phạm vi Quốc-Cộng. Giới hạn của nó không thể dừng lại ở ước muốn tiêu trừ cộng sản mà mục tiêu của nó cao thượng hơn nhiều: cứu thoát một dân tộc lâm than và xây dựng một xứ sở đã qua nhiều đổ vỡ. Nói một cách khác, giải phóng đất nước khỏi tay cộng sản mới chỉ là bước đầu. Con đường rất dài, mỗi người phải đi là tìm tự do, dân chủ, no ấm cho toàn dân.

Trong suốt thời gian hơn 4 thập niên qua, những người cộng sản Việt nam đã tạo dựng quyền lực dựa trên chủ nghĩa Mác-Lênin. Họ tự hào là đã áp dụng một cách rất nhuần nhuyễn "chủ nghĩa bách chiến bách thắng" để xây dựng một xã hội Xã Hội Chủ Nghĩa tại đất nước ta. Trên thực tế, rất nhiều giai đoạn trong quá trình tiến chiếm chính quyền, người cộng sản đã khôn khéo che dấu được sự cường tín đối với chủ nghĩa Mác-Lê và chỉ xuất hiện như là những người dân tộc với chính nghĩa giải phóng ngoại xâm.

Cũng trong khoảng thời gian tương tự, những người chống cộng, hay nói khác đi là những người quốc gia, một mặt đã không thuyết phục được người dân về chính nghĩa tự do mà họ đeo đuổi, mặt khác họ thường mang danh đáp những kẻ thừa sai của những thế lực quốc tế. Thực ra, những người thừa sai này chỉ là thiếu số những đã luôn luôn giữ những chức vụ then chốt trong guồng máy, nên những người quốc gia thật, hoặc do hoàn cảnh địa lý, hoặc do d'cùng một chiến tuyến, đã bị hoán ở rất nhiều về mặt nhân cách chân chính của mình.

Cuộc chiến quốc cộng ngã ngũ năm 1975 với kết quả là sự thống nhất đất nước do những người cộng sản chủ động. Việc gom thâu lãnh thổ vào một mối này không hẳn là do sự thiếu ý chí chiến đấu của một bên hay đơn thuần là do sự đúng cảm của bên còn lại. Mà thực chất của vấn đề là sự tái sắp xếp bả' cơ' của thế giới, của các thế lực quốc tế, tiêu biểu là hai siêu cường Nga Mỹ.

Thế đối đầu lưỡng cực tự bản - cộng sản (dùng các nước chư hầu làm nơi tranh chấp và mào cá) đã chuyển sang hình thái cạnh tranh đa tâm và cân bản là đúng kinh tế để xây dựng quyền lực và không chế lẫn nhau. Cuộc chiến ủy nhiệm tại Việt nam đã kết thúc như một bước khởi đầu của thế chiến lược toàn cầu này.

Thời gian 15 năm kể từ ngày đất nước thống nhất đủ dài để người dân hai miền nhận rõ được

thân phận lấm than, tủi nhục của nhau. Những nghị kỵ và ngộ nhân ban đầu đã dẫn tan biến đi những cho sự cảm thông, hài hòa ngày càng trở nên rộng khắp. Thiếu số, cảm quyền quân phiệt, thậm những, vô tư cách của miền Nam đã ra đi. Đất nước hiện đang bị cai trị bởi thiếu số gia nua, lạc hậu, có bầm má bán chất tham lam cũng như nhân cách không khác gì, hay không muốn nói là tệ mạt hơn đám cảm quyền cũ.

Khao khát về một sự thay đổi toàn diện cơ cấu chính trị là niềm chung của mỗi gia tăng người dân. Biện khát vọng này thành hiện thực là nhiệm vụ của những lực lượng đấu tranh trong và ngoài nước.

Trong thời gian không đầy một năm qua, sự sụp đổ gần như đồng loạt cộng sản tại các nước Đông Âu và đặc biệt là thái độ công khai xa rời chủ nghĩa Mác ngay chính tại cái nôi của vô sản thế giới là Liên xô đã khiến người ta có thể tiên liệu được số phận của Đảng cộng sản. Đó là chưa kể đến những diễn biến mới nhất vừa xảy ra trong cục diện chính trị tại đất nước láng giềng Việt nam là Campuchia. Việc ngồi lại của lực lượng kháng chiến Campuchia với chính phủ Nam yang'ac Hà nội tạo dựng, dù lúc đầu có gặp nhiều khó khăn, nhưng chắc chắn sẽ là căn bản khởi đầu cho một giải pháp lâu dài trên xứ sở này.

Nhìn đi nhìn lại chỉ còn Trung quốc, Cu - ba, Triều tiên và Việt nam đang cố gắng mang dáng vẻ bề ngoài như là thành trì cuối cùng của vô sản thế giới. Gọi là dáng vẻ bề ngoài vì chỉ cấp nặng những lời van nài thốt ra từ cửa miệng của những tay lãnh đạo cộng sản Việt nam trong ước muốn bang giao với Mỹ, người ta có thể thấy rằng điều mà "thành trì vô sản", đang ước mơ chỉ là được bao bọc cậu cá từ bàn mà thôi.

Thế trong thì bị dân chúng thù ghét, chỉ chục cơ hội để lật đổ, thế ngoài thì bị thế giới cô lập, dường như cộng sản Việt nam chỉ còn một con đường là quay về với Trung quốc. Việt Trung quốc có chấp nhận đưa em phần trăm quây về hay không là điều người ta đang theo dõi. Tuy nhiên, khó mà tưởng tượng được rằng "mối ràng" lại kháng khí như xưa. Vì một mặt Trung quốc cũng đang phải đối đầu với cao trào đòi tự do dân chủ trong nước, mặt khác, quốc gia này cũng đo lường được cái giá phải trả cho việc pha rối thế ổn định toàn vùng Đông Nam Á (điều mà các siêu cường trên thế giới đang gian xếp) nếu họ dính tới hệ cộng sản Việt nam. Thưa ra những người lãnh đạo cộng sản còn một con đường khác: đặt sự tín nhiệm về khả năng quản trị đất nước của mình vào tay toàn dân bằng một cuộc tổng tuyển cử tự do. Đó là cách tốt đẹp nhất và êm thấm nhất cho sự ra đi của họ. Nếu không, tính thế đã chín mùi cho một sự thay đổi toàn diện. Mà lần này chính dân chúng sẽ chọn phương cách để giải quyết số phận của những kẻ cố bám này.

Thời điểm cho một biến cố diễn ra có thể dự đoán được một khi có sự xuất hiện yếu tố cuối cùng: một lực lượng đấu tranh đủ mạnh với một dự án chính trị đáp ứng được nguyện vọng của mọi tầng lớp dân chúng. Một khi người dân nhận chân ra được bộ phận và quyền lợi của mình đối với đất nước, sự đóng góp sẽ tích cực và cũng khắp.

Một lực lượng chính trị như nêu ở phần trên là vấn đề của những đoàn thể, những cá nhân đang mưu tìm một giải pháp tốt đẹp cho đất nước.

B-BIẾN CHUYỂN SẼ DIỄN RA DƯỚI HÌNH THỨC NÀO

Ít nhất, có ba hình thức thường được đề cập đến.

1/Đảng cộng sản sẽ bị lật đổ bằng một giải pháp quân sự toàn diện: giải pháp này chỉ có cơ may thành công với điều kiện có một cường quốc yểm trợ đối đơ vô khi đần được, có một đội quân mang tâm vóc ngang hàng với đội quân

của chế độ hiện tại. Với sự tái sắp xếp trật tự thế giới mới, chuyển từ thế đối đầu lưỡng cực qua cạnh tranh đa tâm, hy vọng một sự yểm trợ quân sự như trên là một ước mơ hào huyền. Hơn thế nữa, một đội quân mang một tâm vóc lớn không phải là điều dễ tổ chức. Đó là chưa kể đến những hậu quả khốc liệt mà giải pháp này gây ra cho đất nước.

2/Đảng cộng sản sẽ bị lật đổ bởi một cuộc vùng dậy của toàn dân, với những tác động gây ra do sự sụp đổ tận gốc rễ của khối cộng sản quốc tế, với sức ép của thế chiến lược toàn cầu được dân xếp bởi các cường quốc, với nhu cầu tự do của toàn dân, giải pháp này có nhiều triển vọng xảy ra.

Toàn dân, nói một cách khác, đại khối quốc dân - một tập hợp bao gồm tất cả mọi thành phần dân tộc, không phân biệt quá khứ chính trị, tư anh lĩnh miền Nam thời Cộng hòa đến người bỏ đảng cảm hứng trong guồng máy hiện tại, từ người nông dân miền Bắc đến người công nhân miền Nam, tóm lại là tất cả mọi người, - trừ thiếu số Bộ chính trị - sẽ tiến đến với nhau để mưu tìm một đường thoát cho dân tộc. Tập hợp quốc dân này chỉ hình thành được khi các thành phần sau đây nhận diện và hòa nhập với nhau:

-đại khối quốc dân hai miền, những người thâm lặng bị thua thiệt và lấm than trong suốt chiều dài cuộc chiến vừa qua. Dù sống trong hoàn cảnh địa lý nào, trọng Nam hay ngoài Bắc, dù dưới sự cai trị của thế chế nào, cộng hòa hay cộng sản, phần dân cùng vận cay đắng, bọt bèo. Đạn bèn này cũng từng găm vào thân xác, bom bên kia đã từng tụt xuống ruộng đồng, khối người dân cùng khổ này sẽ phải có ngày sát cánh bên nhau để vùng dậy. Vùng dậy để cứu mình và cứu đất nước.

-Hai thành phần đã từng đối nghịch nhau, một bên là những người thuộc hai nền cộng hòa miền Nam và bên còn lại là những người chưa công khai dứt khoát ra khỏi guồng máy hiện tại. Họ sẽ thông hiểu lẫn nhau, hiểu được thân phận rơi rụng, bị lợi dụng của nhau, hiểu được ước mơ tốt đẹp về quê hương của nhau là họ đã nhận diện được nhau trong lòng tập hợp quốc dân. Nhận diện được người anh em bên này bị phân biệt, nhận diện được người anh em bên kia bị lừa bịp thì sẽ thấy rằng không có người thắng, kẻ thua trong trận chiến vừa qua. Thắng thua lãnh lừng, ngày sắp tới. Thắng sẽ là sự vinh quang của tập hợp quốc dân mà họ là một phần tử? Thua sẽ là số phận ố nhục của thiếu số đang cai trị. Hòa nhập với nhau để bao vệ tiến triển nổi dậy của toàn dân là một nghĩa vụ cao thượng để giải quyết nỗi oan khiến mà bản thân mình từng chịu đựng và đồng thời mở ra sinh lộ mới cho dân tộc.

3/Chính những người cộng sản đang nắm chính quyền sẽ chủ động trong việc thay đổi: Bộ chính trị cộng sản chấp nhận một cuộc tổng tuyển cử tự do để chuyển quyền cho những người được dân chúng tín nhiệm và có khả năng quản trị, phát triển đất nước.

Trong ba giải pháp nêu trên, giải pháp cuối cùng là tốt đẹp nhất. Bên cạnh việc loại trừ được sự độc, mầu và độc vạ, giải pháp này cũng là cơ may cuối cùng để những người cai trị hiện nay có được chỗ đứng an bình trong lòng dân tộc. Trưởng hợp ngược lại, nghĩa là thiếu số cảm quyền vẫn cố bám, thách thức với ý nguyện của người dân, con đường toàn dân vùng dậy là con đường tất nhiên không thể tránh khỏi. Một khi lớp người cùng khổ đã đứng dậy thì mọi việc phải đi trong tiến trình của nó, nghĩa là bọn cảm quyền sẽ gạt được những gì mà họ đã gieo trong bốn mươi năm qua.

Giải pháp thứ nhất, ngoài việc khó thực hiện được vì yếu tố chủ quan không có được một lực lượng quân sự hùng mạnh, yếu tố khách quan không cường quốc nào muốn dính líu vào, giải pháp này còn gây ra hậu quả là đánh

gục một dân tộc đã bị nghèo đói, tan nát. Do đó nếu ai còn mơ ước đến giải pháp này thì học cũng môn mới dân trong mô ước mà thôi.

C-LỰC LƯỢNG NÀO SẼ LAM BIẾN ĐỔI CỤC DIỄN?

Theo phân tích ở phần trên thì chỉ còn có hai lực lượng có khả năng chủ động thay đổi ở Việt Nam.

- Đại khối quốc dân: thực ra đại khối quốc dân mới chỉ là sự tập hợp ước muốn và ý chung. Ước muốn và ý chí từ nó không thể là một mũi nhọn, một sức mạnh để tiến công. Như cấu trúc tại của khối quốc dân là một lực lượng chính trị. Chính lực lượng này sẽ đứng ra điều hướng và tổ chức khối quốc dân thành một mũi nhọn tiến công cho ngày tổng nổi dậy. Ngoài ra, nhiệm vụ của lực lượng này là đưa ra những dự án thực tế trong việc ổn định và phát triển đất nước mai sau. Trong thời gian gần đây, sự xuất hiện và những nỗ lực kết hợp của những người đấu tranh cũng như các cao trào đấu tranh của trong và ngoài nước đã cho phép người ta tiên liệu về sự ra đời của một lực lượng chính trị mang tầm vóc và nhiệm vụ như quốc dân mong muốn. Vấn đề còn lại sẽ là thời gian. Một khi những người đấu tranh và các tổ chức đấu tranh đồng thuận được với nhau về một cương lĩnh chính trị đáp ứng được nguyện vọng chung của quốc dân thì người ta có thể định được lúc nào là khởi điểm của sự thay đổi.

- Những người hiện nay đang cầm quyền: Nếu thiếu sự lãnh đạo cộng sản chấp nhận một cuộc tổng tuyển cử thực sự tự do, thì chính họ sẽ là những người chủ động thay đổi. Nói một cách khác, nếu chọn cách này, họ đã khôn khéo tự cứu lấy sinh mệnh của họ và có được một thế đứng an bình trong vòng tay thân thiện của quốc dân. Trong một cuộc bầu cử thật sự tự do, thực sự dân chủ, sẽ không ai nghi hoặc gì nếu kết quả là sự loại trừ toàn phần hay một phần lớn vai trò của người cộng sản. Tuy nhiên nếu kết quả ngược lại, nghĩa là nếu người cộng sản vẫn giữ được vai trò đáng có (trong một cuộc bầu cử thật sự tự do dân chủ) thì đó cũng là một vấn đề xứng đáng được đặt ra cho những người chống cộng suy nghĩ.

D-LÀM SAO ĐỂ CÓ TỰ DO DÂN CHỦ ẨM NÔ

65 triệu dân hiện nay đang khao khát tự do, dân chủ, no ấm. Đó là lý tưởng mà người dân đeo đuổi, là mục tiêu đặt nước phải đạt tới. Vấn đề cần phải nghiên cứu, thảo luận và làm thế nào thực hiện?

Tiếng Tiệp khắc (Nězná revoluce có nghĩa là cuộc cách mạng nhưng. Người dân Tiệp đã đứng chủ nhưng lựa để nói lên sự ảm đạm của cuộc các h mạng xảy ra tại xứ sở họ. Ẽm ái tối độ quảng trường Vaclav, nơi khởi điểm cuộc cách mạng, cây cối vẫn nguyên vẹn, phố xá chung quanh không một chút đổ vỡ, những người có mặt tại Vaclav vào những ngày bùng nổ cách mạng hay có mặt tại đất nước này những ngày sau đó đều ghi nhận, một điều: Tiệp khắc đang đi dần vào ổn định, phát triển. Bên cạnh những khó khăn không thể tránh khỏi của một giai đoạn chuyển tiếp tự chuyển chính qua tự do, người ta ghi nhận rất nhiều dấu hiệu đáng khích lệ về một tương lai tốt đẹp. Thành quả này, một phần do những người lãnh đạo cuộc cách mạng, nhưng phải nói phần lớn là do dân trí. Nước Đức cũng thế. Bế bình đêm 3.10.90 vừa qua rực lửa, của yêu thường hiện tại, lửa của niềm tin tưởng lại. Rumani không được như vậy. Máu chảy và hỗn loạn theo sau. Việt Nam sẽ ra sao nhưng ngày tới? Một Tiệp khắc nhưng lựa, một nước Đức yếu thường, một Rumani hỗn loạn hay một số phận nào khác.

Sau một cuộc chiến dài với bao hận thù chém giết, tiếp theo là 15 năm thống nhất đói khổ, tù túng, kèm theo nỗi thất vọng về thái độ trả nợ thương xuyên của những kẻ cầm quyền, điều mất lớn cho dân tộc chúng ta là NIỀM TIN. Do những bất trắc xảy ra trong cuộc chiến bởi những giáo hoạt gây ra của các chế độ cầm quyền, từ nỗi lo âu thường trực về miếng cơm manh áo, người Việt đã nhậm thời tranh sống chỉ cho quyền lợi của mình mà thôi. Những giá trị giá lòng thương yêu, máu mủ đạo đức, ý nghĩa về sự khoan thứ gần như đã biến mất, bỏ đời sống hàng ngày của chúng ta. Những thứ ấy cứ về là những sản phẩm xa xỉ, không phù hợp với một xứ sở bản cũng như chúng ta đang sống. Không ai có quyền trách ai khi mọi người đều sống như thế. Chúng ta không trách nhau, chúng ta chỉ xót xa cho nhau mà thôi.

Thường yêu, đạo đức, khoan thứ đã là những xa xỉ phẩm thì liệu những chủ tự do, dân chủ, ẨM NÔ có tạo được một ý nghĩa thuyết phục nào không?

Các triệu đại cầm quyền vừa qua tại Việt Nam cũng đã nói nhiều đến tự do no ấm. Không phải chỉ nói, người ta còn trang trọng đưa ra những ý niệm này vào hiến pháp, như những giá trị không ai được quyền nghi hoặc. Vậy, mà thực tế ra sao, ai cũng đã rõ. Một nửa nước là tự do muốn làm gì cũng được, miễn là không công. Nửa phải chống theo sự đầu thầu. Còn đến chủ tham vào các cuộc tuyên truyền gian lận là điều không ai được quyền thắc mắc. No ấm thì no ấm thật, không tin thì cứ nhìn vào đời sống của những kẻ cầm quyền thì rõ. Nửa nước còn lại người dân thì hô có tự do, ... ca ngợi Đảng mà còn dân chủ nữa, tự làm chủ sự nghèo đói của mình. Về phần no ấm, cũng để thôi, ai báo ăn độn, mặc áo và là không no ấm.

Di sản đất nước chúng ta ngày nay là như vậy. Thế mà sợ rằng sự tan nát lòng tin chưa được dùng mức (đã trở thành sức mạnh nhằm tiêu diệt hết cộng sản). Có nhiều người còn đi xa hơn nữa khi họ vẫn ra ra róc gọi tự do dân chủ no ấm, mặt khác cũng cách hành xử hàng ngày chỉ tỏ rõ một điều: họ rút cuộc là những đứa con muộn màng của những thế lực họ đang chống lại. Dù đã hết sức khôn khéo, những loại người này vẫn không che giấu được, sau những hào nhoáng bề ngoài của những lời reo gọi thập thoảng đâu đó là những bóng dáng của những nhà tù, những phần người nghèo đói, một khi họ chiếm được quyền lực trong tay.

Việt Nam sẽ không còn một hi vọng nào nữa về một đất nước tự do, dân chủ, nếu ngay từ bây giờ mọi người không tạo dựng được một bước đi can đảm: Niềm Tin.

Chúng ta phải tin vào những tội nhục của nhau trong quá khứ, chúng ta phải tin vào mô ước hiện tại mọi người đang ấp ủ, chúng ta phải tin vào đất nước mai sau của mỗi người; đất nước qua tất cả mọi thành phần, của tất cả mọi quá khứ.

Trong hoang tàn đổ nát hôm nay, cách giải cứu chúng ta sẽ là Niềm tin. Chính niềm tin sẽ giúp chúng ta khôi phục và phát triển đất nước. Nhân loại đang chờ đón thế kỷ 21 với bao kỳ vọng tốt đẹp. Trong khi đó, những con có thống kê về sự thiếu ăn, bệnh tật, nghèo đói, chà đạp quyền làm người trên đất nước Việt Nam làm chúng ta chùng mắt. Để tới lúc mỗi một người trong mỗi chúng ta phải nhập cuộc để cứu lấy dân tộc mình. Lên đường với tất cả sự dũng thiện và lòng thành kính, chắc chắn chúng ta phải thành công, thỏa đáng ước vọng mà toàn dân đang khao khát: tự do, dân chủ, no ấm. □

Paris, 24.10.1990

Đình Quang Anh Thái

• NGUYỄN DUY

"Tùng trai", một bài thơ nhỏ của Nguyễn Duy trong tập "Qua tang".

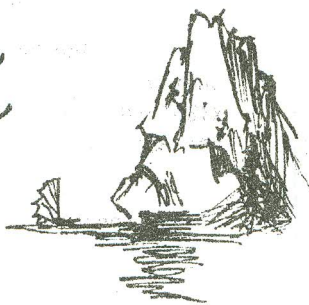
Cùng với Dương Thu Hương, Trần Mạnh Hảo và các văn nghệ sĩ khác, thơ của anh là lối chất vấn đầy chí tuệ và trách nhiệm trước nỗi đau nhân dân, đất nước đang gánh chịu.

Cũng như "Nhìn từ xa... Tổ quốc", bài thơ "Tùng trai" đã từng bị phê bình, quy chụp về lập trường, quan điểm. BBT ĐD xin giới thiệu bài thơ do của anh với bạn đọc.

Tùng Trai

Anh nhét tám huân chương vào học tủ
 Đứng đững dưng với mọi vui mừng
 Còn đối tượng trái qua, tư thân từng giáp mặt
 Mọi đau buồn anh cũng đứng đững dưng
 Hừ...kiến ngài bắt vi vô dưng dã
 Cái tốt ngày xưa hèn gì' tít trong lòng
 Giữ thân nhiệt cầm chừng 37 độ
 Chờ ấm đầu trước mọi sự bất công.
 Mỗi ngày qua tiết trời dần đổi khác
 Không hại người là cái tốt hôm nay
 Này chú em, nổi gạo còn hay hết?
 Còn xí nào thứ thiệt để' còn say?
 Thừa...Liên anh hỏi men cay từng trái
 Dù cho em run rẩy tựa sốt rừng
 Khó và khó có đáng gì' sợ hãi
 Chỉ sợ lòng trống trải... đứng đững dưng.

Suy Ngẫm

Con ve
 khóc suốt mùa hè
 thu về ve chết
 ai buồn khóc ve ?

*

Trong lòng đĩa có vẽ hình một nàng tiên
 Sao em múc chè thập cẩm đổ lên trên ?

* *

Chiếc nón để che mưa hay che nắng ?
 Chiếc nón em dùng che nửa mặt để làm duyên.

Cũ Lân

Đất nước tôi

Đất nước tôi
 là những ông già
 thiết tha
 bên vỉa-hè-lich-sử
 náo cổ náo cộ
 mua giùm xớ-sớ-tường-lai

Đất nước tôi
 là những chàng trai
 trái kiến thức ngồi chờ bơm xe đạp
 Thế giới văn vút qua trước mặt
 IBM ai chờ xe thổ! *

Đất nước tôi
 ngày ngất những giấc mơ
 sao sáng rọi thiên đàng trên trần thế
 Nhưng mộng đẹp ai mang ra để
 đắp lên mình Tổ quốc mảnh chần chẫn.

Đất nước tôi
 dân ngục chịu đạ tên
 đời lấy khúc đầu một phần ba lời Bác dạy
 Những vết thương vẫn còn sưng tấy
 Răng liềm mới răng bập cấn vào mới

Đất nước tôi
 trắng hếu những quả đói
 xương anh em chia bắt tay "liều nghị"
 Đất nước tôi xót ngàn năm bị trị
 Hỡi ôi dân tộc mắt cờn

Đất nước tôi
 đất nước những người con
 rạch lười rồi tập nói
 Suy nghĩ, tâm tư kính chiếu yêu vồn vọi
 Cơm cộp gót giầy, mũi Mác mũi Lê

Đất nước tôi thương nhớ vẫn đi về
 Hình mẹ khom lưng trái dải trên bãi cát
 Hạt muối mặn chắt từ dòng nước mắt
 Đẳng vẫn thờ cho Người
 ôi mẹ
 Việt nam ơi....

Fraha 1990
 Cũ Lân

* IBM: Tên một hãng sản xuất máy tính lớn.

HỌC TIẾNG

NGA

Năm 1985, lúc Gorbachov lên làm tổng bí thư ĐCS LX, ông muốn triệu tập một TBT ĐCS một nước châu Á để bàn việc tối mật. Vì các phiên dịch hay mắc bệnh "bếp xếp" nên không thể có mặt được. Chỉ còn một cách cuối cùng là hoặc Gorbachov phải học tiếng nước nọ hoặc là vị TBT kia phải học tiếng Nga. Gorbachov đang lo cho khối bị cạo đầu vì "công cuộc cải tổ" nên bản thân công ngàn việc. Mà ai đối "dại-bàng" lại phải đi học tiếng của "tiểu nhược quốc"! Ông bèn cử sang nước nọ một vị giáo sư để dạy tiếng cho TBT. Để ông khỏi buồn, và lại người xưa có câu "học thầy một vãn, không bằng học bạn một lý", TW Đảng liền cử ông T.H, một người trẻ hơn trong BCT học cùng. Tuổi còn "trẻ", với lại ngày xưa có học qua một trường quốc học học nên T.H. tỏ ra khá nhanh nhẹn. Vì TBT nghe đầu xưa kia chỉ là nhân viên hỏa xa, nay lại tuổi già sức yếu nên học mãi mà Lênin vẫn đọc thành "le hun". Sắp đến ngày phải sang Nga, vị giáo sư cũng đành phải kiểm tra trình độ của hai ông học trò xem liệu sang đó có hiểu ngữ kê gì không. Vị TBT lo lắng, trước giờ thi bên đùn đây cho T.H.:

- Chú! Chú! Chú nhanh nhẹn vào trước xem các chuyên gia hỏi thì như thế nào xong ra nói cho tôi biết với. Tôi tin ở chú!

T.H. điềm nhiên bước vào phòng thi. Câu hỏi thứ nhất (bằng tiếng Nga) của chuyên gia: Cách mạng Nga nổ ra năm nào?

T.H. nhanh nhẹn:

- 1905 và 1917, lần thứ nhất thất bại, lần thứ hai đã thành công.

- Khá lắm! Thế ai là người sáng tạo ra chủ nghĩa CS khoa học?

- Marx và Anghen - T.H. tiếp lời.

- Rất tốt! Nếu ông trả lời được thêm câu này nữa thì tôi cho ông điềm mười: Có ma hay không?

- Dân báo có, đảng báo không, khoa học chưa chứng minh được.

TBT đối ngoại đã lậu, nghe sột ruột. Thấy T.H. mặt mày hớn hơ bước ra khỏi phòng thì liền nhào đến hỏi:

- Thế nào chú?

- Ôi, dễ thôi mà. Bác cứ trả lời thế này...

Ông TBT nhắm đi nhắm lại cho khỏi quên, sau đó bước vào phòng thi. Đối cho ông chống gỏi ngồi xuống ghế, viên chuyên gia bắt đầu:

- Ông sinh năm nào?

- 1905 và 1917, lần thứ nhất thất bại, lần thứ hai đã thành công.

Chuyên gia trở mặt không hiểu song vẫn hỏi tiếp:

- Bồ mẹ ông là ai?

- Marx và Anghen, TBT trả lời.

Không còn kiểm chế được, vị chuyên gia Nga đập mạnh nắm tay lông là xuống bàn:

- Ông có điềm hay không?

TBT run cầm cập song cũng cố phều phào:

- Dân báo có, đảng báo không, khoa học chưa chứng minh được. □

Sưu tầm : Đoàn Kết

Nghĩa trang
trắng

Nghĩa trang đêm về gió thổi
Lang thang tôi đến đây ngồi
Chuyện trò với người đã khuất
Linh hồn quây tụ quanh tôi

Có hồn một cô gái trẻ
Trước là thanh niên xung phong
Tình yêu ngọt ngào chưa nếm
Trái tim nguyên vẹn trắng trong.

Oan hồn người lính cụt đầu
Đứng im bóng dài trĩu nặng
Tay viết những dòng vu vơ
Chứa đựng bao điều cay đắng.

Thấy một linh hồn bé tí
Chân son chập chững tập đi
Nhà nghèo, thiếu tiền mua thuốc
Ngây thơ em chẳng biết gì.

Hồn thiêng mẹ già lấy bầy
Cầu mong một bát cơm đầy
Thóc gạo vào kho hợp tác
Lưng còng nhặt trái sung rơi.

Tôi gặp thẳng bạn làm thơ
Chết vì thơ mình trong ngục
Xích xiết cột chặt cánh tay
Vết roi cằn hằn trên ngực.

...

Nghĩa trang đêm về gió thổi
Lang thang tôi đến đây ngồi
Chuyện trò với người đã khuất
Sao mà chưa xót người đi!

Trần Ngọc Tuấn

Giải đáp Đố vui trang 18

♦ Một đồng thừa là tiền chênh lệch giữa 27 đồng ba người bỏ ra và 26 đồng người bán hàng thu vào, chính là đồng anh giúp việc bỏ túi.

♦♦ Bốn quả cân cần chế tạo là 1, 3, 9 và 27 cân.

Chung
Quanh
Tôi

LTS: Có lẽ nhiều bạn đọc chúng ta ít có dịp làm quen với những nhà văn miền Nam xưa và đi tản bầy giờ. Với mục đích tăng cường sự giao lưu văn hóa, chúng tôi xin giới thiệu một truyện ngắn của ông Nguyễn Ngọc Ngân Chủ tịch Hội Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại. Đương nhiên không bắt buộc chúng tôi đồng quan điểm với tác giả

Tôi sang đây mang theo 3 cô em gái. Cả ba đứa em tôi: Thục, Hào và Nga, dung nhan đều không lấy gì làm mỹ miều, vì lý do giản dị là chúng nó giống tôi! Dĩ nhiên, lại ảnh hưởng sâu đậm... tính lười biếng gia truyền, nên tuy việc nhà chẳng có bao nhiêu, mà hệ cứ dung dển lờ mờ nhau như hợp chợ. Có lần tôi lắc đầu bảo chúng:

- Mai một tháng nào không may lấy phải chúng mày, tao cũng xin thành kính phân ưu cùng thờ phụng!

Lập tức, các em tôi dù đang cãi nhau rất hăng, cũng vội gác thù riêng, để đứng về một phía, các lúc phân đôi tôi. Con Thục cong môi lên:

- Làm to rồi anh ơi! Anh đứng tướng bên này con giống như Việt Nam. Nếu anh nghĩ như thế, thì chính tôi em đành phân ưu cùng anh!

Quả thực đúng như vậy. May đứa em tôi, vai nam trước đây còn là mối lo lớn của ông bà gia và cả gia đình tôi ở Saigon. Nhưng cái xa hơi Việt Nam đâu có theo sang Bạc Mỹ này được, bởi thế bà đưa em gái tam thường kia bồng trở nên sáng giá. Chính chúng cũng ý thức được điều đó và lối dung thôi có vẻ vụng lên.

Bỗng nhiên căn nhà tôi bỗng ở ngoài ô, cứ tập nập khách khứa vào ra, đũa đũa. Đám thanh niên gặp tôi cũng dăm ra niềm nở, mặc dầu cái mặt tôi trông rất khó thường.

Chỉ mấy tháng sau ngày đèn đình củ, tôi bỗng giắt mình nhận ra bà đưa em tôi hoàn toàn lột xác. Tuy nhỏ đang đi học cả, mà không biết tiền đâu sầm súa du thu. Áo quần, giày dép thật đúng mode. Mai tóc cũng được chăm sóc kỹ càng, đen đang đi của tung đưa cung đời thay, và đưa nào cũng yêu đời ra mặt. Dĩ nhiên tôi rất ít khi cho tiền chúng - vì làm gì có tiền mà cho! Ở Việt Nam nửa thầy nửa thợ, chuyên sống bằng nghề nói dóc, sang đây hết đất dung vô, tôi cu lén bêu bét rửa chén lại đi hút bụi. Làm lúc muốn đòi nghề, nhưng mỗi lần nạp đón số mới, chủ đọc cái resumé thấy toàn là experience rửa chén, họ cũng nản, và con đường duy nhất của tôi là đành lại quay về các nhà bếp lớn nhỏ trong thành phố. Các em tôi lúc này giao thiệp rộng, nên các lúc lên ăn cái việc tôi chỉ biết rửa chén kính niên. Tôi đành chỉ biết cười và phun ra một câu vớ vẩn rất rề tiền:

- Nghề nào chả là nghề! Đừng có làm chuyện! Một hôm trong bữa cơm chiều, tôi hỏi chúng:

- Tiền đâu ra mà tụi mày sầm súa khiêu quạ vậy? Cả ba đứa chồm lên, làm như ứát ứát lén:

- Anh đừng không cho tụi em thì thôi, còn hỏi gì nữa? Rồi chúng nhào nhào chỉ trích sự lạc hậu của tôi, và yêu cầu phải cải tổ ngay. Hào chằm chú nhìn rồi nói:

- Anh phải sắm ngay một bộ đồ "mới", tuần tới sinh nhật em, em tổ chức party tại nhà. Anh phải tiếp khách đấy!

Tôi buột miệng:

- May làm gì có sinh nhật mà bày đặt! Hào ngưỡng ngáp:

- Anh nhà quê quá! Hầu như tuần nào tụi nhỏ cũng đi ăn sinh nhật, rồi để đáp lại, chúng cũng chế ra ngày sinh của mình, để

có cơ làm party. Nhưng điều tôi ngạc nhiên hơn cả là không biết tụi nhỏ học nhảy bao giờ mà đưa nào cũng rất nhuyễn. Hôm sinh nhật Hào, con bé mở màn Paso thật đẹp mắt, Thục và Nga thì lắc Disco veo cả người. Tôi cứ đứng trờ mắt nhìn, tụi nhỏ vừa khiêu vũ vừa nhảy mắt nhìn tôi chọc gheo. Có cả một chi ti nạn góc Hải Phòng cũng hò hét nhảy chơi ngoài ngoài piste, bỏ anh chồng ngồi vùi sâu trong góc. Mỗi một lúc sau chỉ mới nhớ ra, quay vào hỏi:

- Lạ nhỉ! Không ra nhảy với người ta, cứ ngồi ru ru nhủ mà xo thề ừ?

Anh chồng gạt nhẹ:

- Đa bảo không thích mà hì! Chỉ vợ kiên nhẫn giáo dục:

- Nói về điện giải trí, thì khiêu vũ là một khâu được đánh giá cao, có tính nghệ thuật sâu sắc, sao lại không thích?

Rồi chỉ năm tay chồng, lời ra:

- Thôi, ra đây phục vụ em một bản dum-ba đi! Anh chồng đành miễn cưỡng đứng dậy, đưa mắt nhìn tôi phân trần.

Sau buổi đa tiệc đó, bà đưa em tôi càng nhận ra sự lạc long của thằng anh nhà quê, và chúng tìm ra giải pháp là giới thiệu cho tôi một cô bạn gái. Để phứt đầu gặp gỡ được tăng thêm phần long trọng, bà đưa bắt tôi phải mua một bộ vest đang sale và đôi giày mũi nhọn second hand, rồi dẫn tôi đến một party khác. Hào đưa người đẹp đến trước mắt tôi giới thiệu, giọng van hoa:

- Đây là ông anh tao, người bạn ngưỡng mộ may từ lâu...

Hào bảo tôi:

- Đây là Hà My Trúc, bạn em!

Tôi nhìn nàng vừa cảm động vừa hoang mang. Nàng có cái tên thật đẹp. Hà My Trúc, cái tên mà các soạn giả cái lương ở Saigon yêu mến. Nữ sĩ Quỳnh Giao cũng sản xuất ra một loạt nhân vật tựa tựa như thế. Nhưng theo người hiểu chuyên kể lại cho tôi sau này, thì tên thật của nàng, có ghi trong giấy khai sanh cấp tại Bảo sanh viện Hồ Nai, là Hà Thị Meo! Cái tên đã làm nàng đau khổ triền miên kể từ ngày bắt đầu biết làm dáng. Chao ôi! Nào có phải nàng xấu thì đã đành. Nàng rất đẹp - ít ra chính nàng tin như thế - mà ông bà gia gào gào chọn cái tên thiếu mỹ thuật để gán cho nàng. Ở trường học, mỗi lần thầy cô kêu tên trả bài, nàng buồn rầu; mỗi lần bạn bè gọi

đến, nàng chán nản. Nàng bình dung ra một ngày nào đó có chàng trai hào hoa từ Saigon về thăm Hồ Nai, cần tay nâng má to tỉnh: "Meo ôi, anh thường Meo qua chỗ qua đây" nàng sẽ phải kêu hô vì cái tên. Mà phải nhớ có thêm một chữ lót, như Thanh Meo, Ngọc Meo, Mỹ Meo v.v... thì cũng đỡ; đáng này lại chỉ chỗ vợ ba chữ Hồ Thị Meo! Người tình của ông Phạm thiên Thư tên là Hoàng thị Ngo, đầu có xấu như tên nàng, thế mà khi ông Phạm Duy phổ nhạc, cũng chỉ đặt tựa đề "Ngày xưa Hoàng thị", có tình lỡ cái tên cũng còn đi. Và nàng buồn khổ day dứt. Nàng thấy mình sinh lầm trong một gia đình kém văn minh. Tình nàng lại hay mơ mộng. Nàng không mong ước một cuộc sống tình cảm trầm lặng, bình thường. Nàng khát khao những thăng trầm, sóng gió, những đắng cay, phụ bạc, để nàng được thưởng thức cái "thứ đau thường" mà nàng chắc rằng nó cũng chỉ nhứt nhối như cái "thứ đau răng" là cùng! Rồi nàng lại lo xa. Dân bà con gái lúc còn bé thì khoai làm người lớn. "Em lớn rồi chú bộ! Anh cứ coi em như con nít hoài, em giận cho mà coi! Nhưng đến khi lớn thật thì lại vô cùng lo sợ khi có ai hỏi tuổi thật. Sẽ có lúc nàng phải già đi. Những giàu thế nào được: T. Sầu, D. Mèo, nó lại ra rành rành như thế! Và nàng khóc âm ỉ, trách móc mẹ cha. Bà mẹ đi đâu bao con:

- Đẹp người, đẹp vật mới quý, chứ cái tên thì ăn thua gì, ho con?

Nhưng ông bỏ thì lại không ngọt ngào như thế. Nghe con cần nhẫn, ông quát lên:

- Tiền su cha mày, chứ tên với chả tuổi! Học ăn, học làm đi, mui kia lay chông, còn đứa nào nó biết cái tên thật của mày là gì nữa? Rõ thật, lo bỏ trắng răng! Và ông bắt nàng xuống bếp lo bày lớn mười mấy con đang đòi ăn. Thế là nàng vừa nấu cơm heo, vừa "khóc lè lè một mình!"

Mãi cho đến khi vượt biển đến trại ty nạn, giấc mộng đổi tên của nàng mới thành sự thật. Ngày đầu gặp Cao Ủy Liên hiệp Quốc phòng vấn, nàng trút bỏ mọi quạ khứ, khai ngay một cái tên thật duyên dáng mà nàng vẫn mơ ước từ lâu: Hà My Trúc. Nàng yêu cái tên đó lắm. Nói chuyện với ai cũng từ xưng, và đưa em nàng nếu lỡ mồm mà gọi "Chị Meo ơi, chị Meo" thì sẽ lãnh ngay một cái tát sưng vù mắt lên "cho nó nhá." Nàng bảo tôi:

- Trúc còn bé lắm, Trúc chưa biết gì đâu anh à! Anh phải hướng dẫn Trúc đủ thứ đấy nhé!

Tôi rút rề nhìn nàng si ngùi. Dưới ánh đèn màu, khuôn mặt nàng cũng khá xinh. Mũi tóc dài buông xoà một cách bồng bõ trên đôi vai mập, đầu tích của một thời lao động ở quê nhà. Đôi cánh tay trần của nàng khoe ra cũng hùng dũng không kém. Có lẽ mấy năm phụ mẹ cha nuôi bầy heo để, khiến nàng bây giờ phải điệt lồi đa cho người nhẹ nhàng bớt. Bên nàng, tôi bỗng cảm thấy bé nhỏ và khép nép. Tôi chợt có cảm tưởng mình đang lui về sống trong một xã hội mau hè, ở đó người đàn bà làm chủ mọi giao tế tình cảm, và "đàn ông c lẻ nép vào dưới hoa!"

Trúc lại thích nói tiếng Anh. Trong những chuyện thường đàm, nàng vẫn đa chen vào vài câu ngoại ngữ, phảng phất accent Hồ Nai, mà ngoại ngữ phải vận dụng trí óc lắm mới hiểu nghĩa.

Chỉ một thời gian rất ngắn, Trúc khám phá ra ngay rằng tôi không phải thành đàn ông nàng cho đời. Nàng bình thần bỏ tôi không một chút liên lạc. Dĩ nhiên, đối với một thằng thất tình kinh niên như tôi, việc nàng ra đi không lấy gì làm đau đớn cho lắm. Tôi chỉ hơi choáng váng, uống 2 viên Anacin là khỏi ngay. Nhưng các em tôi lại thấy tôi nghiệp và chúng lại bắt đầu một vận động mới. Trước khi giới thiệu cho tôi người đẹp thứ hai, Thục bảo:

- Anh phải yêu đời lên một chút chứ? Tụi bạn em đưa nào cũng bảo "Trông mặt thì anh mày chán thây mẹ!" Lần này mà không xong là thôi đấy nhé!

Giải nhân mỗi của tôi không phải ai xa lạ, chính là Mỹ Linh, vẫn thường đến chơi với các em tôi, nhưng với tôi, nàng ít có dịp tiếp xúc. Số tôi thất không may, quen toàn những người đàn bà có thừa nam tính, cho nên suốt cuộc đời tình ái, chỉ để cho người ta sai vặt. Mỹ Linh rất tự nhiên, chủ động và tôi biết nếu mình yếu vãng là mua lấy bao nhiêu kẻ thù ở cái thành phố nhỏ bé này. Nhưng không sao, tôi sẵn sàng chết vì tình bất cứ lúc nào!

Ở buổi party chiều hôm ấy, Mỹ Linh tìm lấy tôi, lôi ra sàn nhảy. Lần đầu tiên khiêu vũ trong đời, đòi

chân tôi cứ chấp chông như thùng sục rượu, và toàn thân lúc nào cũng muốn đổ sụp về phía trước. Mỹ Linh bảo:

- Gỡ gác vịn thôi chú, ông anh! Ôm kỹ thế? Tôi chỉ cười không dám trả lời, đầu óc còn chầm chầm bước theo nhịp nhàng vừa chỉ. Nàng lại nói:

- Trông anh như ông cụ non!
Tôi nhún không được đành đáp:

- Cu thật chú cu non cái gì!
Nàng cúi tôi một lúc rồi bình thân tiếp:

- Chúng nào anh khoẻ em thì nói, đừng để em phải tốn, mặt công lắm! Trông anh cũng được, đẹp trai kiểu cổ!

- Đủ bản nhạc, nàng đưa tôi về góc tôi, dẫn dờ.
- Ngồi đây, lát nữa em trở lại. Nhảy với anh chán thấy mẹ!

Tôi đành yên lặng, băng khuông thường thức âm nhạc. Trên kia, người cụ sực mặt mũi đau khổ, cố sức diễn tả thật sâu xa ý nghĩa của bản "Hân lý hưởng":

... "Đem này, ta lặng ngắm mây trôi,
Nhớ về phía xa xôi..."

Hân sâu đồng đây rồi..."

Mấy chục cặp đôi đứng đầu nhau mồn mồn trong tiếng nhạc Xi-lô âm điệu. Ôm nhau kỹ như thế, không hiểu hẳn sâu đồng lên ở cái chỗ nào! Tôi đưa mắt nhìn quanh và chợt bất gặp Thục cũng đang áp mặt vào vai thàng bạn tôi, thì thầm to nhỏ.

Từ hôm ấy, Mỹ Linh thường rủ tôi đến nhà hoặc đi lên bên ngoài phố. Với nàng, tôi giữ mối liên hệ trong sang và thanh thản. Những hình như Mỹ Linh lại cảm thấy bức bối vì cái tình chấp chôn nửa nạc nửa mỡ của tôi. Nàng chờ lâu quá không thấy tôi nói gì, nàng đành bỏ thàng. Tôi làm bộ suy nghĩ rồi đáp:

- Để anh tính coi! Mình mới quen nhau mà...
Nàng cười:

- Tính cái gì, hợp thì tiền xa, không hợp thì tiền gần, có gì mà phải suy nghĩ?

Rồi nàng cười xòa và tí dờ không nhắc đến nữa. Một hôm, tôi đến thăm nàng vào chiều cuối tuần như thường lệ. Thàng anh duy nhất của Mỹ Linh từ khi có nhà. Cuộc sống độc thân trong trái, hệ gà không mặc hẳn đưa máy cổ trong ban Văn Nghệ đi phố, thì thành chỉ biết tiêu khiển thì gió ở sông Xi-phê cho đến buồn. Trời mùa hè, cửa phòng hé mở, tôi theo theo đi thàng vào, bỗng nghe thấy hai anh em đang tranh luận trong phòng ngủ của Mỹ Linh. Tiếng nàng nói lớn:

- Anh nói sai rồi! Những ganh ghét, đó kỳ nhỏ nhỏi mà người mình mặc phải, chẳng qua là vì, qua bao nhiêu thế hệ bị lừa bịp, người Việt bây giờ còn biết tin ai? Nhưng, đúng hơn nữa, là có nhiều người vì không thể chứng minh được mình tốt và giỏi, đành phải chứng minh người khác xấu và ngu! Chứ chưa chắc đã vì ghét nhau mà nói xấu!

Tôi rón rén ngồi xuống salon. Trong kia, thàng anh năng giọng kinh ngạc:

- Mày đọc ở đâu nhằng điều đó?
Đưa con nít cũng nghĩ ra được những điều đó, cần gì phải đọc! Theo em thì vấn đề cần bàn là phải xây

đựng con người, từng cá nhân một. Lắm gì có những việc tốt ở con người xấu, nếu có, thì cũng chỉ là kích cộm, nguy hiểm ở một giai đoạn, rồi cuối cùng cũng lộ bản chất ra! Đáng lẽ không bao giờ em nói những điều đó với anh, nhưng thú thực, em chán cái tro vò vít của anh lắm rồi!

- Sao mày không xây dựng chính con người mày đi?
Em việc gì phải xây dựng. Nếu em có xấu, em cũng thàng thân nhân ra điều đó, chứ đâu có như anh, đâu có yêu nước để giải sầu như anh!

Anh năng hứng yên lặng. Có lẽ hai anh em tranh luận đã lâu, vì giọng Mỹ Linh đã hết cả bình tĩnh. Ngồi ở phòng khách, tôi rón rén lại gần ra hút, nhưng bàn tay quờ quạng lại làm rơi cái gạt tàn, gây nên tiếng động lớn, và Mỹ Linh nói vọng ra:

- Anh đến đây hả? Chờ em một chút!
Tôi đứng dậy:

- Thôi, em bận, để anh về!
Tôi bước ra cửa, Mỹ Linh dẫn theo:

- Vâng, lát nữa em phone anh!
Trên đường về, tôi bắt đầu nghĩ ngợi nhiều về nàng. Mỹ Linh không nóng can và ham vui như tôi

tưởng. Nàng cũng có một tâm hồn khá đẹp, bên trong cái vỏ bề ngoài rất hời hợt. Tôi quyết định yêu nàng từ đây. Tôi sẽ về chỗ năng phone và bày tỏ ngay.

Nhưng ở nhà tôi có mấy khi cái điện thoại được rảnh. Ba đứa em gái bé không tiếp khách thì cứ chày nhau ôm cái phone, giọng đùa náo cũng cứ làm ra vẻ đi đang, nũng nịu, chả bù cho lúc cãi nhau vì phần công mà chen không đều. Con Thục vốn to xác, tâm thần khá mở mang, mà nói chuyện với kiểu cứ xưng là "bê" nghe mới chán chứ!

- Thôi, bê chà đến đó đâu! Tính bê không thích cho đồng người! Đi lễ Chùa lăm gì, ôn ào lăm. Anh đưa bê đi shopping đi!

Hầu lúc này bày đặt đánh tennis, suốt ngày mặc short, khoe ra hai bắp đùi cở thụ, có mấy vết sẹo dài, vết tích prây xưa nghịch ngôn bị con chó nhà hàng xóm đuổi cắn.

Còn Nga muốn chơi trời, dẫn về nhà một thàng bạn ngoại quốc học cùng lớp Anh văn. Thàng này con trẻ, cũng mùi lỗ mắt xanh. Gà gặt đầu chạo, tôi đành phải hỏi thăm vài câu xã giao, nhưng gà củ trỏ mắt nhìn ngó ngác. Sau một hồi vẫn dụng cá tứ chi đề điện tá, tôi mới biết nó cũng là một thàng ty nạn gốc Balan đang học vô lòng anh ngữ. Thục thì cười bảo:

- Sao mày không kiếm một thàng Meo thú thiết? Dem thàng này về nói chuyện với tay thầy mò!

Tôi xin lỗi lui vào phòng chờ Mỹ Linh điện thoại, lòng hồi hộp như thú cợn bê. Người ta bảo, mỗi tình đầu bao giờ cũng dai dẳng. Còn tôi, yêu đến lần thứ mười mấy rồi mà vẫn ngu!

Khi tiếng phone reo, tôi nhấc lên và vào đề ngay. Mỹ Linh ơi, anh yêu em. Năng bình thân bảo:

- Em biết lái rồi, anh khỏi phải nói!
Đã bà thật chủ quan. Tôi mới khởi sự yêu nàng cách đây mười lăm phút, mà nàng đã biết tú lú. Tôi còn biết tán gì nữa bây giờ. Nhưng Mỹ Linh rất thực tế, năng chuyển ngay sang chuyện làm ăn. Nàng đề nghị:

- Em thấy anh cứ đi rửa chén hoạt, nghề đó không có tương lai!
Rửa chén mà cũng đòi tương lai ở chỗ nào! Nàng tiếp:

- Em vừa kiếm cho anh một việc khác. Anh chuẩn bị, ngay mai đi làm.

Lần đầu tiên thoát khỏi nhà bếp, tôi hân hoan ra đi, đến Sở Xã Hội. Công việc được mô tả rất nhân. Ở viên dưỡng lão, có những cụ già có đôn người nhỏ chét, cần những người trẻ đến nói chuyện cho khuấy khơn. Họ chỉ cho tôi đến gặp một bà cụ 96 tuổi. Tôi bực ghé ngồi bên giường đàm đạo. Đùng ra, tôi không phải nói gì cả. Bà cụ có độc lấu ngay, vô được tôi mừng quá, nói huyền thuyên không ngừng, chẳng đề cho tôi có chút thì giờ nào chen vào. Và lại, tiếng Anh của một người bình thường tôi nghe đã vút vút, hướng chỉ no lai phát ra từ một cái mồm không còn chiếc răng nào, cứ phều phào, lẩn lộn. Sở Xã Hội dẫn dờ tôi kỹ lưỡng, là chỉ việc đưa đẩy câu chuyện cho bà cụ nói. Thình thoảng tôi chen vào vài tiếng vô thường vô phát:

- Really? ?
- Is that right? ?
v.v...

Bà cụ nói liền 8 tiếng, không có coffee break. Mai đến chiều, cụ mệt và đói quá, mới bảo tôi vào bếp hâm nồi soup để cụ lấy sức nói tiếp. Tôi loay hoay hơn nửa giờ mới bưng được bát cháo nóng ra. Nào ngờ bà lão đã kiệt sức chét quay ra từ hồi nào rồi! Cái mồm không răng há ra, để lộ hai hàng lợi đỏ chót, mắt mở lờ đờ, đầu nghiêng sang một bên. Tôi kinh hãi gọi Cảnh sát và quit job ngay lập tức.

Hai hôm sau, Mỹ Linh lại tìm cho tôi việc khác. Một Nhà Thơ Tin Lành cần người phụ giúp các công tác tôn giáo. Tôi vốn là người đạo đức, nên hân hoan nhận ngay.

Bấy giờ, một rap hát quảng cáo sắp chiếu phim "Deep throat" lần đầu tiên. Thàng này từ xưa đến nay vốn có tính bảo thủ, nhưng loại phim do chưa bao giờ xuất hiện. Riêng tôi, ngay từ hồi còn ở Việt-Nam đã nghe nói về phim này và vẫn khát khao được coi vài lần cho biết. Nào ngờ, bây giờ vì Mục sư lại giao cho tôi cái công việc ngược đời. Ông bắt tôi đeo hai tấm biểu ngữ kha lớn, trước ngực và sau lưng,

dắt từ cổ xuống quá đầu gối. Tấm phía trước ghi hàng chữ "Jesus died for our sins". Tấm sau lưng viết "The end is near". Tôi cứ phải lững thững đi tới đi lui trước cửa rạp, mục đích xui người ta đứng thêm coi cuốn phim tội lỗi đó. Mặt mũi tôi rất nghiêm trang, thành khẩn, tay ôm cuốn Thánh Kinh dày cộm, bìa đen chữ mạ vàng, giống hệt một vị chân tu khổ hạnh. Đoàn người mua vé nổi đuôi nhau, chỉ liếc qua, nhưng chả ai thèm quan tâm đến tôi. Trước khi đến địa điểm, tôi đi cầu thần hỏi vì Mục sư:

- Tiếng Anh tôi yếu lắm, làm sao giảng đạo được?
- Anh không cần nói nhiều, nếu có ai đến gần anh, thì anh nói: "Deep throat no good." Thế là đủ!

Vì Mục sư chờ tôi tới, tôi đứng lặng vãng ở một góc cây, xem tôi làm ăn có kết quả gì không.

Trong đám khán giả niềm nức chờ mua vé, nào ngờ lại có thàng bạn rất thân của tôi, mặt mũi đang hí hửng, tay cầm sẵn 7 dollars, chờ đợi. Vừa thấy tôi, nó chạy ra, nủ lầy vai:

- Mày làm tro gì thế này? Tôi líc thàng vì mục sư đang quan sát, liền trả lời thàng bạn:

- Deep throat no good!
- Nó đăm bức mình:
- Thôi mày đi! Với ý hoài! Mày là của coi phim con heo mà bày đặt cái nói gì?

- Deep throat no good!
- Đẹp đi mày!
- Deep throat no good!

Thàng bạn chạnh nủ bở đi, miệng làm bàm:

- Mày, chắc nó khùng rồi! Để cho đờ, rồi bày đặt đi tu! Chính nó mới là thàng khùng. Nó không hiểu đây là cái job của tôi. Tôi thấy ông Mục sư gặt gu hai long và leo lên xe phóng đi. Chờ ông vừa khuất, tôi ngoảnh thàng bạn:

- Lấy cho tao một vé!
Nó nhìn tôi ngổ vức. Tôi gặt:

- Nhìn cái mẹ gì? Mua luôn cho tao một vé, chỗ tao đi đẹp đó nghe rồi chửi vô coi luôn!

Tôi lững thững bước đi, tới một ngã tư, rẽ sang đường khác, lên vào khu đậu xe, tháo vớ hai tấm biểu ngữ, gấp lại nhét gọn vào bụng, rồi sửa soạn mái tóc, mang kiếng mát, trở lại, hân hoan chui vào rạp.

Sau hơn một tiếng đồng hồ giải sầu, tôi thở thoi bước ra, gặp ngay vì Mục sư đang hân hân chờ sẵn. Ông túm lấy tôi, mắng một hồi rồi sa thài:

Tôi về nhà kể lại đầu đuôi cho Mỹ Linh nghe. Nàng bảo:

- Anh dai quá, để mất job! Anh muốn coi loại phim đó, sao không báo em? Ông anh em collection cả một tủ video tape đấy. Muốn Linda Lovelace hay John Holmes đều đây đi cả!

Lần thứ ba Mỹ Linh kiếm việc cho tôi ở Sở Cảnh Sát. Tôi quyết chí phen này phải bám chặt lấy công việc. Tôi mang lá đơn đến và được một ông dúi cui niềm nở tiếp tại văn phòng. Ông nhìn qua, hỏi vài câu rồi giải thích:

- Lúc này người ta uống rượu nhiều quá. Chúng tôi muốn làm sạch thành phố, nhưng không đủ nhân viên. Ông sẽ công tác với chúng tôi trong một chiến dịch 3 tháng. Xong chiến dịch thì thôi, ông bằng lòng không?

Tôi nhận lời ngay. Gà hỏi thêm:

- Ông có biết Kungfu không?
Tôi đáp liêu:

- Ở Việt Nam tôi có học Vovinam với võ sư Lý Huỳnh; Hiệp khi đạo với võ sư Đặng thông Phong và Thái cực đạo tại lò Đặng huy Đức! Tổng công bây giờ trong người tôi tưởng đồng với ba đai xanh! Nhưng ông hỏi làm gì?

Gà nhún vai:

- Có những thàng cứng đầu, đôi khi phải ném chúng nó lên xe. Hoặc có khi nó dầm vào mặt ông đấy.

- Tôi không ngại!
- Tốt!

Tôi ngập ngừng hỏi thêm:

- Lương bổng thế nào?
- Mươi đồng một giờ. Nếu bị đâm, có thể hơn!
Ngày đầu nhận việc, tôi ăn mặc rất chỉnh tề, khước thêm cui áo mưa màu cà phê sửa cho tăng thêm phần long trọng, mặt đeo kiếng đen, giống hệt một nhân viên FBI. Tôi ngồi trên xe Cảnh-sat chạy lên bêu khắp thành phố. Mất đến năm giờ chiều mới gặp một lớp đa đó say sưa đang lao đảo chửi rủa trước cửa một

rap hát. Xe công lực dừng lại, tôi hiện ngang bước xuống, mặt mày nghiêm trọng. Chúng tôi phân công mỗi người phụ trách một đứa. Tôi tiến đến trước mặt một thằng say vốc dăng dềng dăng, mặt mơn sần sùi, tay phải còn cầm chai Vodka đang uống dở dang. Tôi bắt chước các đồng nghiệp bên cạnh, đồng dặc ra lệnh:

- Lên xe!

Thằng đã đỏ thây tôi tóc đen, lại không mặc sắc phục, nó tưởng là người đồng chủng, với thân mặt quàng tay qua vai tôi, ghé sát cái mõm nồng nặc vào mặt tôi và giở cao chai rượu mời tôi uống. Tôi gỡ hẳn ra, quát lớn:

- Lên xe!

Ga khủng lại, nhưng mắt nhìn rồi hỏi:

- Mày cũng là cốp ă?

- Ủ, tao là cốp đây, lên xe!

Bỗng ga ré lên cưởi, rồi bắt chợt, phang thật mạnh chai rượu lên đầu tôi. Mảnh vụn văng tung tóe, tôi lập đảo té bất ngờ ra. Trong lúc cái đầu choàng vàng tề buốt, tôi ngước lên, và thấy một viên Cảnh sát vội vã xông tới, dậm liên hồi vào bụng thẳng da đỏ. Tức thì gã hộc lên một tiếng, gặp người xuống, và bao nhiêu hot dog, hamburger, cũng với nửa chai rượu trong bao tũ chưa lột của gã, tuôn ra xối xả, phủ lên mặt và vung vãi trên toàn thân tôi.

Lúc tỉnh dậy trong bệnh viện, đã thấy Thục, Hào, Nga và Mỹ Linh ngồi bên cạnh giường. Điều kỳ diệu là lũ con gái đứa nào mắt mày cũng hờn hờ, không một tiếng phân ưu, làm như cái việc tôi bị đánh rất xứng đáng để mua vui. Cả Hà Mỹ Trúc cũng có mặt đang cầm bó hoa nhìn tôi triu mến. Mỹ Linh dịu dàng bảo:

- Anh nghỉ vài hôm cho khỏe, rồi trở lại nhà hàng cũ. Em đã phone lại và họ bằng lòng cho anh về rửa chén như cũ!

Hà Mỹ Trúc cầm bó hoa vào chiếc bình con ở đầu giường, mỉm cười nói tiếp:

- Thôi anh phân thì hơn, anh ạ! Nghề rửa chén hợp với anh thì anh cố bám lấy, leo trèo làm gì! Nghề nào chả là nghề, phải không anh!

Chú thích: 1) bản khai 2) kinh nghiệm 3) buổi lễ 4) ăn kiêng 5) trong âm 6) điện thoại 7) thật thế hả? 8) Đứng vậy sao? 9) nghỉ uống cà phê 10) bỏ nghề 11) tên một bộ phim con heo 12) Chúa Giê-su đã chết vì tội lỗi của chúng ta 13) Sự diệt vong đã đến gần 14) no good: không tốt 15) việc làm, nghề.

THỂ THAO

Sau khi thắng I. Lendl trong trận chung kết ở giải Úc mở rộng với tỷ số 3:1 Boris Becker đã vươn lên trên S. Edberg với số điểm đạt xếp hạng cây vợt số một thế giới. Song chưa đầy hai tuần sau trong giải quần vợt tổ chức tại Brusel B. Becker đã bị cây vợt trẻ đang lên Cerkasov loại ở vòng bán kết. B. Becker bị chặn thường ở ván thứ ba và xin thua. Cũng ở giải này S. Edberg cũng bị loại ở vòng bán kết song tính theo điểm thì vị trí thứ nhất TG lại thuộc về Edberg.

Trong giải quần vợt tổ chức tại Filadenfia vừa qua I. Lendl đã thắng Sampras trong trận chung kết với tỷ số 3:2 kéo dài 3 tiếng 46 phút. I. Lendl lĩnh trọn ngân phiếu 1 triệu dollar. Đây là thắng lợi lần thứ 89 của Lendl trong cuộc đời cầm vợt. Sau trận đấu trong buổi họp báo anh tuyên bố chưa có ý định nghỉ thi đấu mặc dù đã ngoài 30 tuổi. Nếu có chăng thì phải sau "thắng lợi lần thứ 100" của mình.

Về nữ trong giải Úc mở rộng cây vợt Tiệp khác Jana Novotná đã bất ngờ loại cây vợt số 1 thế giới Stefi Graf ở vòng bán kết. Ở trận chung kết đã phải gác vợt bởi Monika Seles

cây vợt số 2 thế giới với tỷ số 2:1. M. Seles mới 16 tuổi song với đã nảy sẽ giành vị trí thứ nhất tứ tay S. Graf trong một ngày gần đây theo danh gia của các HLV và các chuyên gia về quần vợt.

Tại giải Chicago M. Navratilova người Mỹ gốc Tiệp đã thắng Garrison với tỷ số 2:0. Trong giải danh đôi Novotná, Fernandez - Shriver, Navratilova 6:2, 6:4.

Tính đến ngày 18.2 theo ATP thứ tự xếp hạng như sau: 1. Edberg 3853 điểm, 2. Becker 3836 đ 3. Lend 2369 đ, 4. Agassi 2319 đ, 5. Sampras 1903 đ, 6. Gomez 1613 đ, 7. Forget 1592 đ, 8. Gilber 1588 đ, 9. Muster 1522 đ, 10. E. Sanchez 1487 đ.

Về nữ theo WTA thứ tự như sau: 1. Graf, 2. Seles, 3. Navratilova, 4. Sabatini, 5. M.J. Fernandez, 6. Sanchez, 7. K. Maleevova, 8. Novotná, 9. Garrison, 10. Capriati.

- BÓNG ĐÁ

Lothar Mathaus người vừa nhận quả bóng vàng thế giới do tuần báo Adidas của Pháp trao tặng, đội trưởng đội Tây đức vô địch thế giới 1990, hiện đang chơi cho đội Inter Milan đã xung khắc với huấn luyện viên trưởng đội Inter Milan là Giovanni Trapatani với lời tuyên bố sẽ sang thi đấu cho đội Real Madrid hay FC Barcelona hoặc trở về với màu áo của đồng đội cũ là Bayer Munchen. Song với lời tuyên bố của Mathaus đã không làm bán tâm HLV và các ông chủ CLB Inter Milan. Nếu Mathaus ra đi thì ngay lập tức Inter Milan sẽ mua ngay Scifo (cầu thủ trẻ đầy tài năng của Bỉ) hiện đang chơi cho đội Marseil. Mặc dù số tiền mà các ông chủ đội Inter Milan phải trả cho đội Bayer khi mua L. Mathaus là 7,5 triệu DM

- Trong khuôn khổ vòng đấu loại giải bóng đá châu Âu 1992 tại Thụy điển. Ngày 20.2.91 trên sân vận động công viên các hoàng tử tại Paris đội tuyển của M. Platini (vô địch châu Âu 1984) đã dễ bẹp đội tuyển Tây ban nha với tỷ số 3:1. Bàn thắng: 10. Bakero - 0:1, 14. Sauzee - 1:1, 58. Papin - 2:1, 78. Blanc - 3:1. Với trận thắng này đội Pháp cũng có vị trí đầu bảng của mình chắc hỏ n. Thứ tự trong bảng như sau:

1. Pháp	4	4	0	0	8:3	8
2. Tây ban nha	4	2	0	2	14:7	4
3. Tiệp khắc	3	2	0	1	5:4	4
4. Ai len	4	1	0	3	4:5	2
5. Anbani	3	0	0	3	0:12	0

- Trong giải vô địch thể thao thi đấu trong sân cỏ mái che vừa qua tại Liên xô lại một lần nữa vận động viên nhảy gao Sergei Bubka đã tứ phá kỷ lục thế giới của chính mình từ 607 cm lên 608 cm.

- LƯỢM LẶT NGOÀI LỀ SÂN CỎ

Hàng năm ở mỗi quốc gia trên thế giới có rất nhiều công ty và các hãng đã bỏ tiền ra để quảng cáo hoặc đỡ đầu cho một số môn thể thao. Chỉ tính riêng ở Đức đã có 10 hãng đầu tư như:

Tên hãng	Môn thể thao	Số tiền
1. Xe Opel	Quần vợt, bóng đá	25 triệu DM
2. Xe Mercedes	Quần vợt, bóng đá	20 triệu DM
3. Thuốc tây AG Bayer	Quần vợt, bóng đá, Golf	18 triệu DM
4. Xe BMW	Golf, quần vợt, đua ngựa	13 triệu DM
5. Diên tú Commodore	Diên kinh, bóng đá, quần vợt	10 triệu DM
6. Fim Agfa	Bóng đá, diên kinh	7 triệu DM
7. Coca Cola	Quần vợt, diên kinh	6 triệu DM
8. Bia Hols ten	Đua ngựa, quần vợt	5 triệu DM
9. Hãng không Lufthansa	Quần vợt, đua ngựa	5 triệu DM
10. Böss	Golf, đua xe hởi, quần vợt	5 triệu DM

(Theo báo TK và tin TG - Mai Hà)

VICTOR HUGO

26.2.1802 - 22.5.1885

Các bạn yêu thích văn học chắc không lạ làm gì với Victor Hugo, tác giả của những tiểu thuyết nổi tiếng và quen thuộc như "người khôn khờ", "thằng gù nhà thờ Đức bà", người được mệnh danh là "cây đại thụ của nền văn học Pháp". Có lẽ chúng ta được biết V. Hugo như một nhà văn hơn là một nhà thơ, dù rằng chính trong lĩnh vực này, ông đã đạt được đỉnh cao của sự vinh quang. Nhân dịp kỷ niệm ngày cuối tháng hai này, xin trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc vài nét về cuộc đời của nhà thơ - nhà văn kiệt xuất ấy...

&

Victor Hugo sinh ra và lớn lên trong một giai đoạn lịch sử được xem như về vang nhất của nước Pháp. Phần lớn cuộc đời của ông nằm giữa hai cái mốc có ý nghĩa bước ngoặt không những là của nước Pháp mà của cả châu Âu nữa, đó là những cuộc cách mạng năm 1789 và năm 1848, đã ảnh hưởng về cùng sâu sắc đến thế giới quan và phần lớn chủ đề sáng tác của ông.

Victor Hugo sinh ra trong một gia đình quý tộc. Bố ông, vốn là một người có tư tưởng tự do, tham gia cuộc cách mạng 1789 và sau đó trở thành sĩ quan của quân đội chính phủ công hòa, tích cực chống lại âm mưu của lực lượng bảo hoàng. Tuy nhiên, sau khi Napoleon thiết lập đế chế, ông được thăng đại tướng và đã tham gia các cuộc viễn chinh xâm lược ở Ý và Tây ban nha. Mẹ của ông, ngược lại là một phụ nữ nên nếp, có tư tưởng bảo hoàng. Sự mâu thuẫn về tư tưởng của cha mẹ đã để lại cho Victor một sự xáo trộn về tinh thần: Victor khâm phục Napoleon như một anh hùng nhưng cũng căm thù ông ta như một bạo chúa. Ngoài ra những ấn tượng về chiến tranh, đau khổ... trong các chuyến viễn chinh của bố (mà cả gia đình thường đi theo) cũng đã làm cậu bé lớn nhanh trong suy nghĩ của mình.

Sau khi Napoleon thất trận ở Waterloo với hậu quả đế chế sụp đổ, ước mơ trở thành sĩ quan quân đội của Victor cũng tan biến, nhường chỗ cho ước vọng trở thành một người nổi tiếng trong lĩnh vực văn thơ. Từ nhỏ Victor thường tỏ rõ một cách không dấu dếm những tham vọng của mình và thể hiện quyết tâm thực hiện các mục đích cao xa đó. Khi mới được mười tám tuổi các tuyên tập thơ của Victor bắt đầu được Viện hàn lâm nghệ thuật danh giá cao, giới thượng lưu quý tộc thường đọc thơ của anh với một sự say mê của thời thượng. Từ năm 1822 anh bắt đầu nhận lương 1200 franc từ ngân khố của triều đình.

Ở một đỉnh cao vinh quang tưởng chừng ai ai cũng phải thỏa mãn như thế, Victor Hugo đã đứng lại. Ông chán ngán với mọi kiểu thơ trau chuốt, kiêu cách, khuôn phép như trước giờ. Ông đã từ bỏ nó không khoan nhượng và chuyển hướng "chủ nghĩa lãng mạn", tháo bỏ mọi khuôn phép trong cả nội dung lẫn hình thức, tiến nhập cuộc sống, đã phá những nguyên tắc quân chủ. Nói cách khác, đó là một cuộc cách mạng trong văn học nghệ thuật. Với tài năng kiệt xuất của mình, Hugo đã trở thành "lãnh tụ của trường phái lãng mạn": các tuyên thơ của ông dù là những cái gai trong con mắt giới quý tộc đã trở thành đỉnh cao của thi ca thời đó. Tiểu thuyết "Nhà thờ Đức bà Paris" là tác phẩm được đọc nhiều nhất. Năm 1841, ông được công nhận là thành viên Viện hàn lâm, năm 1845, ông được phong tước quý tộc.

Năm 1848, mâu thuẫn giữa các thế lực phong kiến cũng như giữa giai cấp quý tộc và tầng lớp thị dân đạt đến cao độ, cả châu Âu đứng trước tình trạng căng thẳng của một cuộc cách mạng mới. Thời điểm ấy đối với Hugo cũng là một bước ngoặt lớn. Từ vị trí một người báo hoàng, ông đã chuyển sang ủng hộ đời mới, tự do và cách mạng. Ông đã tham gia tích cực bằng cả sức lực và tài năng của mình theo khẩu hiệu "Tự do, bình đẳng, bác ái". Cũng với sự nhiệt tình có phần non nớt về chính trị, ông đã ủng hộ việc bầu cử Louis Bonaparte (cháu của Napoleon) lên làm tổng thống và sau đó đã đau xót nhận ra sự nhầm lẫn, khi ông tổng thống này đã phản bội lại cộng hòa và thiết lập đế chế Napoleon đệ nhị. Victor Hugo là một trong những người đầu tiên đứng ra tố chức chống lại

đế chế đó, nhưng đó là một cuộc chiến đấu không cân sức. Năm 1852, ông bắt đầu cuộc sống lưu vong ở Bỉ và một số hòn đảo nhỏ của Anh. Thời gian này, ông đã viết những tác phẩm nổi tiếng nhất của mình, về thơ có tập "Trăm tú", "Truyện thuyết thời đại", về văn có "Người khôn khờ", "Thơ viễn biên ca". Trong thời gian đó, ông cũng làm mọi việc có thể được để chống lại chế độ quân chủ chuyên chế, bảo vệ nuôi dưỡng những người cách mạng bị săn đuổi... Năm 1859, ông được lệnh ân xá, nhưng ông đã kiên trì trả lời: "Khi nào tôi do trở lại, tôi sẽ về theo". Đến năm 1870, sau khi Napoleon đệ nhị bị thua trận ở Sedan với quân Phổ, Paris đã đón chào sự trở lại của ông trong một rừng hoan nghênh nhiệt. Tuy nhiên sự có mặt của quân Phổ đã làm cho tình hình nước Pháp rối ren trầm trọng. Công xã Paris đã xảy ra, nhưng sau đó đã bị lực lượng bảo hoàng cấu kết với quân Phổ đàn áp dã man. Victor Hugo đã làm mọi cách cứu những thành viên Công xã sau thất bại. Tập thơ "Năm khủng khiếp" là một hình ảnh trung thực thể hiện tâm hồn yêu chuộng tự do, công bằng và bất khuất của những người lính Công xã. Ở đảo Guernsey, ông đã viết tiểu thuyết cuối cùng "Năm 93".

Tháng 5.1885, Victor Hugo từ trần. Thời đại như muốn giử gìn cho ông mọi thứ trên đời: công danh, ô nhục, thương yêu, căm thù... Ông là một nhà thơ, nhà biên kịch và nhà tiểu thuyết kiệt xuất, nhưng khi ông còn sống cũng như sau khi mới mất, không phải ai cũng công nhận công lao sự nghiệp và tài năng của ông như nhau. Tuy nhiên, đến nay, thời gian cũng đủ để khẳng định Victor Hugo trọn vẹn xứng đáng với danh hiệu "cây đại thụ của văn xuôi lãng mạn" "thông soái của Olympia thi ca" trong văn học Pháp và thế giới. □

HỘP THƯ BẠN ĐỌC

- Huỳnh Ngọc, Bratislava.

Thật là bất ngờ với góp ý của anh về DSMT, BBT DSMT sẽ xem xét lại. Nếu có thể anh cho địa chỉ liên lạc và bạn chụp bài thơ Bốn mùa anh đang có. Xin cảm ơn nhiều.

- T.Q, Mlada Boleslav.

Thật đáng buồn những điều bạn nêu trong thư lại là thực trạng của VN hôm nay. Bài thơ của bạn cũng là nỗi day dứt của bao người VN đang học tập và làm việc tại đây. Vì lý do bài vở chúng tôi chưa thể đăng tho bạn được những mong bạn hãy tiếp tục phát huy. Thân!

- Sơn Ca, Đức.

Rất cảm ơn về bài thơ cho các thi sĩ của bạn, nhất là các thi sĩ của DD. Mong nhận được thêm thơ bạn nữa!

- Xương Rồng, Mlada Boleslav.

Đã nhận được thư bạn. BBT đã "nhận tin ông Diệu" cho bạn đó. Ràng chờ xem ông ta tra lời sao nghe!

- Kim Chung, Náchod.

DD sẽ gửi báo đến các địa chỉ bạn cho. Về báo Thời Mới - Thời Mới vẫn ra báo đều. Bạn nên thử lại địa chỉ anh Phạm Đức Hải, Zlín xem sao. Nhưng cũng đừng ham Thời Mới mà quên DD nhé!

- Phan Ngọc, Klatovy.

Bộ phận xuất báo đã xem xét lại. Về phần kỹ thuật in ấn vì không nằm trong phạm vi nên chúng tôi khó có thể kiểm tra, cũng mong bạn thông cảm vì báo ra một lúc 800 số và hoàn toàn làm bằng tay nên không tránh khỏi sai sót. Xin cảm ơn về lời góp ý của bạn.

- Miroslava T., Praha 3.

"Khi tôi làm quen với chồng tôi, tôi không tin rằng ở đây có nạn phân biệt chủng tộc lớn đến thế. Tôi đã được tận mắt chứng kiến những đối xử của người Tiệp đối với người VN. Chúng tôi phải nghe những lời chửi bới, xúc phạm mà vẫn im lặng vì chúng tôi sợ họ... Tôi chỉ cảm thấy yên tâm khi ở nhà. Tôi luôn lo lắng cho đời sống và con gái tôi mỗi khi họ đi chơi đâu đó. Tôi rất quý những người VN cho dù họ đang đi đường hay đến thăm chúng tôi. Họ rất lịch sự. Tại sao người Tiệp không thể như họ? Hay chúng tôi không phải là người? Bao giờ ở đây mới hết nạn phân biệt chủng tộc?"

- Nhưng lo lắng của chị cũng là những lo lắng chung của hơn một nghìn gia đình Việt Tiệp và gần ba vạn người lao động ở đây. Nhiệm vụ của chúng ta là phải làm cho người Tiệp hiểu người VN hơn. Mong rằng con gái chị sẽ không phải sống trong một tâm trạng như vậy vậy trên mảnh đất tự do này.

- Lenka, Jindřichův Hradec.

Việc ký hiệp định về người lao động giữa VN và Tiệp khắc không chặt chẽ, gây nhiều thiệt hại cho người VN là một sự thật ai cũng rõ. Bộ lao động phải chịu trách nhiệm về việc này. Còn về tiền thuê cũng như những việc làm của ông Trịnh Quốc Kỳ chúng tôi đang thu thập và sẽ giới thiệu với bạn đọc trong một thời gian gần đây.

- Nguyễn Quang, Praha 9

Cảm ơn bạn đã gửi chuyện ngắn. Vì lượng bài vở số này khá nhiều nên chúng tôi để lại chuyện của bạn vào một dịp khác. Thân!

- Trần Văn Thọ, Đức.

Chuyện anh gửi thật vui nhưng cũng tương tự với Tivina đã đăng. Nếu cái tiên đi một chút thì còn vui hơn. Xin cảm ơn.

- Nguyễn Chính Nghĩa, Đức.

BBT rất cảm ơn bạn về bài thơ bạn gửi tặng. Chúng tôi sẽ "giữ vững niềm tin" như mong muốn của anh cùng bạn đọc. Thân.

- Thái Bá Tiên, Đức cũng các bạn ở ngoài Tiệp.

Tài chính ủng hộ vào kopto của DD bằng ngoại tệ thường phải qua một số thủ tục giấy tờ nên chúng tôi thường nhận được giấy báo muộn vì vậy xảy ra trường hợp chúng tôi không kịp cảm ơn trên báo số ngay đó. Mong các bạn thông cảm theo dõi các số báo tiếp theo. Nếu say 3 số báo liên mã không thấy tên mình thì xin cho chúng tôi được biết.

- Thư của bạn Hoài Mong gửi bạn Hà Bả, Diên Dân xin trích nguyên văn:

Bạn Hà Bả thân mến.

Cũng chưa biết bạn là nam hay nữ. Tôi xin phép được gọi là bạn. Bởi khái niệm kẻ thù đang bị loại người ưa chuộng hòa bình trên TG tây chạy khái niệm này chỉ còn tồn tại ở những kẻ cực đoan hiểu chiểu.

Khi đọc những lời bạn trên báo DD. Cái mà bạn gọi là những tờ giấy. Tôi cảm thấy bức bối và xấu hổ. Thật thật tôi chẳng muốn tranh luận với bạn làm gì. Cũng bởi bạn không định mình là người VN nên tôi cũng xin góp vài lời.

Có lẽ bạn là người xuất chúng, nên những gì in trên báo, những tờ giấy bạn đều đã biết - chứ đừng ghep chung vào tất cả mọi người đều đã biết. Chẳng ở đâu xa chứ ở C. Budejovice này, tôi và nhiều người nữa vẫn thấy những tin ấy là mối mê và bỏ lịch. Ngược lại những điều bạn chỉ trích là những tờ giấy không nhắc đến thì mới thật là mọi người đều biết.

Là người VN chân chính ai cũng tự hào với những ngày tháng canh liệt đó. Và cả truyền thống ngàn xưa của cha ông ta nữa. Những căng tụ hào bao nhiêu lại càng hồ thẹn bấy nhiêu khi nhìn thực tại của ngày hôm nay. Với những gì trên mảnh đất VN có được nếu được sự lãnh đạo sáng suốt, đường hướng đúng đắn, cũng bầu không khí dân chủ thì 15 năm xây dựng đất nước. Người dân VN ta đều phải nghèo mặt hàng như bây giờ.

Bạn và tôi có may mắn hơn nhiều người VN là được đi làm thuê ở Tiệp. Tuy tính cảm có tù túng nhưng còn có cái ăn cái mặc đều đều. Bạn có bình dung ra những người thân đang khác khác khỏi mong ngóng nơi bạn điếu gì không??? Cái nhục của đời nghèo chẳng kém gì nhục mất nước, làm nô lệ. Lời đó là do ở chúng ta, ở tôi, ở bạn, ở tất cả những người VN. Những sao hơn hết là ĐCS Vietnam.

Bạn nói rằng: chắc ông Nhân sẽ cười khẩy và cho bạn là Mácxit... Theo tôi nghĩ bạn chẳng Mácxit tí nào cả. Người Mácxit đầu có cách nhìn cực đoan như vậy. Hay vì bạn đã phải học đời hăm sợ tợn, hay lên núi vì bom Mỹ oanh tạc nên bạn nhìn cuộc sống sáng suốt hơn những người khác.

Cách nói của bạn rất hết như câu chuyện cổ tích ngụ ngôn về con lừa và con ngựa. Hay chuyện con chim được thả thạc trong lồng, CIA hay tay chân của Havel trả lương cho những tin xú đánh trên giấy đó ư? thật là hồ đồ và quá khếch. Nhưng thế là thế cũng được, những tin đó còn có lợi cho nhiều người Việt nam, còn hơn là tr-ại-tiên cho những kẻ được gọi là đại diện cho dân tộc mà thiếu lương tâm và trách nhiệm.

Một xã hội tốt đẹp, theo tôi nghĩ, trước hết phải để cho tất cả những chính kiến của con người trong xã hội đó như tôi, như bạn, như ông Nhân v.v..., cũng tồn tại bình đẳng với nhau trước pháp luật. Hiên nhiên mỗi chính kiến phải luôn luôn tự hoàn thiện mình hơn.

Chỉ có cuộc sống thực tế của con người và những điểm mốc cụ thể mới có thể so sánh được điều đúng, điều sai. Đời sống của nhân dân Việt nam hiện nay là câu trả lời xác đáng nhất cho những gì đang tồn tại ở Việt nam.

Chào bạn. (Hoài Mong - C. Budejovice)

Tạp chí Điện Dân do tập thể sinh viên
và nghiên cứu sinh Praha thực hiện

From:

To:

~~Lê Thanh Nhân
(Samlbat Điện Dân)
PEN CLUB
Narodní 11 - 140 00 Praha 1~~

~~C S F R~~